

Всеукраїнська загальнополітична і літературно-художня газета

КРИМСЬКА

СВІТЛИЦЯ

<http://svitlytsia.crimea.ua>

№ 13 (1690) П'ятниця, 30 березня 2012 р.

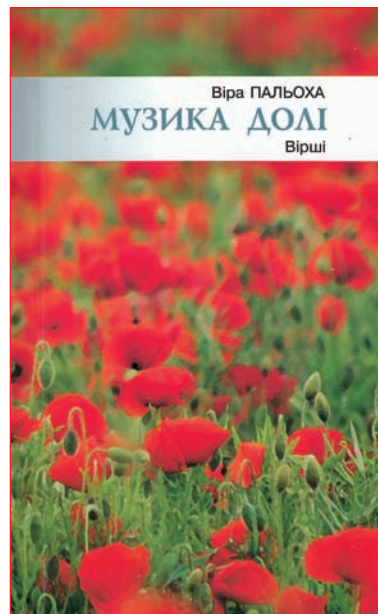
Видається з 31 грудня 1992 р.

Ціна договірна

ВЧИТЕЛЬКА, ЯКА ПИШЕ ВІРШІ...

Ніхто не заперечить, що учитель — одна з найгуманніших і найблагодородніших професій на землі. Адже на учительських плечах лежить велика відповідальність за долю наших дітей і внуків — учнів загальноосвітніх шкіл, гімназій, ліцеїв... Від того, як і скільки вкладає своєї душі учитель в душу дитини, залежить її, дитини, майбутнє, її світогляд, її місце в житті, в спілкуванні та співіснуванні з оточуючими.

Я знаю немало вчителів української словесності — майстрів своєї справи, котрі не лише чудово знають свій предмет рідної мови та літератури, не тільки вміють майстерно подати матеріал, а й самі пишуть вірші, казки, оповідання, невеличкі художні замальовки, використовують їх на своїх уроках як

дидактичний, допоміжний матеріал, чим захочують своїх учнів до творчості, до глибшого проникнення в матерію художнього образу, в глибинні пласти рідної мови та літератури.

З-поміж учителів української словесності Криму як приклад назву Василя Латанського, вчителя Прудівської школи Советського району АР Крим, чия творчість знана далеко за межами автономії. Він — член Національної спілки письменників України, автор кількох поетичних книг та численних публікацій у періодиці.

Свої власні книги віршів та пісень мають вчителі української мови та літератури Наталя Мухіна з міста Саки та Катерина Степчин із Семіотської школи Ленінського району

АРК. Гарні вірші пише Валентина Костеньова — вчителька-словесниця однієї зі шкіл м. Сімферополя.

До цих імен учителів-поетів я хочу сміливо долучити й ім'я Віри Пальохи, котра недавно внісла на читацький суд свою першу поетичну збірку «Музика доли».

Віра Павлівна Пальоха народилася 13 жовтня 1971 року у селі Морозівка Міловського району Луганської області. Закінчила середню школу та Луганський педагогічний інститут при Східноукраїнському університеті (нині — Луганський національний університет ім. Т. Шевченка), факультет української філології. Вірші почала писати з 11 років. Свої твори друкувала в місцевих газетах «Слово хлібороба» (сmt. Мілове), «Наша газета» (м.

Луганськ). Вірші Віри Пальохи увійшли до другого випуску колективної збірки молодих авторів «Срібний голос. Срібне перо», що побачила світ у видавництві «Книжковий світ» (2001 р., м. Луганськ). У 2003 році переїхала до Криму і її твори з'явилися друком у «Кримській світлиці» та на сторінках дитячої газети «Джерельце».

Віра Пальоха нині працює вчителем української мови та літератури, є завідувачем кафедри української та російської філології в ліцеї мистецтв м. Керч, має вищу категорію, учитель-методист. І, звичайно ж, пише вірші, в яких оспівує красу рідної землі України, звичайні подвиги свого народу, те, що хвилює душу.

(Продовження на 6-й стор.)

З ПЕРШИХ УСТ

ВІЙСЬКОВО-МОРСЬКИМ СИЛАМ УКРАЇНИ ВИПОВНЮЄТЬСЯ 20 РОКІВ!

стор. 3

ЗЕМЛЯ І ЛЮДИ

ПРО НАШІ ЛІСИ, ПАРКИ І ЗАПОВІДЬ «НЕ ВКРАДИ»

стор. 5

Є ПОЕТИ ДЛЯ ЕПОХ...

ЛІНА КОСТЕНКО «ВЕСНА ПІДНІМЕ КЕЛИХИ ТЮЛЬПАНІВ»

стор. 8

СВЯТО КУЛЬТУРИ ТА ІНТЕЛЕКТУ

ШКОЛА НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ

Про «Консолівську» школу чула відгуки досить специфічні: діти «крутих» батьків двері там нібито відчиняють ногами, а вчителі у них — за нянюк. Але замість розгнущаних маленьких «мажорів» побачила звичайних яснооких дітей, яким зовсім не заважають їхні відомі в Криму прізвища. А вчителі — просто причарували, бо до діла беруться усім згуртованим колективом, а творчий пошук для них — природний стан. Інші в цій школі, де батьки частенько відвідують уроки, а за реальні дитячі знання в першу чергу питають з учителів, просто не приживаються. Бо, як відомо, музику замовляють ті, хто її оплачує, а за навчання дітей у цій школі батькам доводиться викладати щомісяця 2-3 тисячі гривень.

Але «тиск» з боку батьківського загалу не виходить за межі розумного — в цьому переконало патріотичне виховання школярів. Адже кримська влада (а багато батьків належить саме до цієї когорти) формувалася зовсім не на засадах доброго ставлення до України, у кращому разі вона сповідувала патріотизм місцевого, кримського значення, а то й будувала свій імідж на ностальгійних почуттях до вже давно неіснуючої держави. Але те, що свого часу прислужилося батькам та дідам, навряд чи стане в нагоді малечі, яка муситиме мислити вже іншими категоріями, і вчителі роблять все, щоб діти змогли в майбутньому навчатися в кращих навчальних закладах України та обіймати відповідальні посади не за телефонним дзвінком. А якщо

Україна виявиться зацісною, тут вивчають ще й кілька іноземних мов.

І це, насамперед, заслуга директора Лариси Федорівни Георгіаді, яка є заступником голови Постійної комісії з науки, освіти,

молоді та спорту ВР АРК, тож представляє вже нову хвилю і у цій владній структурі. Лариса Федорівна не тільки підхопила ініціативу щодо проведення на базі її школи всекримського курсу науково-дослідни-

цьких робіт, присвяченого Тарасу Шевченку, але й стала одним із його організаторів, а під час останнього етапу конкурсу, розповідаючи про школу, навіть вжила щемкі і нестандартні для кримчан слова «великая Украина».

Свій статус «Приватний навчально-виховний ком-

плекс «Гімназія-школа-садок» «Консоль» школа одержала у 2008 році, після добудови будівельною фірмою «Консоль» на чолі з Володимиром Константиновим її приміщення, під яке свого часу було викуплено дитячий садочок.

(Закінчення на 7-й стор.)

ЗАСНОВНИКИ:
Міністерство культури і туризму України,
Всеукраїнське товариство «Просвіта» імені Тараса Шевченка,
Трудовий колектив підприємства «Об'єднана редакція газети «Кримська світлиця»

За вагомий внесок у справу українського національного відродження, розбудову та зміцнення Української держави редакція газети "Кримська світлиця" нагороджена медаллю Всеукраїнського товариства "Просвіта"
"БУДІВНИЧИЙ УКРАЇНИ"

Головний редактор
Віктор КАЧУЛА

Газета зареєстрована Міністерством юстиції України
Ресстраційне свідоцтво КВ № 12042-913ПР від 30.11.2006 р.
Індекс: 90269

Редакція не завжди поділяє думки авторів публікацій, відповідальність за достовірність фактів несуть автори.

Рукописи не рецензуються і не повертаються. Літкування з читачами - на сторінках газети.

Редакція залишає за собою право скорочувати публікації і виправляти мову.

ТЕЛЕФОНИ:
головного редактора - (0652) 51-13-24
відділів - 51-13-25

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:
95006, м. Сімферополь, вул. Гагаріна, 5,
2-й пов., к. 13 - 14
e-mail: kr_svlt@meta.ua
http://svitlytsia.crimea.ua
Друкарня: ТОВ «ВПК «Експрес-Поліграф» вул. Фрунзе, 47-б м. Київ, 04080

ВИДАВЕЦЬ -
ДП «Національне газетно-журнальне видавництво»
Генеральний директор
Олеся БІЛАШ
03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1,
тел./факс (044) 498-23-63
Р/р 37128003000584 в УДК у м. Києві МФО 820019 код ЄДРПОУ 16482679
E-mail: vidavnictvo@gmail.com

СТРАТЕГІЯ УТВЕРДЖЕННЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Президент України Віктор Янукович підписав Указ про Стратегію державної політики сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні та першочергові заходи щодо її реалізації. Документ підписаний з метою створення сприятливих умов для подальшого розвитку в Україні громадянського суспільства, запровадження ефективного механізму взаємодії його інститутів з органами виконавчої влади та місцевого самоврядування.

Стратегія спрямована на утвердження громадянського суспільства як гарантії демократичного розвитку держави, запровадження громадського контролю за діяльністю влади та проведення регулярних консультацій із громадськістю з важливих питань життя суспільства і країни.

Відповідно до Стратегії державна політика сприяння розвитку громадянського суспільства, зокрема, передбачатиме створення сприятливих законодавчих, фінансових, податкових та організаційних умов для утворення та функціонування інститутів громадянського суспільства, удосконалення процедур проведення місцевих референдумів, мирних зібрань, загальних зборів (конференцій), громадських слухань членів територіальної громади за місцем проживання.

Стратегія також передбачає запровадження систематичних консультацій органів влади з громадськістю у процесі ухвалення рішень, завчасного оприлюднення проектів відповідних актів на офіційних веб-сайтах цих органів.

У документі, крім того, йдеться про запровадження єдиного порядку розподілу коштів для державної фінансової підтримки програм та проектів інститутів громадянського суспільства на конкурсній основі.

Я прийняв... Я пішов на посаду міністра економіки, щоб захистити бізнес. Я переконаний у тому, що українська економіка і український бізнес саме зараз потребують захисту», — підкреслив Петро Порошенко. На посаді міністра економіки він обіцяє добитися прозорості економічної політики, свободи підприємницької діяльності, ефективності використання ресурсів.

Тігіпко зауважив, що після збільшення виплат дефіцит Пенсійного фонду не зросте, якщо будуть внесені відповідні зміни до бюджету, а також ухвалено низку законопроектів, які дадуть змогу збільшити надходження коштів до ПФ.

Нагадаємо, з 1 березня для майже 5 мільйонів пенсіонерів розмір виплат зріс у середньому на 45 грн. у зв'язку з зростанням середньомісячної заробітної плати.

Міністерство соціальної політики планує провести чергове осучаснення пенсій у травні, внаслідок чого пенсійні виплати мають зрости у середньому на 103 гривні.

Про це заявив міністр соціальної політики Сергій Тігіпко на брифінгу під час засідання уряду в середу.

«Ми передбачаємо, що вже у травні ми перерахуємо пенсії і з середньої заробітної плати 2006 року пере-

йдемо на середню заробітну плату 2007 року», — сказав С. Тігіпко.

За його словами, зарплата, яка враховувалася при нарахуванні пенсій, до сьогодні становила 928 грн. 81 коп., а перерахунок буде проводитись на 1 тис. 197 грн. 91 коп.

«Це підвищення стосуватиметься 8 млн. 845 тис. пенсіонерів. І в середньому воно повинно скласти 103 грн. 60 коп.», — зазначив міністр.

Пряма трансляція рекордного проекту, який має назву «Пісня об'єднує нас», відбуватиметься на «Першому Національному», «Ері» та в Інтернеті з 29 березня до 2 квітня 2012 року. Запланований хронометраж марафону — 110 годин без перерви. Рекорд фіксуватимуть представники Книги рекордів Гіннеса та Національного реєстру рекордів України.

Марафон також збере рекордну кількість учасників, яка сягне 2012 осіб — артистів, членів знімальної групи, глядачів у студії.

Зйомка телемарафону відбуватиметься у прямому ефірі зі спеціально обладнаної студії в будівлі Національної телекомпанії України. До участі запрошені виконавці різного віку, які представляють усі жанри — від української народної до сучасної пісні.

Обов'язкова вимога — усі пісні мають виконуватися українською мовою. Марафон вестимуть три пари ведучих: Михайло Поплавський та Олена Хлестун, Оксана Пекун та Анатолій Гнатюк, Тимур Мирошниченко та Тетяна Терехова.

Метою проекту є популяризація України та української пісні у світі, збереження національної ідентичності, створення золотого фонду української пісні, патріотичне виховання молоді, підтримка української мови, сприяння молодим виконавцям.

Трансляція марафону відбуватиметься більш як на 155 країн світу.

Трансляція марафону відбуватиметься більш як на 155 країн світу.

Трансляція марафону відбуватиметься більш як на 155 країн світу.

Трансляція марафону відбуватиметься більш як на 155 країн світу.

Трансляція марафону відбуватиметься більш як на 155 країн світу.

Трансляція марафону відбуватиметься більш як на 155 країн світу.

Трансляція марафону відбуватиметься більш як на 155 країн світу.

Трансляція марафону відбуватиметься більш як на 155 країн світу.

Трансляція марафону відбуватиметься більш як на 155 країн світу.

Трансляція марафону відбуватиметься більш як на 155 країн світу.

У КРИМУ ЗНІМУТЬ ФІЛЬМ ПРО ІВАНА ПІДДУБНОГО

Фільм про долю легендарного борця Івана Піддубного (1871-1949), котрий не програв за свою кар'єру жодного поединку, знімуть у Криму. На території колишнього заводу «Гідропрілад» в Орджонікідзе (Феодосія) споруджують декорації для запланованих на травень зйомок стрічки, повідомляє місцева газета «Кафа».

«Життя і доля великого РОСІЙСЬКОГО борця (саме так зазначено у «Кафі» — *Ред.*) дають можливість розкрити національний характер, розповісти історію довірливої, непрактичної людини, яку легко ввести в оману, але коли йдеться про базові речі, такі як чесність, справедливість, любов до Батьківщини, — його не зрушити ні на йоту», — пише видання.

Режисер картини «Іван Поддубний» — Гліб Орлов. У головних ролях Микита Михалков, Михайло Пореченков, Іван Ургант, Михайло Єфремов, Стив Бушемі, Рон Перлман і Подіни Лаван.

В Орджонікідзе з'явиться цирк-шапіто і дореволюційний порт, де Іван Піддубний працював докером.

Бюджет стрічки — майже \$12 мільйонів. Планується, що фільм вийде в прокат у 2013 році.

Нагадаємо, що Іван Максимович Піддубний народився 26 вересня 1871 року на Полтавщині, неподалік місечка Золотоноші, у селі Богодухівці (тепер Чернобайський район Черкаської області) в сім'ї селянина Максима Піддубного, козацький рід якого славився великою силою. Іван Піддубний також успадкував від предків великий зріст і витривалість, а по лінії матері, яка гарно співала, — тонкий музичний слух і в дитинстві щонеделі і у свята співав у церковному хорі.

В ранньому дитинстві переїхав до сусіднього села Красенівка, де жив понад двадцять років, потім найнявся вантажником у севастопольський порт. 1895 року переїхав до Феодосії, де самотужки почав займатися гімнастичними вправами та гирьовим спортом.

1897 року вперше взяв участь у чемпіонаті з боротьби на поясах у цирку антрепренера Безкоровайного.

З 1898 року виступав у севастопольському цирку Трущі як борець-професіонал, де вперше здобув перемогу в цирковому чемпіонаті. Після цього виступав у київському цирку Якіма Нікітіна.

Вперше ознайомився з французькою боротьбою у Київському клубі атлетів. Протягом п'яти років Піддубний брав участь у гастролях цирку Нікітіна в багатьох містах України, Кавказу, Поволжя, Сибіру, виступав не тільки у чемпіонатах з боротьби, а й із словесними цирковими програмами. 1903 року вступив до Петербурзького атлетичного товариства.

Верховна Рада України ухвалила Постанову «Про відзначення 75-річчя від дня народження Героя України В'ячеслава Чорновола», за це рішення проголосували 381 депутат.

24 грудня 2012 року виповнюється 75 років від дня народження видатного державного та громадського діяча, борця за незалежність України, народного депутата України першого — третього скликань, одного з лідерів українського правозахисного руху, журналіста, багаторічного лідера Народного Руху України, Героя України В. М. Чорновола. Відповідно до постанови уряду рекомендовано: створити організаційний комітет з підготовки та проведення заходів щодо відзначення 75-річчя; розробити і затвердити відповідний план заходів; вирішити питання щодо його фінансового та матеріально-технічного забезпечення; сприяти виданню праць В. Чорновола; надати допомогу Черкаській обласній державній адміністрації у добудові державної садиби-музею В. М. Чорновола; провести у грудні 2012 року в Києві наукову конференцію «Роль В'ячеслава Чорновола у відновленні незалежності України та становленні української державності», а також тематичні конференції, «круглі столи», присвячені життю та діяльності В. Чорновола.

Верховна Рада постановила відзначити на державному рівні 120-річчя від дня народження Патріарха Української греко-католицької церкви Йосипа Сліпого (Йосипа Кoberницького-Дичковського). За ухвалення відповідної постанови проголосували 361 народний депутат з 412, зареєстрованих у сесійній залі.

Заходи з відзначення 120-річчя Патріарха Йосипа Сліпого відбуватимуться протягом всього поточного року. Парламент рекомендував Кабінету Міністрів України створити оргкомітет та розробити і затвердити план заходів з відзначення на державному рівні 120-річчя Патріарха Й. Сліпого.

В Україні на державному рівні відзначать 125-річчя з дня народження двічі Героя Радянського Союзу, одного з організаторів партизанського руху в роки Великої Вітчизняної війни Сидора Ковпака. Як передає кореспондент УНІАН, за ухвалення відповідної постанови Верховної Ради проголосували 309 народних депутатів з 411, зареєстрованих у сесійній залі.

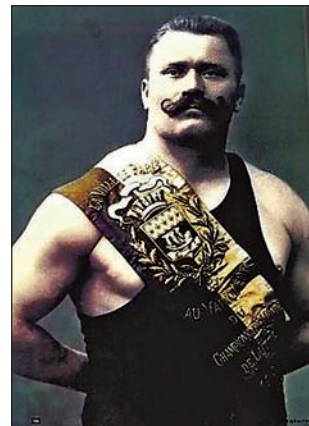
Основні заходи з відзначення 125-річчя з дня народження С. Ковпака відбудуться 26 травня поточного року. Парламент рекомендував Кабінету Міністрів України у місячний строк створити організаційний комітет з підготовки та проведення заходів з відзначення цієї дати, а у двотижневий строк після створення зазначеного оргкомітету — розробити та затвердити план заходів та їх фінансування з державного бюджету.

В Україні на державному рівні буде відзначено 360-річчя битви під Батою. За ухвалення відповідного рішення проголосували 375 народних депутатів з 411 зареєстрованих у сесійній залі.

У битві під Батою (1-2 червня, за ст. стилем 22-23 травня 1652 року) союзні загони Війська Запорозького і Кримського ханства під проводом Богдана Хмельницького перемогли військо Речі Посполитої під командуванням Мартіна Калиновського. Битва була однією з важливих подій в часи Хмельниччини, відбулася під горою Батіг біля сучасного села Четвертинівки Тростянецького району на Вінниччині.

Верховна Рада 368-ма голосами депутатів із 412 зареєстрованих у сесійній залі ухвалила рішення про відзначення на державному рівні 70-річчя героїчної оборони Керчі та Севастополя від німецько-фашистських загарбників у 1942 році. Урядом рекомендовано створити організаційний комітет з підготовки та проведення заходів щодо відзначення цих дат, розробити та затвердити план заходів.

Офіційний сайт Ради міністрів Автономної Республіки Крим запустив україномовну версію, повідомили у прес-службі Кримського уряду. «Пропонуємо вам використовувати у своїй роботі цю версію, ознайомитися з якою можна за допомогою посилання «Українська версія» або за адресою <http://www.ark.gov.ua/ua>», — зазначається у повідомленні.

ва, від якого був посланий на чемпіонат світу в Париж.

На чемпіонаті програв французів Раулю ле Буше, який вдав до недозвеного ведення боротьби. Того ж року переміг у чемпіонаті Москви. На початку 1904 року взяв участь у міжнародному чемпіонаті в московському цирку Чінізеллі й блискуче переміг Рауля ле Буше.

1905 року — перемога у світовому чемпіонаті в Парижі й звання чемпіона світу. Гастрольна поїздка до Італії, перемога на чемпіонаті в Ніцці. Того ж року

Піддубний взяв участь у змаганнях в Алжирі, Бельгії, Берліні. 1906 року переміг у двох чемпіонатах світу — у Парижі та Мілані.

1907 року у Відні став чемпіоном світу вчетверте. У 1908 й 1909 роках у Парижі та Франкфурті ще двічі вигравав звання чемпіона світу.

Наприкінці життя Піддубний переїхав у місто Єйськ на Кубані, де колись знайшли притулок його предки, запорозькі козаки, переселені Катериною II після знищення Запорозької Січі. Помер видатний спортсмен 8 серпня 1949 року в Єйську, де й похований.

Усе своє життя Іван Піддубний, куди б його не кидала доля, щиро любив Україну. Коли в Росії йому видали паспорт із прізвищем «Поддубний» і національністю «русский», то в тому документі чемпіон власноруч зробив виправлення — «Піддубний» і «українець».

Чи буде цей факт якийсь відображений у російській кінострічці про українського богатиря, запитання, напевне, риторичне. Втім, поживемо — подивимося...

АДМІРАЛ ІГОР ТЕНЮХ:

«БАЖАЮ ТЕРПІННЯ І ТВЕРДОСТІ ДУХУ,
ВІРНОСТІ УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДУ»

— Пане адмірале, які асоціації викликає у Вас дата — 20 років Військово-Морських Сил ЗС України?

— 20 років — великий проміжок часу і для держави, і для флоту. Це суттєвий час, протягом якого можна було дуже багато зробити. Але багато з того, що задумувалося на початку 90-х років минулого століття, втілити в життя не вдалося.

Ще не було самого флоту, а конкретна робота щодо будівництва Військово-Морських Сил України розпочалася зі створення у Міністерстві оборони та Головному Штабі ЗС України Управління ВМС Головного штабу Збройних Сил, мозкового центру, яке взяло на себе опрацювання документів щодо майбутнього українського військового флоту. До роботи були запрошені офіцери з усіх флотів колишнього Радянського Союзу. Вже на початку січня 1992 року наше управління функціонувало і виконувало свої завдання в повному обсязі. Мною була підготовлена концепція Військово-Морських Сил, яка була схвалена міністром оборони Костянтином Морозовим.

За цей період був створений один з найважливіших видів Збройних Сил — Військово-Морські Сили. Необхідно зазначити, що на відміну від Сухопутних військ та Повітряних Сил, які на той час мали повністю сформовані органи управління, боєготові та боєздатні з'єднання та частини, будівництво Військово-Морських Сил починалося з нуля. Не було ні штабу, ні органів управління з'єднань та частин, не було кораблів, не було особового складу. За цей час був сформований повноцінний вид Збройних Сил. Звичайно, планувалося створити сучасний флот, який би включав в себе нові кораблі з

5 квітня 1992 року Президент України Леонід Кравчук видав Указ «Про невідкладні заходи будівництва Збройних Сил України», пункт 2 якого проголошував: «Сформувати Військово-Морські Сили України на базі сил Чорноморського флоту, дислокованого на території України». Цьому рішенню передувала велика робота на громадських засадах багатьох патріотів молодшої української держави.

Популярність і вплив тодішньої «Просвіти» в Севастополі були відчутними, активний член товариства Ігор Тенюх мав високий авторитет на флоті і навесні 1990 року севастопольці обрали його депутатом міської ради. Там він організував і очолював депутатську групу «Україна», до якої увійшло 28 депутатів, і це стало повною несподіванкою як для компартійного керівництва міста, так і для командування флоту. Вперше за довгі роки в стінах виборчого органу пролунала українська мова.

Ігор Тенюх — один з найдосвідченіших українських адміралів, який одним із перших на Чорноморському флоті СРСР у званні капітан-лейтенанта присягнув на вірність Україні 22 січня 1992 року разом з офіцерами і генералами Головного штабу. Саме там і тоді розпочалося будівництво флоту новітньої України.

Він учився в Академії ВМС США та Академії ЗС України і як командир здійснив низку далеких походів на кораблях українського флоту.

Командувачем Військово-Морських Сил України адмірал Ігор Тенюх був у період з 23 березня 2006 р. до 18 березня 2010 р.

За словами Ігоря Йосиповича, це його перше інтерв'ю після рішення про вихід у запас, яке було прийняте ним особисто.

сучасним озброєнням. На жаль, за 20 років не вдалося втілити ці завдання в повному обсязі. І в цьому, на мій погляд, головною причиною, окрім постійного недофінансування флоту, було і неналежне ставлення держави до створення своїх ВМС.

— Ігоре Йосиповичу, які Ви можете навести приклади найбільшої боєготовності флоту?

— Ми отримали в спадок кораблі, що відслужили 15–20 років і на момент передачі Україні були ще й небоєготовими. Отже, перший етап, який був необхідним, — це формування органів управління і відновлення технічної боєготовності кораблів, берегових частин та морської авіації. Другий етап — відпрацювання завдань бойової підготовки та злагодження екіпажів кораблів, з'єднань та частин і підготовка особового складу.

Третій етап — нарощування інтенсивності заходів бойової підготовки з власними для ВМС бойовими вправами як в морі, так на суші і в повітрі, а також здійснення морських походів до інших держав і демонстрація прапора ВМС і України.

Четвертий етап — участь ВМС у міжнародних навчаннях за програмою НАТО як у Чорному, так і в Середземному морях. Найголовнішим досягненням ВМС був вихід кораблів для участі в антитерористичній операції «Активні зусилля». Це, по суті, було виконанням завдань бойової служби в мирний час. Участь українських моряків у цій операції показала, що ми готові і здатні відпрацювати завдання спільно з військово-морськими силами інших держав, такими, як США, Італія, Франція, Туреччина, Великобританія та ін.

На п'ятому етапі планувалося фактичне оновлення корабельного складу ВМС, а саме — створення і будівництво сучасного за всіма параметрами нового корабля класу «корвет». З 2006 до 2010 року у цьому напрямку була проведена величезна робота: підготовлено технічний проект корабля з готовністю до його закладки на Миколаївському суднобудівному заводі. Згідно з планом в 2012 році повинен був вийти перший корабель цього проекту. На жаль, з 2010 року й донині в силу різних обставин цей проект призупинений і перебуває в стадії очікування. Незрозумілими також є плани керівництва Міністерства оборони та Генерального штабу на «оптимізацію» чисельності та бойового складу як кораблів, так і інших частин ВМС загалом, що може негативно вплинути на подальший стан ВМС. На мою думку, якщо ми є позаблоковою державою, що задекларовано керівництвом держави, ми повинні нарощувати свій бойовий потенціал ВМС для захисту морських кордонів держави та виконання властивих для флоту завдань як в Чорному морі, так і за його межами.

— Що дає участь ВМС у міжнародних навчаннях?

— Участь ВМС у міжнародних навчаннях різного рівня є надзвичайно важливою для відпрацювання елементів морської практики, підвищення боєздатності та боєготовності екіпажів кораблів. З початку створення ВМС і до сьогодні, з перших морських походів і до участі в багатьох міжнародних навчаннях наші моряки, офіцерський склад показали високу морську виучку, вміння відпрацювати спільно з кораблями інших держав різні тактичні епізоди: сумісність зв'язку, надання допомоги пошкодженному кораблю, боротьбу

з піратством та тероризмом, перевірку і догляд суден, які є підозрілими щодо можливості перевезення контрабанди чи наркотиків, застосування прийомів тактичного плавання, боротьби за живучість корабля. Це дуже важливий професійний досвід для моряків. Щодо підготовки українських моряків стверджую, що вони не поступаються військовим морякам інших держав. Проблемою залишається відсутність сучасної техніки, що має потужніші тактико-технічні характеристики.

— Як Ви оцінюєте стан патріотичного виховання українських моряків, стан впровадження української мови на флоті?

— Саме завдяки патріотизму українських моряків і, насамперед, офіцерів були створені і відбулись ВМС України. Ми прекрасно пам'ятаємо, як усе починалось в 90-х роках, який шалений тиск був з боку противників нашого флоту. Ми не тільки вистояли, але й показали, що український дух був, є і буде присутнім як у ВМС, так і в Криму загалом. Що стосується впровадження української мови, велике значення має пряма, безпосередня робота командування флоту, командирів кораблів, з'єднань та частин. Адже сильні ВМС — це сильний бойовий дух, вірність своєму народу та готовність до захисту України з морського напрямку.

Останнім часом акценти щодо виконання президентських указів стосовно української мови змінились, і офіцерським складом все більше використовується російська мова. Тому патріотичне виховання особового складу, повага до державної символіки та мови і повсякденне її застосування залишаються на флоті актуальним завданням.

— Що б Ви хотіли побажати читачам нашої газети напередодні ювілею Військово-Морських Сил ЗС України?

— Перш за все хочу привітати усіх військових моряків, усіх ветеранів, українську громадськість міста з ювілеєм. За 20 років ми пройшли великий шлях. Нині військові моряки перебувають у непростих умовах: недофінансування, відсутність житла та недостатня заробітна плата для офіцерів та контрактників, відсутність морської політики держави, що негативно впливає на психологічний стан особового складу. Але, незважаючи ні на що, вважаю, що ці труднощі тимчасові, а тому хочу побажати військовим морякам терпіння і твердості духу, вірності українському народу та віри в щасливе майбутнє.

Розпитував
Микола ВЛАДЗИМІРСЬКИЙ

У КРИМУ ВІДЗНАЧИЛИ 20-ТУ РІЧНИЦЮ
З ДНЯ ЗАСНУВАННЯ ВНУТРІШНІХ ВІЙСЬК

26 березня 2012 року в Україні відзначалася 20-та річниця з дня створення внутрішніх військ МВС України. Співробітники Кримського територіального командування ВВ МВС України також відзначили своє професійне свято. В урочистих заходах, які відбулись на території Управління Кримського територіального командування внутрішніх військ МВС України, взяли участь Постійний Представник Президента Украї-

ни в АР Крим Віктор Плакіда, голова Ради міністрів автономії Анатолій Могильов, перший заступник голови Верховної Ради АР Крим Сергій Донич, Сімферопольський міський голова Віктор Агеєв, військовослужбовці та представники спецпідрозділів Кримського територіального командування внутрішніх військ.

Співробітники, які особливо відзначилися під час несення служби, були нагороджені представ-

никами Верховної Ради та Ради міністрів Автономної Республіки Крим, міської ради Сімферополя, Представництва Президента, начальника ГУМВС України в Автономній Республіці Крим грамотами, подяками та цінними подарунками. Усі запрошені на урочистості подивилися показові виступи військовослужбовців внутрішніх військ. Також була організована виставка озброєння і техніки підрозділів спеціального призначення.

Дар'я ЩЕРБАКОВА
(Сектор зв'язку з громадськістю ГУМВС України в АР Крим)

Постійний Представник Президента України в АР Крим Віктор Плакіда взяв участь в урочистостях, присвячених 20-річчю створення Служби безпеки України.

На урочистому засіданні, проведеному у приміщенні Головного управління Служби безпеки України в АР Крим, також були присутні голова Ради міністрів автономії Анатолій Могильов, перший заступник голови Верховної Ради АР Крим Сергій Донич, начальник Головного управління Служби безпеки України в АР Крим Володимир Тоцький, заступник Генерального прокурора України — прокурор АР Крим В'ячеслав Павлов, Сімферопольський міський голова Віктор Агеєв, працівники силових і правоохоронних структур автономії.

Від імені Президента України Вік-

тора Януковича та Представництва Президента України в АР Крим Віктор Плакіда привітав представників Служби безпеки з професійним святом.

У своєму вітанні він зазначив, що ухвалення Верховною Радою України Закону про СБУ у березні 1992 року стало подією в новітній історії нашої країни, що має велике значення, оскільки наявність власної служби, яка забезпечує безпеку країни, є однією з найсуттєвіших ознак її суверенітету.

Віктор Плакіда висловив глибоку шану та подяку ветеранам Служби безпеки, всім працівникам Головного управління СБУ в АР Крим за мужню, чесну працю та відзначив працівників, які досягли успіхів у оперативно-службовій діяльності, грамотами та подяками Представництва.

ЕНЕРГІЯ СОНЦЯ – ВИБІР СЕВАСТОПОЛЯ

Організатори проекту «Енергія сонця – вибір Севастополя» провели прес-конференцію, на якій підбили проміжні підсумки діяльності. За умови спільного фінансування перший дитячий садок Севастополя 30 квітня перейде на забезпечення гарячою водою через встановлення геліосистеми.

Проект проходить за підтримки Фонду «Східна Європа»; при співпраці з Севастопольською МДА, Агенцією регіонального розвитку; із залученням інвестицій громадською організацією «Фонд «Севастополь», Координатором проектів ОБСЕ в Україні, посольством Фінляндії в Україні, Північною екологічною фінансовою корпорацією (НЕ-ФНКО), Агенцією з міжнародного розвитку США USAID.

Мета проекту: сприяти поширенню поновлювальної енергії через реалізацію комплексної пілотної ініціативи у Севастополі. Основними завданнями проекту є:

1. Опрацювання, погодження та прийняття міської програми стимулювання поновлювальних та альтернативних джерел енергії.
2. Апробація та запровадження факультативного навчального курсу для школярів 5-6 класів, а також 9-10 класів з поновлювальної енергетики.
3. Встановлення систем альтернативних джерел енергії в одному-двох дошкільних навчальних закладах на умовах спільного фінансування.
4. Технічна пропозиція зі встановлення геліосистем для забезпечення гарячою водою всіх дошкільних навчальних закладів міста.
5. Інформування місцевого малого бізнесу про енергозбереження та основи бізнес-планування.

На думку директора громадської організації «Фонд «Севастополь» Михайла Юрлова, цей проект надзвичайно важливий з економічної та соціальної точок зору, адже в його рамках рішенням сесії міськради буде затверджена програма альтернативних джерел енергії:

— Це — пілотний проект, у жодному з міст України такої програми немає. Він стартував у листопаді минулого й має завершитися 30 квітня поточного року. Ми завершили обстеження всіх 74 дошкільних навчальних закладів міста на предмет забезпечення їх гарячою водою через встановлення геліосистем. Робота проведена повністю на кошти гранту. Зараз ми передаємо цю документацію в управління освіти й науки міської держадміністрації.

Віктор Корнієць — заступник начальника управління освіти й науки міста підтвердив, що на сьогодні обстежені всі дитячі садки, а також проведені курси для вчителів фізики, спільний семінар-тренінг для вчителів та керівників гуртків з екобезпеки: — Готується відкриття навчально-виховного корпусу (НВК) № 5 по вул. Корсунської, 22, де будуть встановлені геліосистеми. У навчально-виховному комплексі передбачається відкриття 5 дошкільних груп та 8 класів початкової школи.

Ми сподіваємося, що використання сонячної енергії значно покращить умови перебування наших дітей у НВК № 5 й готуємося до подальшої співпраці в рамках цього проекту.

Детальніше про сам проект та його технічну складову журналістам розповів директор проекту Михайло Гордєєв:

— Я хочу нагадати, що проект стартував у листопаді минулого року й сьогодні ми зібрали ЗМІ, аби повідомити, що встигли досягти певних результатів. Як автори цього проекту, ми вважаємо розвиток альтернативної енергетики найважливішим пріоритетом міста.

Ми давно вже маємо проблему енергопостачання. Використання копалин для добування палива призведе до погіршення екологічного стану. Навіть якщо сьогодні роботи ставку лише на розвиток круїзного туризму, вже й тоді керівництво міста наражатиметься на чималі проблеми екологічного характеру.

Зростання цін на енергоносії — неминуче, проте вирішення проблеми існує. Світові лідери давно вже закрипили стратегію використання поновлювальних джерел такими документами, як Кіотський протокол. За термінами, які використовує ООН, поновлювальна енергія — це будь-який вид енергії, що так чи інакше пов'язаний з сонцем, вітром, енергією хвиль, припливів тощо. Порівняно з усіма регіонами України використання цього виду ресурсу в Севастополі є найбільш актуальним. Це — вирішення накопичених роками проблем.

Головним у нашому проекті є опрацювання та прийняття міської програми, яка дозволить стимулювати використання джерел поновлювальної енергетики.

Варто відзначити, що сонячна енергія несе в собі дві складові: сонячну фотоенергетику, тобто безпосередньо пряме перетворення сонячної енергії в електричний струм, і сонячну теплоенергетику.

Для сонячної фотоенергетики в Україні вже створені достатньо сприятливі умови для інвесторів. У Криму вже реалізовані багатомільйонні проекти з генерації електроенергії за допомогою сонця. Сонячну теплоенергетику вже багато підприємств та домогосподарств використовують у приватних будівлях, аби отримувати гарячу воду. В Севастополі ми плануємо забезпечити гарячою водою у такий спосіб поки що один дитячий садок.

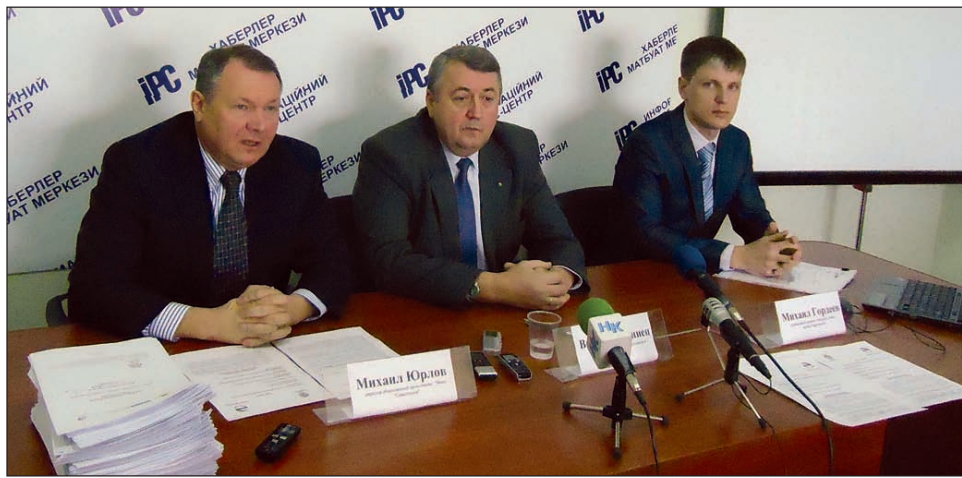
До речі, в Ізраїлі та на Кіпрі існують спеціальні закони, які зобов'язують використання сонячних теплових колекторів у домашньому господарстві. У США, в штаті Каліфорнія, також діють програми, що стимулюють цю галузь.

Для використання сонячної енергії у Севастополі не вистачає вільних земельних площ. Ми пропонуємо міськраді винести на аукціон або просто підготувати земельні ділянки, які можуть бути застосовані для добування цього виду енергії. Робота за цією програмою дозволить також підготувати документацію для полегшення входу інвесторів у галузь генерації теплової енергії.

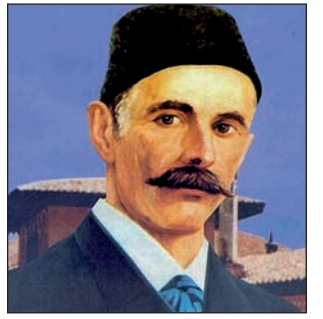
Окремо зупинюся на демонстраційному об'єкті — НВК № 5 по вулиці Корсунської, 22. Ми вже узгодили проект в управлінні інвестицій, управлінні житлово-комунального господарства, в секторі енергетики й зараз очікуємо погодження у фінансовому управлінні МДА. Якщо у цьому місяці отримаємо співфінансування, то об'єкт буде завершений до 30 квітня.

У рамках проекту ми навчили наш місцевий малий та середній бізнес, як правильно запроваджувати енергозберігаючі технології, показали, як писати бізнес-плани, щоб вони були прокредитовані як місцевими банками, так і міжнародними фінансовими організаціями. Курс сонячної енергетики опрацьований з учителями фізики. В рамках цього курсу проводитимуться теоретичні заняття на уроках фізики та природознавства, а практичні заняття можуть бути організовані в навчально-виховному комплексі № 5 шляхом проведення екскурсій у класі, облаштованому спеціальним демонстраційним устаткуванням.

Записала ЛІДІЯ СТЕПКО м. Севастополь
На фото (зліва направо): М. Юрлов, В. Корнієць, М. Гордєєв

КРИМ ВШАНОВУЄ ПРОСВІТИТЕЛЯ

21 березня виповнилася 161 річниця з дня народження видатного кримськотатарського просвітителя, громадського, політичного і культурного діяча Ісмаїла Гаспринського (Гаспрали). Корінням з південнобережної Гаспри, він народився неподалік Бахчисарая. В давній столиці колишнього Кримського ханства він тривалий час працював, був міським головою Бахчисарая, тут помер і похований біля найстарішого у Східній Європі навчального закладу Зинджирли-медресе, що на околиці міста.

Ісмаїла Гаспринського кримські татари інколи називають «дідусем нації». Справді, як каже лідер Меджлису Мустафа Джемілев, він — найвидатніший «кримський татарин з часів знищення Кримського ханства», який своїм просвітництвом розпочав відродження кримських татар як народу з давньо державницькою історією і заклад основи формування сучасної кримськотатарської нації.

Разом з тим, Ісмаїла Гаспринського вважають просвітителем і реформатором значної частини тюркського і мусульманського світу. Він здобув гарну релігійно-етнічну, а потім світську освіту — спершу в Криму, потім у Воронежі й Москві, слухав лекції в Стамбульському університеті й в університеті Сорбонна в Парижі. Багато мандрував Туреччиною, Індією, Персією, Єгиптом, жив у Парижі, де був особистим секретарем видатного російського письменника Івана Тургенева, служив в Асоціації професійних перекладачів. Як потім пригадавав, саме ці подорожі розширили його кругозір, змусили інакше поглянути на сучасний стан його співвітчизників та єдиновірців.

У 1876 році Гаспринський повернувся до Криму, спершу займався політикою, був депутатом міської думи, обійрався міським головою Бахчисарая. А з 1883 року розпочав видавати кримськотатарською і російською мовами газету «Терджиман/Переводчик» («Перекладач»), яка стала популярною не лише в Російській імперії, але й у багатьох країнах світу. Одна з перших мусульманських газет проіснувала понад 35 років і була закрита більшовиками.

У Бахчисарай Ісмаїл Гаспринський заснував видавництво, налагодив масове друкування Корану, тиражі якого поширював серед тюркського населення Російсь-

кої імперії та за кордоном. Він став ініціатором масового створення світських шкіл для кримськотатарських дітей, розробив нову систему навчання грамоти за звуковим методом, що стало переворотом в освітній сфері тюркських і мусульманських народів. Автор кількох романів і повістей та цілої низки підручників для учнів і посібників для вчителів, праць з релігієзнавства.

Дослідники зазначають, що своєю просвітницькою діяльністю Ісмаїл Гаспринський сприяв зближенню тюркських народів, розвитку їхніх національних культур, політичної самосвідомості. А ще чи не першим у світі він став публічним виразником ідей віротерпимості і міжкультурного діалогу. У 1910 році висувався кандидатом на Нобелівську премію миру.

У Криму про Ісмаїла Гаспринського згадали лише після початку масового повернення кримських татар з місць депортації. Вперше на офіційному рівні його вшанували до його 140-річчя у березні 1991 року.

Колишній дисидент і правозахисник Мустафа Джемілев вважає, що велич Ісмаїла Гаспринського ще й у тому, що саме він заклад підвалини гуманістичних і демократичних традицій майбутнього кримськотатарського національного руху, який відрізнявся своїми ненасильницькими методами, був і залишається відкритим до широкого діалогу з іншими етнічними і релігійними групами в Криму та поза ним. Будучи людиною глибоко віруючою, він присвятив своє життя витворенню синтезу традиційної духовності з першовими досягненнями європейської культури. І в цьому, каже Мустафа Джемілев, Ісмаїл Гаспринський є взірцем для кримських татар, які, зберігаючи свою релігійну та етнічну ідентичність, хочуть вважати себе частиною європейської спільноти.

Володимир ПРИТУЛА

ТОЙ, ХТО ВИПЕРЕДЖАВ СВІЙ ЧАС

До 100-річчя від дня народження видатного мелітопольського краєзнавця і учено-енциклопедиста М. О. АЛЕКСЄЄВА

Для того, аби з'ясувати приховану від стороннього ока сутність людини, не потрібно йти з нею пліч-о-пліч усе життя. З легендарним мелітопольським дослідником Миколою Алексєєвим мені пощастило, хоч і не досить часто, зустрічатися лише упродовж кількох років — з 1974 до 1978 р.

Проте навіть ці короткочасні зустрічі залишили глибокий слід у моїй пам'яті. Значно старший від мене Микола Олександрович випромінював величезну фізичну міць, невгамовну енергію, дивовижну впевненість у собі та у своїй діяльності.

Вже після першого знайомства з ним я переконався, що маю справу з неординарною особистістю, глибоким знавцем не лише Мелітопольщини, але й всього Таврійського краю. До того ж ця людина без якогось показного хизування демонструвала енциклопедичні знання не лише з історії Північної Таврії та краєзнавства, але й з гідрології, гідробіології, геохімії, медицини та інших природничих наук. Від нього я довідався про існування свердловини у садібі Корвацько-

го, про те, що саме йому Мелітопольщина має завдячувати відкриттям унікальної мелітопольської мінеральної води. Після війни дослідник дав їй «друге життя».

Микола Олександрович наполягав, щоб я, як фахівець з садівництва, взявся за дослідження садівничої діяльності Андрія Корвацького. Адже причетність видатного лікаря, одного з організаторів земської медицини на Мелітопольщині до розвитку промислового садівництва та освоєння сипких пісків у той час заперечувалась науковцями місцевої садстанції.

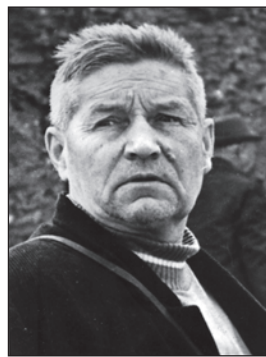
Краєзнавець розповідав мені, що його намагання повернути добре ім'я лікаря й садівника Андрія Корвацького наштовхувалося на протидію не лише працівників Мелітопольської садстанції, але й на шалений спротив партійного керівництва району. Зухвальцю не раз влаштовували промивання мізків не лише у партійних, але й у кадебітських кабінетах. Відважний краєзнавець Микола Олександрович не побоявся підписатися під статтею «Піски, приборкани садом», яку я підготував для вельми тиражної газети «Сільські вісті» (№ 35, від 10.06.1977 р.).

Краєзнавець і учений добре орієнтувався у тогочасній політичній ситуації. Його обурюва-

ли невігластво і свавілля компартійних чиновників. Відчувалось, що ця людина перебувала у мовчазній опозиції до тоталітарної системи. А вона, як мені здається, постійно стояла на його шляху. Адже Микола Олександрович за своїми інтелектуальними даними і своїми енциклопедичними знаннями міг би захистити не лише кандидатську, але і докторську дисертацію, міг би керувати кафедрою у місцевому педагогічному ВНЗ, міг би успішно працювати і в наукових установах Запоріжжя.

На мою думку, тогочасна система робила все можливе, аби завадити цій надзвичайно талановитій і високоморальній людині. Проте всі утиски та перешкоди не завадили йому залишатися Людиною і бути справжнім науковцем-енциклопедистом. Саме таким він і залишився у моїй пам'яті.

Микола Олександрович був справжнім згустком енергії і його фізична міць та працездатність були просто вражаючими. Пересувався ця вже немолода людина по місту на велосипеді. На ньому Микола Олександрович їздив не лише до Кирилівки, на Біостанцію, але і до Криму, по якому досить часто подорожував.

У захопленні велосипедними мандрами та своєю пульсуючою через край енергією Микола Олександрович нагадував мені мого близького інститутського товарища Миколу Якимовича Горбовича. Вже після закінчення інституту, будучи викладачем Верхньодніпровського сільгосптехнікуму, він щорічно мандрував зі студентами на велосипедах по всьому Північному Причорномор'ю та Криму.

Микола Олександрович з його невтомною енергією, нестримним ритмом життя та широким колом наукових інтересів не встиг створити якоїсь фундаментальної наукової праці. Але ті публікації, які він нам залишив, засвідчують, що до неї він ішов усе своє життя. Впевнений, що він її неодмінно підготував би, якби життя цього багатогранно обдарованого і талановитого науковця, чесної і високоморальної Людини не обірвалося на стрімкому творчому злеті. У моїй пам'яті він залишився Людиною, яка в усьому випереджала свій час.

Петро ВОЛЬВАЧ, голова Кримської філії Наукового товариства ім. Шевченка, заслужений діяч науки і техніки АР Крим

ПРО НАШІ ЛІСИ, ПАРКИ І ЗАПОВІДЬ «НЕ ВКРАДИ»

Останнім часом сигнали з місць про наступ сучасних нуворішів на ще не захоплені острівці природи стають все частішими. Ось вже і з Криму Ольга Герасим'юк подає вісточку: «Щороку набіги на Крим робляться все потужнішими, хтось кривою фінкою нарізає його благословенні олеандрові, магнолієві, дубові, липові, трояндові парки й ліси і ставить на наділах свої хатки, зляпані по-багатому абияк...» Пишуть про це звідусіль, регіон тут не має суттєвого значення — там, де ще збереглася природа, там і проявляють себе новоявлені герострати. Юрій Шербак у статті «Важка хода східнослов'янського авторитаризму» («День», 19-20 серпня 2011 р.) також зачіпає тему масштабного розкрадання природних багатств: «Варто нагадати, що до нинішнього стану правляча еліта йшла вперто й послідовно, перетворюючи країну на заповідник клептократії, на дірявий, без дверей склад колишніх народних багатств, в якому впродовж двадцяти років безкарно гризлися за здобич хижакі, на споганений фарисеями храм української мрії...»

Різниця між звичайною крадіжкою з бюджету і крадіжкою з природної скарбниці не надто суттєва, хіба що остання більш помітна сторонньому оку. І вона більше мобілізує, змушує задуматися. Треба сказати, що правлячій еліті навряд чи доводилося робити нелюдські зусилля, долаючи опір народу. Толерантність до замаскованого і малопомітного злодійства у нас в крові. А коли так, то й масштабні крадіжки не за горами. Дванадцять років тому в київській газеті «Независимость» була опублікована стаття Ігоря Болдирева: «Україна: воровство і демократія». Роблячи екскурс у минуле, автор не зміг обійтися без деяких «шпильок» — звинувачень на адресу українського менталітету. Ось як пан Болдирев пояснював відносно легкий спосіб захоплення влади на Київській Русі скандинавськими вікінгами:

«Нет ничего удивительного в том, что племя с другой, не воровской, ментальностью взяло верх над более многочисленным, но разделенным взаимной подозрительностью и воровством народом. После прихода викингов возникла мощная держава, которая просуществовала примерно 300 лет. Однако местная стихия постепенно начинает брать верх. Немногочисленные викинги в конце концов перемешались с местным населением. Местная ментальность стала побеждать, начались междоусобные войны и, наконец, в 13 веке киевская держава, развалившись на ряд мелких княжеств, под ударами татаро-монголов окончательно погибла.»

Далі автор стверджує, що ця територія проклята Богом. І безпричинно: «За тотальное воровство наше, за нашу передаваемую из поколения в поколение воровскую ментальность...»

І якщо тоді, в 1999 році, стаття Болдирева ще могла декому здатися гіперболізованою (злочинство не було настільки очевидним, як зараз), то тепер мусимо визнати, що автор бив на сполох недаремно. Прискорене знищення зелених зон і парків Києва, Львова, Харкова, Запоріжжя та інших міст, зведення на місці вікових дубів і сосен величезних котеджів, а часом і справжніх замків (про такі навіть мріяли не могли доблесні лицарі Середньовіччя!) — це вже крадіжка не лише у власного народу... Згодом це і планета відчужує. І якщо таке робиться у всіх на виду, в зелених зонах обласних центрів, то що очікує на наші ліси? Адже в «глибині» набагато важче проконтролювати — скільки й чого рубають.

І тут ми підходимо до найголовнішого. Як же воно так виходить, що називаючи себе християнською нацією, християнською кра-

їною, ми порушуємо одну з найголовніших заповідей християнства: «Не вкради»? Порушуємо настільки нахабно, що можна сказати й відвертіше: витираємо ноги об саму суть християнства. Виникає запитання: а навіщо тоді потрібні оці гарні, великі церкви, якщо вони не вчать християнству? Стривожене суспільство повинно відверто сказати служителям церкви: «Якщо християнство є нашою духовною основою, то чому б вам не подати народу приклад?» Адже потрібен поштовх! Он йогі в Індії вже голодують, протестуючи проти корупції! Мужній вчинок цих високодуховних людей окрилив, запалив серця десятків, сотень тисяч індусів. А наші святі отці чомусь воліють не помічати, що Божі заповіді в Україні системно порушуються, християнство як релігія дискредитується. Тепер уже не можна кивати головою на безбожного тирана Сталіна, який завзято нищив церкву, не давав працювати з людьми... Тепер повна свобода дій, і кращого моменту для масової християнізації українців годі уявити! Але якщо церква в період масового розкрадання буде не на висоті, то що робити народу?

Звернемося за підказкою до історії. Ще в 1377 році з'явилася на світ робота англійського богослова Джона Вікліфа (1328-1384) «Про громадянське правління». У ній автор утвердив моральні основи церкви. Вікліф вважав, що вкрай необхідно повернутися до ідеалів церкви, описаних у Новому Заповіті. І був у цьому питанні дуже послідовним. Йому належить здорова думка про те, що коли церковники не виконують свої функції достатньою мірою, то це служить вагомою підставою для того, щоб світська влада відняла у церкви її багатства і передала тому, хто буде служити Богу належним чином. Ідеї Вікліфа зовсім не застаріли, принаймні для України вони дуже актуальні. Адже такий дамочків меч над церковниками змусив би їх не на словах, а на ділі боротися з проявами войовничого антихристиянства, а злодійство (особливо нищення живої природи в ім'я власного благополуччя) саме таким проявом і є. Церква з кожним роком ставала б сильнішою, приймаючи в своє лоно масу активних, освічених, а головне — небайдужих людей! Хіба це погано для віри? Проте є і альтернативний варіант: церква не переходить до активних дій, залишаючись осторонь. Тоді без неї суспільство породжує якусь нову силу — вже не на основі християнства. Звичайно, якісь результати будуть і в цьому випадку. Але ж діяти в союзі було б значно краще!

* * *

Незакінчена стаття «вилежувалася» кілька місяців. Уже й почав забувати про неї... Але недавня поїздка до Ірпеня несподівано актуалізувала тему. Це курортне місто знаходиться поруч з Києвом і дуже потерпає від стихійних забудов у лісопарковій зоні. Знав про це і раніше. Однак цього разу я побачив сліди організованого спротиву українців: ціла ділянка лісу була завішана плакатами з написами: «Досить!», «Нарізати ліси і парки — агонія і маразм!», «Наші діти не хочуть рости на асфальті!». До речі, усі сосни в нижній частині були розмальовані в патріотичні синьо-жовті кольори. Зробив декілька знімків, адже переді мною був зразок досить ефективної технології народного опору. Прикро, що й цього разу боротьба проти порушників заповіді «не вкради!» обійшлася без помітної ролі церкви. Воно й зрозуміло: позиції Київського патріархату в Ірпені досі слабкі, а УПЦ МП, хоч і має вплив, але, видно, за давньою звичкою концентрує і нарощує сили для боротьби з усіма там «неканонічними». Що їй знищення наших лісів і парків?

Сергій ЛАЩЕНКО

ТИМ ЧАСОМ...

21 березня на території забудови в районі Святошинської лісопаркової зони Києва недалеко від вул. Ушакова невідомі підпалили екскаватор забудовників, а також знищили паркан навколо будівництва, побили вікна в будівельних спорудженнях, передає кореспондент УНІАН.

Як повідомили будівельники, до місця, де ними проводились роботи, підійшло декілька десятків молодих людей у масках. Вони почали вимагати припинити будівництво у лісопарковій зоні, після чого до кабіни екскаватора, на якому провадилися роботи, ними було кинуте петарду та пляшку з запалювальною сумішшю.

Того ж дня біля будівництва було проведено пікет проти забудови та вирубки в Святошинській лісопарковій зоні. Активісти зазначили, що внаслідок дій забудовників було зрубано декілька десятків дерев, які раніше належали до Святошинського лісопаркового господарства.

За інформацією представників забудовників, на розчищеній від лісу території планується зведення малих архітектурних форм. Будівник також стверджує, що ця земельна ділянка була виділена зі складу Святошинського лісництва і передана в оренду на 5 років одному з ТОВ рішенням Київради від 26 червня 2007 р.

За словами громадських активістів, вони вважають ця забудову незаконною і планують продовжити пікетування.

СУД СКАСУВАВ РІШЕННЯ КІЇВРАДИ ПРО БУДІВНИЦТВО ЖИТЛА У ЗЕЛЕНІЙ ЗОНІ

Окружний адміністративний суд Києва скасував рішення Київської міської ради про надання ТОВ «Мегатранс» під житлову забудову земельної ділянки площею 4,64 га на 24 км Столичного шосе в Голосіївському районі за Рахнівською територією урочища Конча-Заспа та прибережних захисних смуг.

Як повідомляв УНІАН, Київська міська рада 17 вересня 2009 року ухвалила рішення про передачу товариству з обмеженою відповідальністю «Мегатранс» земельної ділянки загальною площею 4,64 га на Столичному шосе (24-й кілометр) у Голосіївському районі Києва.

Рішення Київради передбачало передачу земельної ділянки у довгострокову оренду на 49 років для будівництва, експлуатації та обслуговування об'єктів рекреаційного призначення (з комплексним інженерно-транспортним облаштуванням та благоустроєм території).

Прокуратура Києва 15 червня 2010 року опротестувала відповідне рішення Київради, оскільки проект землеустрою всупереч вимогам статті 123 Земельного кодексу України не узгоджено з Головним управлінням охорони культурної спадщини Київської міської МДА, Управлінням екології та охоро-

ни природних ресурсів КМДА і Санітарно-епідеміологічною станцією Києва.

Також згідно з висновком столичної СЕС щодо вибору (відведення) земельної ділянки під забудову однією з умов відведення є внесення змін до Програми розвитку зеленої зони м. Києва та концепції формування зелених насаджень у центральній частині міста, оскільки ця земельна ділянка належить до території зелених зон. Однак зміни до цієї програми не вносилися, рішення Київрадою з цих питань не приймалося, зазначають у прокуратурі.

Крім того, вказана ділянка

згідно з листом КП «Лісопаркове господарство «Конча-Заспа» належить до земель лісового фонду, розташована у лісництві та входить до переліку зелених зон. Більше того, встановлено, що земельна ділянка потрапляє до акваторії озера Конча та відповідно до вимог Земельного кодексу України на момент ухвалення рішення Київрадою необхідно було узгодити проект землеустрою із територіальним органом виконавчої влади з питань водного господарства (КП «Плесо»). Але таке узгодження надано не було, заявляють у прокуратурі.

ВЧИТЕЛЬКА, ЯКА ПИШЕ ВІРШІ...

(Закінчення.)

Поч. на 1-й стор.)

А душу хвилює багато що. Ось як розповідає про це сама авторка збірки «Музика долі»: «Я люблю свою рідну українську мову, є її носієм. Прагну, щоб мої учні любили її так само, як люблю її я, вивчали нашу мову. Бо рідна українська мова — то неощіненний дар. Це — скарбниця, яку треба оберігати, шанувати й збагачувати. Це — душа нашого славного і працюючого українського народу. А особисто для мене — це ще й Шевченкове слово! Бо поезія є моїм надійним і вірним помічником у житті і роботі».

«Поезія — це завжди неповторність, якийсь безсмертний дотик до душі», — сказала про значення поезії велика поетеса сучасності Ліна Костенко. Тож не випадково на уроках з української мови та літератури звучать і власні вірші Віри Павлівни Пальохи, бо лише Поезія здатна збудити емоції, які переростають у почуття, роблять людину людиною; стає тим життєдайним променем, який зігріває й освітлює душу у хвилини радості чи зажу-

ри, в юності й на схилі літ, робить людину оптимістом і мудрецем.

Кращі вірші вчительки Віри Пальохи, звичайно ж, присвячені школі, її вихованцям. Адже це її кривна тема, в якій вона почувалася як риба у воді:

Чому я кожен ранок
До школи поспішаю?!
Чому дитячий ганок
Я весело вітаю? —

Сама себе запитує авторка і тут же дає відповідь:

Тому сюди біжу,
Лишаю всі турботи,
Бо тільки тут живу,
Люблю свою роботу!
Тут всі маленькі люди,
Навчаючись, живуть,
І створюють етюди:

Життя ж бо в чому суть?
Разом із дітьми вирішувати
проблеми їхнього і свого буття,
вчити їх любити своїх батьків, учителів, свою школу, своє місто, а відтак і свою Вітчизну, виховати своїх учнів справжніми громадянами своєї держави України — ось ті основні завдання, що їх має виконувати вчитель сучасної школи.

Віра Павлівна намагається це робити чесно і самовіданно. Ось те, головне, чого

вона бажає дітям:

Душі крилицю бережіть,
Хай чистою лишисться
завжди,
Життям земним
ви дорожите,

Хоч в ньому є і негаразди.
Віра Павлівна вчить дітей любити високе слово геніального поета Тараса Шевченка: «Любіть Шевченка слово, що буде вічно жити!», задушевну лірику Олександра Олеся та Володимира Сосюри, мужні громадянські вірші Василя Симоненка, Миколи Вінграновського, Ліни Костенко...

Свої власні вірші Віра Павлівна присвячує багатьом із цих митців, читає їх на уроках дітям, розповідає про героїв Крут, які ще зовсім юними пішли захищати свою державу Україну і полягли на полі бою. Пам'ять про них, як і про інших борців за волю України, знаходить місце і у творчості Віри Пальохи, і на уроках літератури, які вона проводить.

Учителька-поетеса Віра Пальоха навчає дітей любити рідну мову, через свої власні вірші та твори класичної літератури намагається розкрити її невичерпне ба-

гатство, яке надбав наш народ протягом багатьох століть. Імена людей, пори року, явища природи, почуття дружби і поваги, світлого цнотливого кохання — усе це присутнє у віршах Віри Пальохи.

Її поетична натхненна душа, здається, невичерпна.

Вона сповнена добрих почуттів, ширих, світлих творчих задумів, бажанням передати своїм учням усе найкраще, що зветься духовністю.

Побажаємо ж Вірі Павлівні, аби її творчого запалу вистачило ще на багато-багато років плідної праці на освітнійській і літературній нивах. І

нехай поетична музика її долі завжди бринить молодо і розкрито!

Пропонуємо читачам вірші вчительки-поетеси Віри Пальохи з її збірки «Музика долі».

Данило КОНОНЕНКО,
член Національної спілки письменників України

Віра ПАЛЬОХА

* * *

Уже давно я не дівча
Із русою косую,
Як прийде весни стріча
І тішитися ясою,
Котру дарує зелен гай
Й завітчане роздолля.
Музико долі, грай же, грай
Я — в танці з вітром волі.
Дівочтва вранішні літа
Спливли, мов за водою.
Вже й липень коси розпліта,
Та я живу весною,
Хоча вже жінка, жінка я
(Як час тече неспинно).
...А днів срібляста течія
Чомусь повз мене лине.

* * *

Краплину прозору
На руку взяла.
Відкрилося зору:
Стою край села,
А крапля, мов зірка
(в ній доля моя),
То щемно, то гірко...
Лиш далеч сія.

* * *

Жінка зіткана з любові,
Розмаїтих квітів ніжних,
Ароматів степу різних.
Це звучить у кожному слові
Пелюсток тремтливо вічних:
«Жінка зіткана з любові».

БЕРЕЖІТЬ СЕРЦЕ МАТЕРІ

Серце матері все знає,
Серце матері болить.
То вогнем воно палає,
То стискається, щемить.
Серце матері все чує:
Негаразди і біду.
Тільки їй одній віщує
Долю сина непросту.
І вночі воно не спить,
Все пульсує і пульсує.
Серце матері болить,
Щось недобре воно чує.
Тож прошу я всіх: будь ласка,
Серце нені бережіть.
І та буде ваша ласка:
Хай ніколи не болить.
Не примушуйте страждати

«МУЗИКО ДОЛІ, ГРАЙ ЖЕ, ГРАЙ...»

Серце матері своєї,
Краще ніжно обійняти,
Пригорнутися до неї.

ВКЛОНІМОСЬ НИЗЬКО,
ЛЮБІ ДРУЗІ

Тарасе, батьку український!
Перед тобою ми в боргу:
Це ти збудив народ мужицький,
Розвіяв в серденьку журбу.
Ти сів дум зерно пророче,
Любить свій край заповідав.
І мову рідну, слово зодче
Всім серцем, розумом плекав.
Україні милій залишив
Умиті горем свої думи —
Вірші, якими дух твій жив,
Горів, не знаючи утоми.
Вклонімося низько, любі друзі,
Величній постаті Тараса!
Нехай шумить калина в лузі,
Гудуть хрущі в садах Тараса.

МОВА

Українська мова!
Ти чебрець і м'ята,
Ти Шевченка слово
І біленька хата.
Ти садок вишневий
І бджоли дзиччання.
А політ славетний —
Це твоє надбання.
О, співуча, рідна,
Завжди дзюркотлива.
Ти пошани гідна,
Зоре моя сива.

ВЕСНЯНИЙ ГРІМ

Весняний грім
У небі десь гуркоче.
Весняний грім
Затихнути не хоче.
Він так гримить,
Заснути не дає.
І так хвилює
Серденько моє.
Гримить, гримить
Весняний грім гримить,
Душа моя хвилюється,
Не спить.

СВІТАНОК

Ніжно-рожевий подих
Землю встеляє,
Теплий, ласкавий дотик
Личко моє торкає.
Вітер шепоче листом,
Будить від сну травичку.
Він із чудовим хистом
Хилить гнучку вербичку.
Світ прокидається знову,
Біле світання зника.
Чутно пташину мову.
День плине, немов ріка.

СНІГ

Нарешті зима! Нарешті...
Сніг закружляв у танку,
І мовило сонце врешті:
«Стрічайте її палку!»
Сніг пада, одразу й тане,

Щезають умиті сліди,
І завтра вже їх не стане.
Снігу білий, піді!
Бо чомусь тебе чекаю.
Просто, щоб був і все.
Нічого я не бажаю:
Любові й тебе — над усе!
Чути розмову сніжинок,
Голос небес відчувати.
Щоб інша душа — не крижинка
І — не мовчання печать.
Хочу, щоб сніг ішов
Без упину, і кожен день!
Сніг — то моя любов,
Пісня моїх пісень.

ТОБІ

Як терпко, як солодко, п'яно
В моїй збентеженій душі.
Кохати хочу палко
Тебе, твої очі ясні;
Прилинь до мене на хвилину
І зіркою в небі з'явись
(Не залишай без надії жінку),
Лиш очима всіміхнись,
Туманом до ніг пригорнись.
Я хочу відчутти твій подих
І присмак солодких губ
(І обійми лілей жовтих,
Що злились в одну б).
А серце моє «гуп» та «гуп».

ГІЛОЧКА ПОЛИНУ

Будить далекий спогад
Гілочка полину,
Ніби дитинство поряд,
Та маю вже свиню.
П'янить і досі душу
Гілочка полину.
Визнати роки мушу —
Не полечу в далину.
Дух степовий не забути
Й диво його дивину
Через літа відчуті б
Запаху полину.

У НЕДІЛЮ ПРЕЧИСТУ

Трава зелена посивіла,
Покрилась сріблом дивини,
Схилилась, до землі присіла.
Прилинув сон із давнини.
Останній лист ще не опав
На сиріх яблунях в саду.
Хоч білий сніг їх огортав.
До них я стежку промету.
Прийду і сяду відпочити
Під тихий шепіт листу.
Я хочу з ними погостити
В неділю цю Пречисту.

РІДНА ШКОЛА

Школа, рідна школо!
Берізок струнких весіння.
Ти кличеш до себе, школо.
Геть, свинина старіння!
Ти кожного ранку зі мною,
У серці моїм завжди.
Я не прошуюсь з тобою,
Постій же хвилину, зажди!
Дитинства прекрасні тині,

Юнацтва щасливу мить
Нам не забути й нині,
А дзвоник у школі дзвенить...
Каштанів цвітіння ніжне,
Пелюсточка біла тремтить
І все таке сонячне, різне,
А дзвоник у школі дзвенить...
Він подумки всіх скликає,
Вже тридцять років не спить,
Хоч поруч нас немає,
А дзвоник у школі дзвенить...
Школо, рідна школо!
Берізок струнких весіння.
Ти кличеш до себе, школо.
Геть, свинина старіння!

ЛИСТОК КЛЕНА

Відірвавшись від гілля,
Покружлявши землею,
Лист безшумно ляга
На ранкову алею.
Його шелест не чути,
Лиш помітне гоїдання.
І не взмоє забути
З ним останнє прощання.

РІДНИЙ КРАЙ
(шкіл)

Мій любий краю! Я кохаю тебе
безмірно. Люблю дивитися, як
сонечко рано влітку встає. Ніжно
гладить своїми променями трави
шовкові й духмяні степові квіти.
Зривається й мчить полем золотої
пшениці вітер-пустун. Шелестять
спраглими губами шершаві листочки
коношини. Турботлива мати-
перепілка годує своїх жовторотих
пташенят. Невтомні комахи-буді-
вельники майструють свій багато-
поверховий дім-палац. Темно-сірий
павук плете сіті-пастки для
набрідливих мух. Музика-жайвір

струшує із крил вранішні пісні-
балади. Білесенькі легкі, як пір'їни,
хмаринки біжать без упину вдаль.
Так гарно і любо мені у рідному
краї.

СОНЦЕ ЗАХОДИТЬ,
ГОРИ ЧОРНЮТЬ...

(миттєве)

Я самотньо стояла на березі моря.
Дивилася вдаль. Дивилася туди, де
небо з'єднувалося з морем. Вечірнє
сонце кидало червоні відблиски на
бурхливі темно-зелені хвилі. Останні
промені розбивалися об величаві, у
вічній задумі, мовчазні гори і спа-
лахували вогнем. У моїй душі посе-
лилася спокій. Зажеврила надія. За-
родилася віра. Віра в майбутнє.
Чисте. Прекрасне.

СПІВАЮТЬ, ПЛАЧУТЬ
СОЛОВ'І...

(миттєве)

Повітря тепле, аж солодке. Пахне
зеленою глишею, молодими паго-
нами, вишневим цвітом.
Місто спить. Відпочивають нато-
млени вулиці. У сонній задумі сто-
ять велети-будинки. Лише парк,
огорнутий прозорим серпанком,
щось тихо шепоче. Та нічні птахи
коли-не-коли порушують спокій,
краючи крилами м'яке весняне
повітря.

Співають, плачуть солов'ї...

ЛЮБОВ

(есе)

Любов здатна творити дива.
Вона дає крила людині, щоб мрі-
яти у вільному синьому польоті.
Вона повнить душу почуттям до-
бrotи й тепла, радості й щастя. З неї
народжується краса. Краса життя,
яка рятує і захищає світ від усього
злого й чорного.

Бережіть її! Любов здатна творити
дива.

СВЯТО КУЛЬТУРИ ТА ІНТЕЛЕКТУ

(Закінчення. Поч. на 1-й стор.)

А навчалися тут як діти працівників цієї фірми, так і усі, хто міг та хотів оплачувати навчання. Таких нараховується сьогодні близько двохсот. Школа комфортна, з маленькими класами (по 10-15 учнів), з просторою актовюю залом, «домашньою» їдальнею, найрізноманітнішими гуртками. А найголовніше — вона дає сучасні знання, навчає мислити, озброюючи дитину методикою здобуття інформації і використання її для нагальних потреб.

В ІМ'Я ТАРАСА

Серед переможців науково-дослідницького конкурсу, для проведення другого етапу якого НВК «Консоль» 17 березня відчинив двері, шість учнів мають місцеву шкільну «прописку». А суперниками їхніми стали школярі сімферопольської Української гімназії, сімферопольського навчально-розвиваючого центру «Надія», Сімферопольської юридичної гімназії, сімферопольського НВК «Школа-сад» № 15, Гвардійського НВК, ялтинського НВК «Школа майбутнього», джанкойської ЗОШ № 3, сакської ЗОШ № 3, Севастопольської спеціалізованої школи — всього 13 шкіл Криму, звідки надійшли для участі у першому етапі конкурсу роботи.

Перш ніж розпочалися змагання (захист учнівських робіт), прозвучали привітання від організаторів «зі святом української культури», а шонайперше — пісня на слова Тараса Шевченка «Реве та стогне Дніпр широкий», котру, як Державний гімн, слухали стоячи.

Серед тих, хто мав слово, була і методист вищої категорії філії Інституту інноваційних технологій і змісту освіти МОНМС України, заслужений вчитель України Тетяна Захарова. Це вона, маючи досвід в організації та щорічному проведенні «Лесино» конкурсу «Змагаймося за нове життя!», не змогла залишитися байдужою до двохсотріччя дня народження Великого Кобзаря, що наближається, і однією з перших розпочала вшанування цієї величної дати. А оскільки Тетяна Миколаївна є ще й вчителькою сімферопольської школи № 29 та

членом товариства «Україна — Світ», то її ідеї легко поширилися і в цих колективах, а директор видавничого підприємства «Світ» Василь Стефанюк навіть увійшов до оргкомітету. Втім, незалежно від того, куди входив Василь Степанович формально, а куди — ні, без його матеріальної підтримки, здається, не обходився жодний захід, з ініційований українською громадою. Серед спонсорів цього конкурсу ще й заступник міністра регіонального розвитку ЖКГ АРК Євген Драп'ятий та директор друкарні «Таврида» Андрій Литваков.

Лариса Георгіаді

та кількох концертних номерів, підготовлених силами учнів НВК «Консоль», діти розійшлися по аудиторіях, де відбувалися змагання з таких номінацій: «Українська мова», «Українська література», «Мистецтвознавство та фольклористика», «Народознавство, історія українців у Криму», «Аудіовізуальні творчі роботи».

Мені пощастило бути присутньою на одному з найкращих, а можливо, і на найкращому виступі учнівської молоді. У всякому разі, в номінації «Мистецтвознавство і фольклористика» одинадцятикласниця з с.мт. Гвардійського Олександра Іванова була поза конкуренцією. Дівчина не просто прочитала і осмислила кілька тематичних книг, а вже зо три роки веде самостійну дослідницьку роботу із вживання експресивно забарвленої лексики різними прошарками населення. І якщо у своєму фізико-математичному класі подібної лексики вона практично не чує, то фольклорні експедиції, які здійснює, дають неабиякий матеріал для аналізу. Виступ Олександра побудувала стисло і виразно, компетентно відповіла на найнесподіваніші запитання журі. У своїй номінації старшокласниця посіла перше місце. Друге місце журі присудило восьмикласнику НВК «Консоль» Артему Зайтуліну, який досліджував слова-символи в обрядових українських піснях. Хлопець, як і годиться під час дослідження народної пісні, був у вишиванці. Третє місце у цій номінації посіли Діана Бондаренко та Катерина Захар'янц. Меш-

канка Ялти Діана розповіла про «Запоріжжя та розвиток кобзарства» і відповіла на запитання щодо сучасних ялтинських кобзарів.

Перше місце в секції «Народознавство, історія українців у Криму» дісталось одинадцятикласниці Анастасії Ширській, тема дослідження якої називалася «Ой на тім рущничковій доля моя», та п'ятикласниці сімферопольської Української гімназії Ірини Осадченко. Дівчинка розповідала про українську легендарну піснярку Марусю Чурай, багато пісень якої вважаються народними. Ця тема для Ірини особливо близька, адже сама вона є солісткою фольклорного ансамблю «Радониця». Одну з пісень Марусі Чурай школярка не лише проаналізувала, але й заспівала.

Серед знавців української літератури відзначилися: Олена Казначеева (5-й клас НВК «Консоль») — перше місце; Єлизавета Курницька (7-й клас НВК «Консоль») — друге місце; Катерина Курницька (8-й клас РНЦ «Надія») — третє місце. Старша категорія: Діана Флорикова (8-й клас «НВК «Консоль») — перше місце; Тимур Раїфов (11-й клас сімферопольської ЗОШ № 29) та Діана Махова (10-й клас Севастопольської спеціалізованої школи) — друге місце; дев'ятикласниця Карина Валієва (Сімферопольський НВК «Школа-сад» № 15) — третє місце.

Кращими мовознавцями стали: Кирило Юрків (7-й клас НВК «Консоль») — перше місце; Вікторія Бабенко (7-й клас НВК «Консоль») — друге місце; Катерина Фомишина (11-й клас, Гвардійський НВК) та Софія Беякова (9-й клас, НВК «Таврійська школа-гімназія») — третє місце.

У секції «Аудіовізуальні творчі роботи» призові місця розподілилися таким чином: Анастасія Дорошенко (8-й клас, сімферопольський ВКЛ № 41) — перше місце; Валерій Солод (11-й клас, сакська ЗОШ № 3) — друге місце; Максим Харченко (8-й клас, сімферопольський ВКЛ № 41) — третє місце.

Імена переможців стали відомими під час їхнього уро-

чистого нагородження дипломами і подарунками, яке супроводжувалося виступами та концертними номерами. Тут широко продемонстрували свої таланти учні Сімферопольської юридичної гімназії, зокрема, в сценках із поеми Тараса Шевченка «Катерина». Тему фольклористики розвинув лауреат міжнародних конкурсів України, Росії та Нідерландів фольклорний ансамбль «Радониця», яким опікується хореографічний ансамбль пісні і танцю «Таврія». Талановита шкільна молодь акцупельно виконувала веснянки, інші народні твори.

ВЧИТЕЛЬКА, ЯКА НАДИХАЄ

Коли конкурсну програму було вичерпано, я мала розмову з координатором конкурсу, вчителькою української мови і літератури НВК «Консоль» Валентиною Василівною Лаврик. Від неї сподівалася дізнатися більше як про конкурс, так і про школу загалом, та змалювати собі образ вчителя, якому досить комфортно працюється за непростих умов цього навчального закладу.

Валентина Василівна належить до покоління, яке розпочало свою трудову діяльність вже в незалежній Україні. Позаду був факультет українистики Сімферопольського державного університету, а попереду — кількарічна робота в українському класі сімферопольської школи № 33 і багаторічна — в НВК «Консоль»: спочатку вчителем, потім —

завучем і знову вчителем. У відповідь на запитання, чому знову повернулася на стару посаду, Валентина Василівна пояснила, що у вчителя більше творчих можливостей, ніж у адміністратора, і ця робота для неї цікавіша. У процесі навчання вчителька застосовує новітні інноваційні технології та методику школи розвивального навчання Данила Ельконіна і Володимира Давидова з центром у Харкові.

Важко одразу збагнути, що воно таке, тим, хто вивчав українську мову в кримських школах за радянських часів, коли вчителька старанно перекрикувала учнів, які просто не помічали її присутності. В моєму класі, здається, сиділа мовчки лише парочка за останньою партою, ніжно тримаючись за руки. Така поведінка нинішнім «мажорам» і не снилася!

Сьогодні ставлення до української мови інше, особливо, якщо вчитель на своєму місці. Валентина Василівна сама є автором комплексів підручників для п'ятого і шостого класів. Нею створено авторську програму «Азбука учня». А ще Валентина Василівна за результатами всеукраїнського конкурсу «Вчитель, який надихає», проведеного до дня вчителя журналом «Фокус», увійшла до списку двадцяти п'яти найкращих вчителів України.

Бо вона таки дійсно надихає, спонукаючи учнів до самостійних досліджень, створюючи проблемні ситуації, коли доводиться вдаватися до аналізу, відстоювати свою думку. Предметом конкретної уваги тут є кожна дитина, до кожної застосовується індивідуальний підхід.

І здобути школярами навички творчого мислення даються взнаки. Діти пишуть оповідання і вірші, займаються в секціях МАН, беруть участь і перемагають в мовних конкурсах Петра Ячика. Пояснюючи ситуацію щодо конкурсу, який щойно відбувся, Валентина Лаврик зазначила, що участь в його підготовці взяла практично всі вчителі, і ті, хто викладає російську мову, і ті, хто — англійську. Про те, чи «приживеться» шевченківський конкурс, у результаті якого було створено науково-дослідне товариство «Кобзар», чи залишиться одноразовою акцією, Валентина Василівна думає, що все залежатиме від активності дорослих.

У вчительки лежить недописана кандидатська дисертація, робота над якою припинилася після смерті наукового керівника — Василя Скуратівського. Та чи дійсно припинилася? Свою дисертацію Валентина Лаврик пише щоденно — своєю творчою працею. Щоденно захищає її в учнівських аудиторіях, а якщо треба, — і перед батьками. Її захищатимуть і діти — під час вступу до вищих навчальних закладів та у подальшому житті.

Але, навіть здобувши найвищі наукові звання, Валентина Василівна навряд чи «забронзовіла» б. Бо для неї життя і рух насправді синоніми. І рух цей — невтомна праця розуму та душі. А якщо він припиниться, вчителька, можливо, як і тепер, повернеться до витоків, аби прокласти нове русло.

Тамара СОЛОВЕЙ

Валентина Лаврик

ВИСОКИЙ ДУХ ПОЕЗІЇ

Перший весняний місяць любий нам не тільки тим, що після зимових холодів і негод настає пробудження в природі, просвітлення в душі, нездоланний потяг до життя і праці, а ще й тим, що у березні нас осіняє високий дух Поезії майстрів нашого рідного художнього слова, які народилися у цьому місяці — Тараса Шевченка, Максима Рильського, Ліни Костенко... Недарма ж саме 21 березня оголошено ще й Всесвітнім днем поезії.

Прекрасних, хвилюючих, поетичних рядків Ліни Костенко не знає і не читав, певно, лиш той, хто взагалі нічого і ніколи не читав. Її історичні романи у віршах «Маруся Чурай» і «Берестечко», її поетичні збірки «Проміння землі», «Вітрила», «Мандрівки серця», «Неповторність», поема-балада «Скіфська Одисея», «Дума про братів неазовських», драматична поема «Сніг у Флоренції», книги лірики «Мадонна Перехресть» та «Річка Геракліта», прозовий роман «Записки українського

самашедшого» стали окрасою нашої національної літератури.

Академік Іван Дзюба у своїй книзі «Є поети для епох», присвяченій життю і творчості видатної поетеси Ліни Костенко, зокрема, сказав: «Її (Ліни Костенко — Д. К.) життєпис у її Слові. А слово це — невід'ємна частина історії України, її культури, її персоналітету. Вже більш як півстоліття. Це слово відлунувало в серцях тисяч читачів. Його ждали. По ньому звиряли людську гідність. У ньому знаходили відгук своїх тривог і покріплення своїй вірі в Україну та своїм надіям на її краще буття. І навіть коли воно мовчало — то було промовисте мовчання.

Моє покоління, — підкреслює Іван Дзюба, — знало і любило багатьох поетів. Знає і любить. Однак Ліна Костенко — це той «білий голос висоти», який і в цьому багатозвучному оркестрі чутний особливо — ось уже шостий десяток літ».

Нещодавно побачила світ книга віршів Ліни Костенко «Річка Геракліта» (Київ, видавництво «Либідь», 2011), котру упорядкувала та написала до неї передмову донька поетеси письменниці Оксана Пахльовська.

Але перш ніж запропонувати шанувальникам поетичного слова вірші з весняного циклу, вмішеного в цій збірці (адже ж на дворі весна і в Ліни Василівни день народження!), ми хочемо ще раз звернутися до відгуку на книжку «Річка Геракліта» Івана Михайловича Дзюби: «...І все-таки, хоч багато часу і творчої снаги віддано прозі (мається на увазі роман «Записки українського самашедшого» — Д. К.), Ліна Костенко не зреклася своєї поетичної Музи: власне, поетична Муза не відпускає її. І ось маємо її нові, настояні терпким часом, вірші... Вони і впізнаванні, і трохи незвичні. Та ж сама енергія думки, зіркість поетичного ока, лапідарність вислову. Але — не те щоб стриманість, але якась згускість, аж часом зіркість емоцій, і не так гострота, як благородна меланхолійність рефлексій. Навіть апокаліптичні «постчор-

нобильські» мотиви звучать без надриву, хоч із вистражданим, якимось стоїчним трагізмом.

Серед нових віршів переважають поетичні мініатюри-акварелі та ліричні монологи — реакції на цілий спектр подражників, що їх невтомно продукує сучасне життя світу й України. Розлогих сюжетних чи з багатою фабулою поезій, поетичних новел, які нерідкістю були в попередніх збірках, тепер нема. «Скупішою» стала і мовна палітра, але образний арсенал не збіднів. Загалом стилістика не втратила на інтенсивності, а може, й набула. В усякому разі звукопис став багатший, просто розкішніший, з природною плинністю. Ліна Костенко має дар перейматися радістю від звичайнісінького епізоду життя і, показавши його кінематографічно, передати свою радість нам з вами...»

Отже, вітаючи нашу улюблену поетесу Ліну Костенко з весною та світлим днем її народження, пропонуємо в дарунок нашим читачам вірші з книги «Річка Геракліта».

Данило КОНОНЕНКО

І засміялась провесін: — Пора! —
За Чорним Шляхом,
за Великим Лугом —
Дивлюсь: мій прадід,
і пра-пра, пра-пра —
Усі идуть за часом, як за плугом.
За ланом лан, за ланом лан і лан,
За Чорним Шляхом,
за Великим Лугом,
Вони уже в тумані — як туман —
Усі вже идуть за часом,
як за плугом.

Яка важка у вічності хода! —
За Чорним Шляхом,
за Великим Лугом.
Така свавільна, вільна, молода —
Невже і я їду вже, як за плугом?!
І що зорю? Який засю лан?
За Чорним Шляхом,
за Великим Лугом.
Невже і я в тумані — як туман —
І я вже їду за часом, як за плугом?..

Блискоче ніч перлиною Растреллі.
З гори збігає Боричів узвіз.
І солов'ї, пташині менестрелі,
Всю ніч доводять яблуні до сліз.
Цвіте весна садами молодими,
Шумлять вітри, як гості з іменин.
В таке цвітіння,
князю Володимире,
Тобі не важко бути кам'яним?

Доші програють по городах гаму.
Трусне зелені кучері весна.
Педалі днів натисне під ногами —
І заспіває пташка голосна.
Засяють ночі зорями жасминно.
А срібний дощ підніме жалюзі —
Півонії, рожеві, як фламінго,
Стоять в городі на одній нозі.

ЩЕ ОДНА ВЕСНА
Білка струсить жовту гліщу,
Сонну бруньку сколихне.
На березу, на ялицю
Вітер лагідний дмухне.

Набіжить весела хмарка.
Ліс безсмертний, як душа.
Знов простягне руки Мавка
І — не знайде Лукаша.

І сонце, й сніг, і ожеледь, все разом.
І я не знаю, це весна чи ні?
Сваровськи би позаздрив
дивним стразам,
Що мерехтять у мене на вікні.

Не встигне поле зазимків
злякатись,
Не встигне вийти річка з берегів, —
Весна пливе під парусом акацій,
Зима пливе під парусом снігів.

Малюнки Сергія Якутовича

Ліна КОСТЕНКО

Земля вдихне глибинно і жагуче
На вишнях настояний озон.
Мені нестерпно, душно,
передгрозно.
Ліловим чадом туманіє без.
Гудуть ліси, риплять дубові
кросна,
Парчеву зливу виткавши з небес.
Лягла грози пульсуюча десниця
На золоте шаленство голови.
Мені, мабуть, ніколи не досниться
Сліпучий спалах чистої жаги.
Гроза мені погрожує громами,
Закутий біль спинає на диби.
Нехай смакують почуття гурмани,
а ти стихія — любиш, так люби!

Цвілі у нас під вікнами акації.
А повинь прибувала по інерції
І заливала всі комунікації.
Гойдалися причали і привози.
Світлюся кіоски, мов кіотики.
А повинь заливала верболози
По саме небо і по самі котики.
О, як було нам весело, як весело!
Жили ми на горіщах і терасах.
Усе махало крилами і веслами,
І кози скубли сіно на баркасах.
І на човнах, залитими кварталами,
Коли ми поверталися зі школи,
Дзвеніли сміхом, сонцем і гітарами
Балкончиків причалені гондоли.
І слухав місяць золотистим вухом

«ВЕСНА ПІДНІМЕ КЕЛИХИ ТЮЛЬПАНІВ»

Весна.
А вітер — наче восени.
Чекає дощ зірватися щоміті.
Як рідко ти приходиш в мої сні!
Великим смутком спогади омиті.

Очима ти сказав мені: люблю.
Душа складала свій тяжкий
екзамен.

Мов тихий дзвін гірського
криштало,
Несказане лишилось несказаним.
Життя ішло, минуло той перон.
Гукала тиша рупором вокзальним.
Багато слів написано пером.
Несказане лишилось несказаним.

Світали ночі, вечорили дні.
Не раз хитнула доля терезами.
Слова як сонце сходили в мені.
Несказане лишилось несказаним.

А вечір пролітає, наче крижень,
Черкнувши місто синіми крильми.
У сріблі заворожених наблизень
Ми вже як тіні, ми уже не ми.

Це як гіпноз, як магія безодні,
Як струм жаги, що в голосі болів,
Коли уста пекучі, аж холодні,
Уже не здатні вимовити слів.

Отримала я ненаписаний лист.
Торкнула той лист,
як струну гітарист.

Я чую слова, де ні слова нема.
Я теж, як і ти, від любови німа.

Кохання — це мука.
Кохання — це хист.
Кохання — це твій
ненаписаний лист.

Як холодно! Акація цвіте.
Стоїть, як люстра, над сірим
асфальтом.

Сумної зірки око золоте,
І електричка скрикнула
контральто.

Я тихо їду. Так ходять скрипалі,
Не сколихнувши музику словами.
Єдина мить — під небом на землі
Отак побути наодинці з Вами!

Ви теж, мабуть, десь тихо идете.
Страждання наше чисте і терпляче.
Як холодно!.. Акація цвіте.
Як холодно! Душа за Вами плаче.

Такий чужий — і раптом
неминучий.
Химери хмар задушуть горизонт.

Все, що було, минулося,
одмучило.
О як сліпить грозою ткана ніч!
Люблю. Чужого.
Раптом — неминучого.
Тужу тонкою млістю передпліч.

Ти пам'ятаєш, ти прийшов
із пристані.

Такі сади були тоді розкритані.
І вся в гірляндах, як індійська
жриця,
Весна ряхтіла в іскорках роси.

Плакучі верби не могли журиться,
Такі були у іволг голоси!
А під вікном цвілі у нас троянди.
Не вистачало трішечки доби.
А по дашку прозорої веранди
Ходили то дощі, то голуби...

Звичайна собі мить.
Звичайна хата з комином.
На росах і дощах настояний бузок.
Оця реальна мить
вже завтра буде спомином,
А післязавтра — казкою казок.

А через півжиття,
коли ти вже здорожений,
Ця нереальна мить —
як сон серед садів!

Ця тиша, це вікно, цей погляд
заворожений,
І навіть той їжак, що в листі
шарудів.

Я виросла у Київській Венеції.

Страшні легенди про князів і ханів.
І пропливав
старий рибалка Трухан.
Труханів острів...
острів Тугорханів...

А потім бомби влучили у спокій.
Чорніли крокв обуглені трапешії.
А потім повинь позминала попіл
Моєї дерев'яної Венеції.

Це дощ — як душ.
Цей день такий ласкавий.
Сади цвітуть. В березах
бродить сік.

Це солов'їна опера, Ла Скала!
Чорнобиль. Зона.
Двадцять перший вік.

Тут по дворах
стоїть бузкова повинь.

Тут ті бузки проламують тини.
Тут шука їде,
немов підводний човен,
І прилітають гуси шовесни.

Але кленочки
проросли крізь ганки.
Жив-був народ над Прип'яттю —
і зник.

В Рудому лісі вирости поганки,
І ходить Смерть,
єдиний тут грибник.

Чорні верби над ставом.
Білий вечір води.
Зірка впала кристалом
на самотні сади.

Пробиваєш кирзою
ту некошену гуцу,
як в часи мезозою
серед первісних пущ.

Ріки в'ються вузами.
Цезій гусне в крові.
Динозаври іржаві
пасуться в траві.

Як невидимий яшір,
кігті випустив дріт.
І летить птеродактиль,
він тепер вертоліт.

Страшні корчі вербових ікебан.
Зникає, як етруски і аштеки.
Недавно в Чорнобилі дикий кабан
Переходив вулицю біля аптеки.

Людей нема, а яблуні цвітуть.
І мертва річка зблискує, як ртуть.

Заворожили ворони світанок —
Не сходить сонце —
тільки кар та кар.

Розбившись грудьми
об полустанок,
В траві лежить березовий Ікар.
Пливе перон за сизими шибками.
Туман... Шлагбаум...

Тиша... Переїзд...
Дерева, як закидані шапками,
Стоять у гронах ще порожніх гнізд.

Пройти уранці вулицями тиші.
Знайти готелик. Скинути пальто.
І де я, хто я, —
полустанків тисячі, —
Хоч день, хоч два не знатиме ніхто.

І тільки шум далекого прибою —
Дерева, люди, вулиці, мости...
Валізу віршів привезти з собою
З цього притулку тиші й самоти.

Щасливиця, я маю трохи неба
І дві сосни в туманному вікні.
А вже здавалось, що живого нерва,
Живого нерва не було в мені!

Уже душа не знала, де цей берег,
Уже втомилась від усіх кормиг.
У грім днів, в оркестрах децибелів
Ми вже були як хор глухонімих.

І раптом, — Боже! — після того чаду
І тарапати, рівної нулю, —
Я чую дощ.
Він тихо плаче правду,
Що я когось далекого люблю.

І чую тишу. І співають птаці.
Проходять люди гарні і незлі.
В пахучій хмарі дощової гліщі
Стоїть туман, як небо на землі.

Пасуться тіні вимерлих тарпанів,
Навшпиньки ходять сутинки і сні.
Весна підніме келихи тюльпанів, —
За небо вип'ю і за дві сосни!

Настане день, обтяжений плодами.
Не страшно їм ні слави, ні хули.
Мої суцвіття, біті холодами,
Ви добру зав'язь все-таки дали.

І то нічого, що чигали круки,
Що проминуло так багато літ.
З такого болю і з такої муки
Душа не створить
бутафорський плід.

Все, що буде, було і що є на землі,
І сто тисяч разів уже бачене й чує,
Сірі вузлики ранку — твої солов'ї,
Все це тільки одне нерозгадане чудо.

Знаю склад біосфери,
структури кислот,
Все, що є у природі,
приймаю як даність.

Я, людина двадцятого віку — і от,
Зачудована, бачу лише
первозданність!

СЕ МІЙ БАТЬКО

Шевченко Григорій Іванович — (Грушевський); 1781, Кирилівка Звенигородського пов. — 21.03.1825, там само) — батько Т. Г. Шевченка; кріпак, був письменним. У 1802 р. одружився з Катериною Бойко. Після смерті дружини залишився з п'ятьма дітьми і невдовзі, 7 жовтня 1823 р., одружився вдруге з удовою Оксаною Терещенко. Чумакував, брав з собою й малого Тараса — в Єлисаветград, Умань, Київ. У грудні 1824 р., повертаючись із чумацькою валкою з Києва, простудився. Тарас намалював його портрет. У вірші «Якби ви знали, паничі» поет описав долю батька.

1810 року стельмах і коваль Григорій Шевченко оселився в садибі кріпака Колісника, якого в селі називали за бунтарство Копієм, після того, як його заслали до Сибіру. Копій — не від того, що вмів класти копи, скирто-правити; не від копійки... А це від тієї копи, про яку кажуть: копа переможе й попа! З волі поміщика Василя Енгельгардта, тодішнього власника Кирилівки й Моринців, батько Тараса став до ковадла й коліс. Відбулося це одразу, після того, як колишнього господаря або ж поголили в солдати, або ж у кайданах запроторили до Сибіру, й село залишилося без майстра.

Робота біля ковадла й коліс, затижні, іноді аж до зимових заметів, чумацькі переходи загартували чоловіка, він мало хворів і багато трудився, щоб нагодувати велику родину. До коваля сходилися люди з мезолями, такі знали ціну всякій роботі. Були гончарі, копачі, кожум'яки, шевці, бондарі, теслі, скиртоправи, пасічники... Всяку працю освячувала їхня душа. Але й серед цих умільців Григорій вирізнявся своїм рукометом, заживши в Моринцях шаноби чи не найширшої. Бо що ти зробиш і чого ти вартий у селі без коліс, без вправно виготовленої ковалем лопати чи сапи?

У Моринцях родина Григорія Шевченка жила недовго. Після того, як Копій утік із заслання і став навідуватися до своєї хати, вимагаючи від Шевченків то харчі, то ще щось, Шевченки повернулись до Кирилівки. Про це записано в «ревізському реєстрі» 6 березня 1816 року, де «Г. І. Шевченко та його сини Микита та Тарас були вже записані як жителі Кирилівки». А далі? Можна тільки здогадуватися... Але перш за все — каторжна кріпацька праця.

Ще не злігся горбик свіжої землі на могилі матері — Катерини Якимівни, яка померла 20 серпня 1823 року, коли Тарасові було дев'ять із половиною років, й не висохли сльози рідних, а батько вже на сорок восьмий день знайшов сиротам мачуху. Молода вдова Оксана Терещенко привела з Моринців у двір замість посагу трійко голодних дітей: Явдошку, Оксанку, Степанка. Нестерпною мучою стало життя в тісній чумаковій хаті, найбільше — для довірливого, звиклого до материнської ласки Тараса.

«Хто хоч здалеку бачив мачуху і так званих «звенят», той, отже, бачив пекло в його найогиднішому вияві. Не було години без сліз та бійки між нами, дітьми, і не було години без сварки і лайки між батьком і мачухою; мене мачуха особливо ненавиділа, мабуть, за те, що я часто лупцював її недолюблого Степанка» — сумна Шевченкова ро-

зповідь про дитинство.

Не раз, коли батько барився в дорозі, до пізніх сутінок зганяла мачуха зло на зятій дитині — Тарасикові. Він мовчки терпів принизливі побої, тільки зціплював од болю зуби... І, бувало, опівночі тікав у бур'янища, в курінь під калиною, до гупалівських печер, на Пединівську гору, а пізніше — то й аж ген у Зелену Діброву — до сестри Катерини.

Тарас поважав батька, але в Григорія не було часу «для пустошів» з сином — з кузні спішив на город, порався в корівникові. Хіба що дорогою із церкви — тоді батько вдавався до споминів про те, що колись турбувало, від чого «не спалося». «Розповідь його, — пише О. Лазаревський, — відзначалась релігійним характером: він любив переказувати життя святих і всіляких подвижників благочестя». Ймовірно, батько вбачав у синові природні задатки, здібності «чогось такого, як не в простих людей» й намагався дати Тарасові освіту, підхваляючи за малювання.

Восени поїхав Григорій за чимось до Києва, застудився в дорозі, бо промок під дощем, занедужав. А до того ще й прикрий випадок, про який згадує небіж поета Петро Микитович Шевченко. Цей факт зберегли архіви. Хтось бив Герасима, чоловіка Євдокії Іванівни молодшої... Зять кликав на поміч. Григорій, що спав надворі, схопився й побіг із гори вниз. А на долині була картопля, то він зачепився за бадилля й упав на стежку грудьми. Григорія підняли й привели до хати ледве живого. Він сидів не розгинаючись не один день — важко ставало дихати, обличчя бліде, не слухалися руки й ноги...

Перед смертю Григорій, заповідаючи своє майно дітям, немовби прорік Тарасові особливу долю: «Синови моєму Тарасові зі spadщини після мене нічого не треба. Він не буде людиною абиякою; з його вийде або щось дуже добре, або велике ледащо; його spadщина, по мені, або нічого не значиме, або нічого не допоможе». Так, силячись, й вмер... Була вербна неділя 1825 року...

У метричній книзі Кирилівської церкви за 1825 рік, у розділі «Кто іменно померли», за березень місяць під номером 9 записано: «Число 21, села Кирилівки житель Григорій Грушевський умер. Лет отроду 39. Кем исповеданы и приобшнены: иереєм Григорием Кошицем. Похоронен — на учрежденном кладбище».

...Там батько, плачучи з дітьми
(А ми малі були і голі),
Не витерпів лихої долі,
Умер на панщині...

Батькова смерть поставила перед Тарасом

багато життєвих проблем, з цього часу він умиць став дорослим, треба було щось думати про менших сестер, які «...розділися між людьми, мов мишенята», — зізнається пізніше поет. «О, сестри. Сестри, горе вам, мої голубки молодії»...

«Я син селянина-кріпака...» — писав Шевченко про своє дитинство. Тому неспроста у Вільно в Тараса проявилася ностальгія за минулим, за батьком, якого шанував, тому й намалював його, яким запам'ятав.

Малюнок, який віднайшли шевченкознавці, було вирізано й наклеєно на білий картон, а олівцем виведено ледве помітний напис: Rus. Taras Szewczenko. У грудні 1917 року у Вільно цю роботу для передачі до Національного музею у Львові вручив ректорові Львівської духовної семінарії отцю Йосипові Боцяну (1879-1926) відомий білоруський політичний діяч Янко Луцкевич (р. народ. невід. — 1920), котрий перед тим і виявив його в якійсь маленькій крамничці. Існує також думка, що Шевченків малюнок зберігався у Вільно, у збірці публіциста Олександра Єльського з Мінщини. У вміщеній в каталозі виставки статті доктор Й. Боцян логічно й переконливо доводить, що малюнок і напис під ним зроблені рукою Тараса Григоровича, що зображений тут селянин — справді його батько, а згаданий у монографії О. Новицького «Тарас Шевченко як маляр» малюнок бородатого чоловіка, очевидно, слід вважати «зображенням Шевченкового діда Івана».

У сучасному шевченкознавстві малюнок

«Се мій батько» схильні зараховувати до сумнівних творів Шевченка, а вже напис під ним вважають зробленим цілком іншою рукою, посилаючись на здійснену кимось і колись палеографічну експертизу. Напевно, серед Шевченкових (особливо пізніших) автографів можна знайти такі, характер букв у яких не буде подібний до зробленого 1830 року п'ятнадцятилітнім Тарасом напису «Се мій батько». Але досить порівняти його, приміром, з автографом поезії «Сон» («Гори мої широкі») з «Малої книжки», аби подібні сумніви зникли. Декому здавалися зовсім «неукраїнськими» смугасті шаровари, але дослідник Шевченкової творчості Володимир Яцюк спостеріг цю та інші паралелі в малюнку й відповідному офорті «Знахар». Крім того, сам характер образу в цьому першому з відомих нині малюнків Шевченка — і селянських типажів хоч би в офортах «Судня рада», «Старости» й підготовчих начерках до них, спосіб зображення тут і там одягу й аналогії в його подробицях, у самій постановці фігури видаються переконливим аргументом на користь авторства Тараса Шевченка. А хіба недостатньо переконую притаманна мистецьким творам Шевченка (і наявна тут) глибока проникливість, що особливо відчувається саме в образах селян? Тим більше западає вона в душу при погляді на цей малюнок, на це сумне й мудре обличчя людини-трудяра, про якого хвиля часу донесла тільки скупий опис: «Григорій був середнього зросту, 5 вершків і 2 аршини, охайний із себе, темно-русий, бідувий».

На час виконання малюнка п'ять років не було вже на світі батька, але Тарас, мабуть зі спільних чумацьких мандрів, пам'ятав його саме таким: зажуреним постійною нуждою, зі складеними перед собою руками, пальці напівзаховані в рукави, з батіжком, що висить на лівій руці. Зрештою, незважаючи на сумніви академічної науки, малюнок «Се мій батько» від часу його першої аргументованої атрибуційної публікації в каталозі шевченківської виставки 1920 року незмінно й пізніше, уже у Львівському музеї українського мистецтва, ніколи не перестав вважатися автентичним твором Тараса Шевченка. Малюнок свідчить і про досить вправне орудування пером і пензлем, про вміння поювелірному тонко промоделювати добре нарисоване обличчя, не кажучи вже про точно відтворений психологічний стан. Очевидно, навіть і нечисленні уроки у віленського художника Яна Рустема дали правильний напрям для розвитку природного дару юного Тараса. Водночас деяку приземкуватість чи «вкороченість» пропорцій людського тіла можна пояснювати не лише недостатньою ше майстерністю юного художника. Ця риса простежується у багатьох селянських персонажах і в його подальшій творчості. Отже, це один з принципів поезити Шевченка — художника пензля у побутових та жанрово-історичних композиціях. Саме у них найвідчутніше проступає винесене Шевченком з рідного селянського середовища народне розуміння естетичного ідеалу, вплив на його мистецтво образотворчого фольклору.

Віктор ЖАДЬКО, письменник

«З ЛЮБОВ'Ю ДО КОБЗАРЯ»

Перший Всеукраїнський конкурс читців «З любов'ю до Кобзаря» відбувся у Державній організації «Всеукраїнський інформаційно-культурний центр» з нагоди 198-ої річниці від дня народження видатного українського поета Тараса Григоровича Шевченка. Його мета — виховання духовності та патріотичних почуттів до нашої країни у кримських школярів, сприяння розвитку їхніх творчих здібностей, вдосконалення української мови, вшанування пам'яті Т. Шевченка, поглиблене вивчення його творчості і актуальності спадку в сьогоденні.

Протягом трьох конкурсних днів (з 14 до 16 березня 2012 р.) за трьома віковими категоріями учні змагалися у майстерності декламування творів Великого Кобзаря. Оцінювало їх за багатьма критеріями професійне, висококваліфіковане журі: голова — заслужений артист АРК Аркадій Вакулєнко, члени журі — заступник генерального директора з питань культури ДО «ВІКЦ» Світлана Леонова та завідувач редакційно-видавничого відділу ДО «ВІКЦ» Сабріє Кандимова.

Конкурс розпочався з прослуховування наймолодших школярів у першій віковій категорії від 7 до 10 років. Цього дня у конфе-

ренц-залі центру поезії Великого Кобзаря декламували 44 учні з різних кримських шкіл.

Наступного дня у другій віковій категорії від 11 до 13 років поетичні твори Шевченка виконали 62 конкурсанти, а завершили читацькі змагання 54 учні старших класів від 14 до 17 років. Тож за три конкурсні дні Всеукраїнський центр відвідало 160 кримських школярів. А переможцями конкурсу стали:

— у першій віковій категорії:

III місце посіли — Канищева Валерія (НБК «Школа-ліцей» № 17), Козьменко Мілана (школа-комплекс № 2, м. Джанкой), Поплавська Ольга (ЗОШ № 2);

II місце — Польшин Во-

лодимир (ЗОШ № 2), Тищенко Марія (НБК «Школа-гімназія» № 25), Александрова Софія (ЗОШ № 40);

I місце — Гридасова Надія (НБК «Школа-гімназія» № 25), Бабич Данило (НБК «Школа-гімназія» № 25).

— у другій віковій категорії:

III місце — Среда Карина (ЗОШ № 4), Аблязова Наїле (НБК «Школа-гімназія» № 25), Белєвцева Ольга (ЗОШ № 26), Парфонов Віктор (ЗОШ № 12);

II місце — Коровніков Роман (НБК «Школа-гімназія» № 25), Лихожан Олександр (ЗОШ № 2), Логвиненко Вероніка (ЗОШ № 2), Табунщикова Олександра (Навчально-реабілітаційний центр для дітей з порушенням зору);

I місце — Лещенко Анастасія (ЗОШ № 2), Сукач Еліна (ЗОШ № 4);

— у третій віковій категорії:

III місце — Кушнерьова Дарина (ЗОШ № 3), Єрикалова Юлія (ЗОШ № 7), Гізатуліна Гульнар (НБК «Школа-гімназія» № 25), Бабак

Надія (ЗОШ № 27), Бірюк Світлана (школа-комплекс № 2, м. Джанкой);

II місце — Волинська Ганна (ЗОШ № 3), Поліновська Олександра (гімназія № 11 ім. К. Треньова), Ковальова Юлія (школа-комплекс № 2, м. Джанкой), Андреева Олександра

(ЗОШ № 31); I місце — Мансурова Зоя (ЗОШ № 12), Давіденко Євген (ЗОШ № 12).

Гран-прі конкурсу завойовувала дванадцятирічна конкурсантка, учениця загальноосвітньої школи № 26 м. Сімферополя Петренко Сабіна.

Всі переможці конкурсу «З любов'ю до Кобзаря» отримали дипломи та пам'ятні подарунки, люб'язно надані спонсором конкурсу — товариством «Україна-Світ».

Ганна КОВАЛЬЧУК
(Прес-служба
ДО «ВІКЦ»)

Ольга Яворська народилася 21 квітня 1954 року на Тернопільщині. Закінчила математичний факультет Дрогобицького педагогічного інституту імені Івана Франка. Живе і працює вчителькою математики у селі Тур'є Старосамбірського району на Львівщині. Лауреат педагогічної премії імені Стефана Дубравського. В Ольги Яворської щасливо поєдналися два таланти: педагогічний і письменницький. Вона — автор поетичних збірок «Зелений зарінок», «Висока година», «Понад пліном подій», «Зранене стебло», віршів для дітей «Небесні ключі», прозових книг «Запізніла зустріч», «Відблиск прожитого дня», «На те воно й серце...», співавтор кількох книг, чотирьох антологій, лауреат Всеукраїнської літературної премії імені Ірини Вільде, літературної премії імені Івана Франка, переможець кількох конкурсів імені Митрона Утриска.

Ольга Яворська — член Національної спілки письменників України з 1996 року. Її творчість високо поцінював письменник, лауреат Національної премії імені Тараса Шевченка Іван Гнатюк, зокрема оповідання та повісті, що публікувалися в журналах, а згодом побачили світ окремою книгою «Запізніла зустріч»: «Такі вони душевно вистраждані, що, читаючи їх, весь переймаєшся болотою долею їхніх персонажів і забуваєш про все на світі, часом хоч-не-хоч мимоволі витираєш сльози, —

читаєш і не звертаєш увагу на творчу манеру чи стиль їхньої авторки: модерний він чи застарілий, головне, що її твори по-справжньому хвилюють, мучать сумління, як сказав би Франко, і змушують задумуватися над причинами важкої долі не лише відтворених у художніх образах персонажів Ольги Яворської, а й над життям усього народу, особливо у нинішній час його морального занепаду, непростимого збайдужіння до чистоти духовних засад і взаємної зрештою, й до себе самого, безборонного і зневіреного».

Додамо, що художні прозові твори Ольги Яворської це не якісь там вигадки, не плід її фантастичної уяви, а до болю хвилюючі правдиві епізоди з нашого людського життя, часом дуже вражаючі, аж до трагізму. Читаєш їх і задумуєшся: чому ж ми не цінуємо того, що нам даровано Богом? Чому ми такі глухі і байдужі до чужої біди, до чужих страждань?

Будьмо ж і залишаємося справжніми людьми за будь-яких життєвих ситуацій, — ніби усвіщає нас своїми творами письменниця і педагог Ольга Яворська. Адже життя людське дуже скороминуще, а тому, як писав поет, треба спішити жити, любити, кохати, частіше усміхатися одне одному.

Пропонуємо увазі читачів оповідання з її книжки «Запізніла зустріч».

щоб він спився, постарів, згорбатів, став калікою і тоді згадав про неї. У її серці не було ненависті, тільки несамовитий розпач, ніби він помер. Він блукав у її снах, пригортав до серця, і від цього ставало ще важче.

Наприкінці травня у неї народився хлопчик. З острахом взяла його на руки, подивилась на маленцьке червоне личко, і хвиля ніжності та любові хлюпнула у саме серце. Відтоді не каралася виною за його народження.

Ігор Михайлович побачив сина, коли Таня привела його в перший клас. Прикипів поглядом до обох. Таня стала ще красивішою, темно-русяве волосся гарно обрамлювало високе чоло з тонкими чорними бровами, під якими ховалися її прекрасні очі. Тільки на одну мить зустрілися їхні погляди: Таня миттєво сховала очі під густими віями. Ігор Михайлович завважив, що син дуже подібний до матері. Серед усіх дітей він був найгарнішим.

хайлович побачив, яку радість випромінювали хлопчикові очі тої миті, коли брав тремтячими руками величезну коробку цукерок і калькулятор, і серце його стиснулося так само, як першої зустрічі із Сергіємком.

Уві сні побачив Ісуса, якого прибивали до хреста. Кров струменіла з його покаліченого чола, в очах нелюдське страждання, а натовп, що зібрався споглядати розправу, кричав на всі голоси: «Розіпни його, розіпни!» Найстрашніше те, що він також був у тому натовпі і кричав разом з усіма. Від свого крику і прокинувся...

Врешті не витримав і пішов до зрадженної коханої. Був темний осінній вечір. Холодний вітер завивав між голими верхівками старих ясенів, горбаті чорні хмари нагромаджувались в небі і повзли кудись, байдужі до людських долі.

Легенько постукавши у синешні двері, стояв і чекав... Вона вийшла, тривожно вдивляючись у

Ольга ЯВОРСЬКА

Сергієко знову отримав п'ятірку з математики. Ігор Михайлович, вивісивши оцінку червоною ручкою, задумливо дивився на щасливе хлопчикове личко, що вкрилося несміливим рум'янцем.

На перерві учні бігли навперейми до магазину на шкільному подвір'ї, де продавали всілякі ласощі. Сергієко, заховавшись від усіх, інколи виймав із кишені яблуко або малесенький картопляний коржик. Якось дівчата, показуючи пальцями, кричали: «Сергієко паленята до школи носить!» Хлопчик заховав коржика до кишені і більше ніколи з дому нічого не брав. Ігор Михайлович не раз спостерігав, як убого одягнений Сергієко жадібно дивився, коли інші діти їли морозиво або цукерки — і тоді його серце стискала вогненна рука. Сергієко був його сином...

Гортаючи сторінки Сергієкового щоденника, Таня затримувала погляд на акуратних п'ятірках з математики і вдивлялася в нерозбірливий підпис, ніби в обличчя вчителя. А душа летіла в минуле: вона, десятикласниця, призерка районних та обласних олімпіад, вперше побачила нового вчителя математики. Відтоді дерева зашелестіли піснями, над світом невдач і жалів зійшло сонце першого кохання.

Півроку ні словом, ні дотиком він не зраджував себе, болю від кохання тоді ще не було, тільки чекання, як легкокрилий птах, піднімало її над чорними реаліями життя.

А на новорічному вечорі запросив до танцю. Опісля гуляла під ясними зорями до світанку. У повітрі тремтіли срібні звуки зими, а вона вперше побачила його очі так близько.

— Ти прекрасна, — прошепотів на прощання. Вже тоді знала: коли втратить його, світ для неї погасне.

Щоразу, йдучи на урок до п'ятого класу, Ігор Михайлович відчував хвилювання. В його душі жило непереборне бажання бачити променисті Сергієкові очі, чути його милий голос. Карався, уявляв себе жакхливим монстром, на якого перетворився, залишивши Таню напризволяще.

Таня була єдиною дочкою Пилипчуків — любленою, доглянутою, щасливою. Вертаючись з Вінниці з весілля племінниці, вони загинули в автокатастрофі, і дівчинку, якій минуло дванадцять років, узяла до себе бабуся — батькова мати. Отоді й закінчилось Таніне дитинство. В селі приживалася важко. Змушена

«ТАТКУ, Я ЧЕКАТИМУ ВАС...»

ОПОВІДАННЯ

була залишити музичну школу та літературну студію, які відвідувала у Львові.

Бабуся часто хворіла, і дівчині доводилось багато й важко працювати. Коли у її розтерзаному житті появилися Ігор Михайлович, світ засіяв усіма барвами веселки, сірі будні перетворилися на свята. Жила в підсвідомості надій, ховаючи від усього світу свою таємницю. Коли втомлена бабуся засинала, дівчина вибігала до нього.

На канікули Ігор Михайлович поїхав до батьків. Сум огорнув Таніне серце, їй здавалось, що вона залишилася на білому світі зовсім сама. Але через два тижні він повернувся. Задивлялось сине літо, як під золотим зорепадом народжувалася легенда — найперша у Таніному житті.

У вересні в їхній школі з'явилася нова вчителька хімії Євгенія Олегівна — Жєня, як називали її вчителі. Висока, струнка, чорноока, самовпевнена — вона вражала всіх дивовижною красою і якоюсь незбагненною енергією. Недобре передчуття закралось у Таніну душу, защеміло дівоче серце. Почувалася сіренькою мишкою проти гордої величної красуні, що з перших днів вересня затоваришувала з Ігорем Михайловичем, — і він почав уникати зустрічей з Танею. Невдовзі зрозуміла, що вагітна. Горе було таким великим, як і тоді, коли загинули батьки. Не знала, до кого з ним піти, де подітись. Намагалася хоч на мить перехопити його погляд, але даремно, він належав не їй. Лише одного разу, десь під кінець грудня, коли вона не могла розв'язати біля дошки нескладну задачу з геометрії, сказав нервово: «В тебе наче з головою щось негаразд», — і подивився на неї байдужими холодними очима. Від цього погляду зіщулилась, як від удару. Зрозуміла, що його не буде вже у її житті ніколи.

Бабуся запідозрила Таніну вагітність під кінець зими. Три дні мовчала, вгамовувала свою душу, що захлиналась жалем і розпачем. А в неділю заговорила до онуки.

— Танечко, що ж то сталося, дитино моя? В її голосі забриніли сльози. Таня мовчала.

— Хто ж то так поглумився над твоїм сирітством, над твоєю молодістю, признайся мені, я ж тобі і за батька, і за матір?

Таніні губи здригнулися, рот якось дивно перекосився, ніби її розбирав параліч.

— Танечко, тобі ж навіть сімнадцяти немає. Боже мій, дитино, хто він? Скажи мені, бо збожеволю. Що ж ти робитимеш з тою дитиною? Яким буде твій випускний вечір?

Бабуся заломила руки. До півночі сиділи мовчки. А опівночі бабуся підійшла до Тані: «Іди, лягай. Ми ще не таке горе пережили і це переживемо. В тому, що сталося, моєї вини більше, ніж твоєї».

Таня, затуливши долонями обличчя, заплакала. Більше до школи вона не пішла.

Коли вчителі довідались, чому Таня залишила школу, в учительській здійнялася справжня буря: вони обурювались, шкодували сироту і намагалися вгадати, хто батько дитини, але таємниця залишалася таємницею.

Ігор Михайлович, почувши новину, сполотнів.

— Що ж тепер буде? Він, як загнаний звір, ходив з кутка в куток свого кабінету.

— А що, як вона призналася бабі, а та наробить шуму? Хоч би там що, але доведеться відповідати, вона ж неповнолітня. Найгірше те, що я вчитель.

Страх не давав йому спокою, і він втратив сон. Але з часом усі заспокоїлись. Ігор Михайлович зробив Жені пропозицію вийти за нього заміж, яку вона радо прийняла.

Таня щораз бачила через вікно, як він ішов до школи і повертався назад. Жодного разу не подивився убік їхньої хати. З початку травня почав ходити не сам, а з Євгенією Олегівною. Вона йшла поруч, велична і горда, як королева, з високою піднятою головою, з розпушеним до пояса чорним хвилястим волоссям. Інколи вони їхали мотоциклом. Євгенія Олегівна ніжно притулялася до його плеча щокою, а вітер розвивав її чорне волосся.

Весна стала для Тані справжнім випробуванням. Вона щодня чекала появи коханого, з боєм вдивлялася у дорогу постать і зовсім не думала про майбутню дитину, їй було байдуже — житиме ця дитина чи помре, хлопчик це буде чи дівчинка. Мов прима-ра стовбичила перед вікном, щоб не пропустити тої хвилини, коли він вертатиме зі школи. Вони опинилися немов у двох світах, позбавлених будь-якого шансу на зустріч. Часом їй хотілось,

Щось забуте, незрозуміле й тривожне ворухнулося в серці, і він почав марити неможливим — бути разом з Танею і Сергіємком.

Життя з Жєнею у нього не складалося з перших днів. Вона нарікала, що змушена гноїти свою молодість в селі, замучила його вічними повчаннями: і те не так, і це не так. Годинами могла сперечатися через дрібниці. А найгірше вражало її скептичне ставлення до людей. Зрештою, все це так йому набридло, що він пішов від неї, зайнявши найменшу кімнатку в будинку для вчителів. Вона зажадала розлучення, і він задовольнив її бажання.

На Святвечір Таніну бабуся парализувало, і вона два роки лежала прикута до ліжка. Вмираючи, просила Бога, щоб пам'ятав про Таню й Сергієка.

Останні два тижні Таня днювала й ночувала біля бабусиною ліжка, але допомогти не змогла. Похоронивши бабуся, впала в розпач: як же їй жити тепер без бабусиної поради, без її пенсії? Сергієко зазирає у сумні мамині очі і весь час намагався втішити її.

Якось увечері різкий біль зненацька дістався серця, і Тані здавалось, що воно ось-ось розірветься. Поволі вставши з ліжка, стала шукати ліки. Уже не вперше болить їй серце, але миналося. Того ж вечора біль перейшов у тупе ниття, яке мучило її всю ніч, і вранці Таня пішла до медпункту. Сільська фельдшерка, послуховавши їй серце, нахмурила брови: «Вам би до кардіолога поїхати, електрокардіограму зробити, щось мені ваше серце не подобається». Таня взяла ліки і пішла додому. Минаючи гурт молодичь, тихо привіталась.

— І що ж воно тепер робитиме? — почула за спиною.

— Може, знову за гультяки візьметься, досвід має.

— Світ з ніг на голову перевернувся, колінь на селі таких проклинали, а тепер їм, повіям, пільги в першу чергу, — говорили, немов камінням у плечі кидали.

Ігор Михайлович оголосив, що проводитиме у п'ятому класі математичну вікторину. Хто посяде перше, друге і третє місце, отримують призи. Знаючи, що Сергієко — найсильніший учень з математики, він хотів хоч чимось йому допомогти. І справді, Сергієко, як і сподівався вчитель, здобув перше місце. Ігор Ми-

темнь.

— Хто тут?

— Таню, — голос видався їй чужим. Не сподіваючись такої зустрічі, знічено опустила очі.

— Таню, я прийшов тобі щось сказати.

Вона мовчки пішла до кімнати, не зачинаючи за собою дверей. Він рушив за нею.

— Сюди, — повернула направо, — бо там Сергієко спить. Зайшли до чистої, як писанка, світлиці.

— Чого вам? — не підвела очей.

— Таню, я прийшов просити прощення у тебе... у вас обох. Я знівечив не тільки твою долю, але й свою, і синову. Я готовий відпокутувати провину, бо не можу жити без вас.

Йому було важко говорити, забракло слів, хоч давно шукав їх, готуючись до зустрічі.

Таня мовчала. Глибокий смутком невідступною мукою заліг у її голубих очах. Скільки років, за-таївши від усіх душевний біль, чекала вона цієї миті, ладна пробачити йому всі образи й кривди, пробачити і забути. Але щось не давало їй цього зробити, щось стало між ними, як темне провалля. Дивилася повз нього, за-клякнвши в німому розпачі.

— Це неможливо, — ледве чуто ворухнула побілілими устами. Він підійшов до неї, відгорнув пасмо волосся з її обличчя.

— В моїй душі тільки ти.

Таня згадала, що вже колись чула від нього ці слова.

— Ні-ні, — вона відійшла до вікна. — Будь ласка, залиште мене.

— Тоді скажи, що ти мене не-навидиш, удар мене.

— Прощу вас, облиште.

— Таню, я чекатиму. У нас є син, ми обоє відповідаємо за його долю. Я чекатиму довго, скільки ти скажеш.

— Не треба, прошу.

Вітер стелив під ноги останнє листя, зірване з дерев, а він ішов зажурений, несучи в душі її німий докір за чекання й сльози, за жорстоку зраду.

Зима почалася несподівано. Перший сніг розтанув, а через два дні вдарили морози. Грудень був сірий, холодний і непривітний. Ігор Михайлович побачив Сергійка, коли той поперед нього йшов до школи. Благенька курточка, з якої хлопчик давно виріс, напевне не гріла, бо він весь час мерзлякувато щулився. Вилиняла рукавичка була тільки на правій руці, а старі розтопані черевики так жалюгідно перекинулись, що вчитель не витримав — одвів погляд.

Через кілька днів пізно ввечері він знову постукав у двері до Тані. Вона вже не допитувалась, хто то, мовчки відчинила.

— Навіщо ви це? — промовила з гіркотою, коли він розгорнув пакунок, де була нова гарна курточка, блискучі шкіряні чобітки і теплі темно-сині рукавички. — Вам соромно, що ваш син, як жебрачок? Та ніхто ж нічого не знає. Коли ви його так любите, скажіть усім, що він ваш син.

— Візьми на харчі, — поклав на стіл гроші.

— Нічого не візьму, дайте нам спокій!

— Якщо ти хочеш, завтра всі знатимуть, що Сергійко — мій син.

— Ні-ні. Нехай це залишиться таємницею. Скільки разів він мене питався про батька. І з якою заздрістю дивиться на сусідських дітей, які мають батьків. Спасибі за допомогу, але більше не робіть цього.

Він підійшов до неї, намагаючись зазирнути їй в очі.

— Я не люблю вас більше, — вона промовила ці слова пошепки, але їй здалося, що вони криком вирвалися із самого серця. Вона мстила йому, мстила супроти того почуття, що ніколи не згасало у її серці.

Після закінчення навчального року Ігор Михайлович поїхав до батьків, що жили у сусідньому районі. Пробув у них цілий місяць, допомагаючи будувати хлів, бо старий майже розвалився. Не давали спокою думки про Таню і Сергійка. Відчував, що кохає Таню по-справжньому. Знаючи її добре серце, мав надію на примирення. Хотів уже повертатися у Поріддя, але раптом стали допікати різкі болі в животі. День, другий... Коли ж біль скрутив його і гарячка сягнула сорока градусів, перелякани батьки викликали швидку допомогу. По дорозі до лікарні знепритомнів, опам'ятався аж через три дні. Тоді й дізнався, що в нього загноївся апендицит. Одужував дуже повільно, рану кілька разів розрізали, чистили і зашивали наново. Йому було самотньо, хотілося якнайшвидше побачити Таню і Сергійка. Минуле не давало спокою його душі, в якій терпеливо виношував гірке оправдання, не переставала мучити незрозуміла тривога.

Повернувся до Поріддя, коли вже зазолотів вересень. У шостому класі не побачив Сергійка. — Він уже не вчиться в нашій школі, він у сиротинці, в нього померла мама, і його відвезли в інтернат, — діти перебиваючи одне одного, розповідали жорстоку правду.

Ігор Михайлович зблід і мовчки вийшов з класу.

— Де Сергійко Пилипчук? — запитав завуча.

— Питайте Василя Гуменюка, Таниного сусіда, це він відвезив хлопчика.

Гуменюки копали картоплю. Учитель відкликав Василя вбік.

— Та відвіз сироту до притулку. Що воно тут робитиме без роду-

племени? А там хоч їсти дадуть. Не кваплячись, розповів, як добиратися до інтернату.

— Тиждень у мене жив, але воно, знаєте таке... час важкий, непевний. У нас своїх троє. Дуже просив мене, щоб я його нікуди не відвозив, що він сам у своїй хаті житиме. Але, розумієте, дитини опіка потрібна.

— А Таня чому померла?

— Та Бог його зна, ніби й хвора не була, не лежала жодного дня. Прибіг до мене зранку Сергійко білий, як крейда, став на порозі і шепоче: «Моя мама вмерла». Ми туди, а вона вже й холодна. Заснула і не прокинулась... Люди подекують, що в неї серце боліло...

Повільно, крок за кроком Ігор Михайлович побрів на цвинтар. Розкішні дерева затіяли могили, осінь ледь торкнулася позолотою їхніх крон, ще співали пташки, ще цвіла осінніми квітами і красувалась густою травою земля. Коли шукав могилу, в болючім стиску уст тамував стогін. І раптом у затінку явора він побачив невеликий горбок з однім-єдиним віночком білих мертвих лілій і висохлий жмуток чорнобривців. Відвернувши стрічку, прочитав: «Дорогий матусі від синочка Сергійка». Чиясь добра душа не хотіла, щоб могила була безіменною, і купила цей білий вінок як останній дар для матері від безталанного сина. Стояв під неосквернено високим небом, що німим докором розпростерлося над його непокритою головою, і відчував, як йому нестерпно боляче.

— ...Хто ви будете Сергійкові? — запитала Ігоря Михайловича директор інтернату, молода вродлива жінка.

— Я — вчитель. Мене не було в селі, коли померла його мама. Я хочу його всиновити.

— Це не робиться в один день. Ви можете з ним зустрітись. Зараз я його приведу.

Хлопчик з острахом переступив поріг директорського кабінету. Побачивши Ігоря Михайловича, підбіг до нього, припав до грудей і заплакав.

— Не плач, Сергійку, не плач, мій хлопчику, — Ігор Михайлович гладив сина по голові.

— Дивно, він жодного разу не плакав, — обізвалася директор інтернату. — Інші плакали, а він ніколи.

— Може, ви його відпустите зі мною в парк?

— Ні, це заборонено. Ви можете посидіти з ним у кімнаті, яка спеціально відведена для зустрічей.

— Моя мама вмерла, — промовив хлопчик тихо, коли залишились удвох.

— Я знаю. Я хочу тебе всиновити.

— Не залишайте мене в інтернаті, — Сергійкові очі засвітилися радістю.

— Сьогодні я ще тебе не заберу, треба оформити багато документів, але я постараюся якнайшвидше...

— Мама колись казала, коли б з нею щось трапилось, щоб я йшов до вас. Я приходив, але вас не було.

— І ще що мама казала?

— Що батько мене пам'ятає і любить, але поки що не може жити з нами.

— Я покажу тобі багато цікавого, куплю найкращий велосипед, ми поїдемо до Києва і... — важкий клубок підступив йому до горла, — удвох ходитимемо на мамину могилу.

Коли Ігор Михайлович уже був на порозі, Сергійко вигукнув: — Татку, я чекатиму вас.

Учитель мов закам'янів.

— Тобі мама сказала?

— Ні, я сам здогадався...

РОЗДУМИ МАЗЕПИ І НЕ ТІЛЬКИ...

І квітня мистецька спільнота відзначає день народження Миколи Васильовича Гоголя, видатного письменника світового значення. Його творами зачитуються сьогодні люди будь-якого осмисленого віку і в будь-якому куточку світу. Його твори проникливі і сучасні, злободенні і вічні. Але Микола Васильович не тільки видатний письменник, а й видатний перекладач.

Народився і виріс він на Полтавщині в українському культурному середовищі. Тож його манера мислити, говорити, думати, створювати образи була суто українською. Ну, а те, що вся його творчість була пронизана невідомою любов'ю до України, до її природи, до її культури, до її персоналії, варто згадати і «Чуден Днепр», «Тиха українська ніч», і навпаки — критичний погляд на російську дійсність, природу тощо, свідчить про його палку нескорену українську душу, його національну приналежність через ідентифікацію любові. Тож суперечки про приналежність письменника до української чи російської літератури безпідставні, він — всесвітнього значення письменник, якого виплекала українська земля. А оскільки в часи Гоголя заборонялося друкуватися українською мовою, видатний письменник змушений був вдаватися до авторського перекладу, надзвичайно талановитого, в якому він зміг передати всю красу, соковитість, глибину своїх образів, творів. Зараз багато точиться суперечок — варто чи ні перекладати твори Гоголя з російської на українську мову... Звичайно, варто. Треба зробити зворотний переклад, тобто відновити образи, думки автора, такі актуальні сьогодні, щоб вкотре не наступати на одні і ті ж граблі, і повернути славного сина України на рідну землю!

Дивно, але в Республіканській бібліотеці імені Івана Франка в Сімферополі бібліографи не можуть знайти

у фондах бібліотеки «Роздумів Мазепи» Миколи Гоголя. Зате в приміщенні цієї ж бібліотеки можна знайти притулок «Русского мира» — організації, яка збуває в Україні експансію російської культури. За іронією долі, саме ця організація репрезентувала в Україні останнє і «найповніше» сімнадцятитомне видання Миколи Гоголя, куди з відомих причин не ввійшли «Роздуми Мазепи» великого «російського» письменника... Цей твір кримчанам можна знайти тільки в чотирнадцятитомному повному зібранні творів Миколи Гоголя, виданому в 1952 році: т. IX — с. 83-84, у приватних бібліотеках або ж в Інтернеті...

Прикро, що за двадцять років незалежності Україна не спромоглася видати українською мовою справді повне зібрання таких важливих і таких повчальних творів широго українця з козацьким прізвиськом Миколи Гоголя.

Пропоную увазі читачів власний переклад уже згаданого і напрочуд актуального твору.

Ольга БЛЯЧЕНКО

м. Сімферополь

Микола ГОГОЛЬ РОЗДУМИ МАЗЕПИ

Така влада, така гігантська сила і могутність нав'язали сум на самобутню державу, що була тільки під протекторатом Росії. Народ, саме приналежний Петру, здавна принижений рабством і деспотизмом, скорявся, хоча й з ремством. Він мав не тільки необхідність, а навіть і потребу, як згодом побачимо, скоритися. Їх незвичайний повелитель прагнув до того, щоб возвеличити його, хоча його ліки були занадто сильні.

Але чого можна було чекати народів, який так відрізнявся від росіян, який дихав вільністю і бравим козацтвом, який хотів пожити своїм життям? Йому загрожували втрата національності, більш-менш зрівняння в правах з власним народом російського самодержця. А не збривши цього, Петро ніяк не впливав би на них. Все це захоплювало «злочинного» гетьмана. Відкладеться? Проголосити свою незалежність? Протиставити грізній силі деспотизму силу одностайності, покласти мужню відсіч на самих

себе? Але гетьман був уже престарілий і відкинув думки, які б сміливо схопила для виконання буйна молодість. Самодержець був занадто могутній.

Та й невідомо, чи озброїлася б проти нього вся нація і до того ж вільна нація, котра не завжди була в спокої, тоді як самодержець завжди міг діяти, ні перед ким не звітуючи. Він бачив, що без сторонньої сили, без допомоги якого-небудь з європейських государів неможливо виконати цей намір.

Але до кого звернутися з цим? Кримський хан був занадто слабкий і запорожці його вже зневажали. Та й підмога його могла бути тільки тимчасовою. Гроші могли його підкупити на всяку сторону. Тоді як тут потрібна була дружба саме такої держави, яка завжди могла б стати посередником і заступником. Кому б можна це зробити, як не Польщі, сусідці єдиноплемінниці? Але царство Баторієве було на краю прірви, і що прірву вирило саме собі. Нерозсудливі магнати призабули, що вони — члени однієї держави, сильною тільки одностайністю, і були розбещеними деспотами у ставленні до народу і непокірними демократами — до государя. І тому Польща рішуче діяти не могла.

Залишалася держава, яку завжди дуже поважали козаки, яка хоч і не була прикордонною з Малоросією, але розташована на глибокій півночі і закінчується там, де починається Росія, ця держава могла бути дуже у пригоді малоросіянам, безупинно створюючи неспокій на кордоні і тримаючи, так би мовити, в руках Московію. До того ж, шведській війська, які здивували своїми подвигами всю Європу, увірвавшись в Росію, могли б змусити царя вагатися, чи діяти йому на півдні проти козаків, чи на півночі проти шведів.

За такими роздумами застала Мазепу звістка, що цар перервав мир і йде війною на шведів.

ТЕЛЕБАЛАГАН...

Люди добрі, скажіть, коли на українському телебаченні закінчиться російський балаган, що йде з ранку до вечора? Нещодавно один з депутатів у Верховній Раді обурився: «Тільки якісь свята, на наших телеканалах, як завжди, — галіки, пугачови, кіркорови і майже не чути українського?»

А коли переглянеш програми українських телеканалів, які, до речі, теж не в руках українських власників, то тільки диву даєшся. День у день крутять кінострічки російської до 60-70-х років минулого століття. І нові — всі теж російські: про бандитизм, розбій, пограбування, вбивства, тюремні історії. Всюди стріляють, п'ють, гуляють. Особливо про героїчну епопею в Чечні полюбляють показувати, про те, як вони за дві війни на Кавказі поховали близько ста тисяч своїх солдатів і офіцерів.

Є стрічки про Другу світову війну, але ні слова

про дивізію Власова, а от про бандерівців, — скільки завгодно.

Знімають героїчні позитивні серіали про ментів, про армію. У багато років відслужив у Ленінградському військовому окрузі, бачив зсередини російську армію своїми очима, а те, що показують в серіалі «Солдати», — чиста комедія, особливо, коли чомусь саме українців, таких, як одеський прапорщик Шматко, виставляють злодіями і недоумками. У тому ж серіалі їхні солдати вихвалялись військовими здобутками Олександра Невського. Так от, свого часу в колишній царській бібліотеці на Дворцовій площі перечитав мемуари Катерини II. Вона чітко записала, що князь Олександр народився в 1236 році, а військове зіткнення невеличких загонів росіян і шведів, ніяк не Льодове побоїще, відбулося у 1242 році. То як шестирічна дитина воювала зі шведами? І сміх, і гріх...

Віктор ГОРБАТЮК,

пенсіонер

м. Сімферополь

У КРИМУ СТВОРЕНО КОМІТЕТ ЗАХИСТУ РІДНОЇ ЗЕМЛІ

Усвідомлюючи загрозу запланованого запровадження 1 січня 2013 року ринку землі сільськогосподарського призначення, представники громадських організацій та громадяни, які проживають на території АР Крим, створили кримський Комітет захисту рідної землі.

Рішення про створення Комітету станом на 16 березня 2012 року підписали 12 громадських організацій, що діють на території Криму: Кримське відділення Всеукраїнського об'єднання ветеранів, Громадське об'єднання «Українська громада Криму», Кримська філія Наукового товариства вчених ім. Шевченка, Ліга етнічних українців Криму «Лелека», Товариство «Україна — Світ», Громадська організація «Фронт Змін», Кримське відділення Благодійного фонду ім. М. Свідерського та інші.

Метою створення кримського Комітету захисту рідної землі є об'єднання громадських організацій, об'єднання всього населення АР Крим перед загрозою запровадження ринку земель сільськогосподарського призначення.

Мета спільних дій Комітету:

— не допустити розпродажу української землі;
— не допустити обезземелення селянина;
— не допустити знищення села.

Справжнє реформування відносин на селі повинно полягати у формуванні селянина-господаря, розвитку місцевих громад (на селі та в районі), відродженні потенціалу України як аграрної держави.

Закликаємо всі патріотичні сили, громадян Автономної Республіки Крим, незалежно від партійної та національної приналежності, всіх, кому не байдужа доля України, об'єднатися та підтримати роботу кримського Комітету захисту рідної землі.

Анатолій ІВАНОВ,
голова Кримського відділення Всеукраїнського об'єднання ветеранів

*Валюта — це не тільки гроші,
валюта — це можливості потреб*
(Р. Савонюк)

Наші люди все частіше їдуть за кордон. А тому логічним є запитання, що та скільки з собою туди взяти? А взяти потрібно, звичайно, грошей, валюти. Але якої, за яким курсом? Мова не про дипломатів — їх цьому навчають. І не про тих, хто їде за кордон на ПМП (постійне місце проживання) — їх там швидко навчають правильно рахувати. Мова про наших пересічних громадян, які зібралися за кордон, можливо, вперше і востаннє. Їдуть вони за кордон на певний час — на навчання, на відпочинок, в особистих або ж службових справах. А тому зрозуміло, що при цьому без валюти аж ніяк не обійтися.

Отже, про валюту. Але спочатку були гроші. І були це монети. Вважається, що першу монету, яка мала назву статер, зі сплаву золота та срібла, було карбовано у стародавній малоазійській державі Лідія (територія сучасної Туреччини) у VII ст. до н. е., а згодом свої монети з'явилися й в інших державах, що існували того часу. Про давні монети згадується й у Книзі книг — Біблії. Так, у Палестині в першому віці в обігу була мідна лепта (Марка 12:42), у Греції — срібна драхма (Матфея 17:24), у Римі — срібний динарій (Матфея 22:19). У Палестині за часів земного життя Ісуса Христа в ходу був срібний сикль, який чеканили в Тірі. Найбільш ймовірно, що саме тридцять гірських срібних монет заплатили Юді Іскаріоту за те, що він зрадив Христа (Матфея 26:14-16).

Гроші є специфічним, особливим товаром (капітал), а також необхідним, багатифункціональним інструментом. Правда, при комунізмі грошей не повинно було бути, але комунізм не відбувся, а гроші, всупереч теорії Карла Маркса та його прибічників, все ще існують. І в наш час гроші відіграють декілька дуже важливих функцій. Гроші — це міра вартості (тобто ціна), це — засіб обертання, засіб платежу, засіб накопичення та створення скарбу, а також гроші є загальновідомим засобом міжнародних розрахунків (світова валюта). У міжнародних розрахунках між державами використовується саме валюта.

Валюта (*ital. valuta, від лат. valeo — коштує*) — грошова одиниця, яка використовується при здійсненні функцій світових грошей. Важливо і, насамперед, необхідно знати, це — конвертованість валюти, тобто можливість вільного обміну національної грошової одиниці на валюту інших держав. На певну дату, а точніше день, а деколи — й декілька разів на день, визначається офіційний курс, за яким можна обміняти одну валюту на іншу. Валютний курс — це співвідношення грошових одиниць двох держав, а простіше — ціна (вартість) грошової одиниці однієї держави, виражена у грошовій одиниці іншої держави. Стабільний курс валют свідчить про стабільність держави. Курс валют може бути й неофіційним, який, зазвичай, є вищим за офіційний. А отже, не завадить дещо знати про валюту інших країн, її назву та особливості — можливо, й знадобиться.

Експурс розпочнемо з держав Європейського Союзу, до якого входять двадцять сім європейських країн. Десять років тому, з 1 січня 2002 року, за спільною домовленістю дванадцять країн Європи перейшли у розрахунках між собою на єдину валюту — євро. Зараз євро є офіційною валютою на території усіх країн Євросоюзу. Один євро дорівнює ста центам. Банкноти євро випущено семи номіналами, а саме: п'ятсот, двісті, сто, п'ятдесят, десять і п'ять. У дизайні банкнот використано знамениті пам'ятки Європи, які до сьогодні не збереглися. На лицевому боці (аверсі) євробанкнот зображено вікна і двері, що символізує, на думку їхніх авторів, дух відкритості та кооперації країн Європейського Союзу. На звороті (реверсі) банкнот усіх номіналів обов'язково намальовано міст, як символ вільного спілкування людей в Євросоюзі та за його межами. У євробанкнотах застосовано

різні засоби захисту, що також допомагає визначити автентичність (справжність) кожної купюри. Зокрема, банкноти номіналом у п'ять, десять і двадцять євро надруковані на папері особливої текстури з бавовняно-паперової сировини, вони мають глибокий друк і водяні знаки. Крім того, зазначені банкноти мають захисну нитку та голограму, в якій при нахилі видно символ євро та вартість банкноти. На банкнотах вартістю п'ятдесят, сто, двісті, п'ятсот євро є ще два додаткових засоби їх захисту від підроблення. По-перше, це металева вставка-вкраплення, яка при нахилі дає змогу на голограмі розгледіти картинку і вартість купюри. Другий засіб — це чорнила-хамелеони, які змінюють при нахилі колір на цифрах вартості банкноти з фіолетового на оливковий чи коричневий. Існує також вісім металевих монет євро

Єгипті, який ще недавно так полюбляли наші співвітчизники, особливо Шарм-ель-Шейх, Хургада, національна валюта — єгипетський фунт, який дорівнює ста піастрам. У ходу й така валюта, як долар США. Але слід бути уважними. Не виключено, перед початком поїздки вам скажуть, що вартість проїзду буде всього фіфтин доларів (п'ятнадцять доларів), а в кінці маршруту почуєте — фіфті! фіфті! (тобто п'ятдесят) доларів.

В Ізраїлі завжди неспокойно, але наші земляки як і раніше відвідують не тільки Храм Гроба Господнього, а й Мертве море, міста Хайфу, Акко. Та й з інших причин і мотивів бувають на землі обітованій, адже там, як писав поет, «на четверть наш народ». Національна валюта Ізраїлю — шекель, який дорівнює ста агорам.

В Індії грошова одиниця, тобто

Італії, яка входить до Євросоюзу, валюта — євро. У Канаді грошова одиниця — канадський долар, який можна розмінати на сто центів. Банкнот багато — сім, але їх номінал не високий, а саме: один, два, п'ять, десять, двадцять, п'ятдесят і сто канадських доларів. Країна тюльпанів і вітряків — Нідерланди (Голландія) теж входить до Євросоюзу, а тому й валюта в країні — євро. Національна валюта, голландський гульден, дорівнював ста центам. Банкноти мали номінал у п'ять, десять, двадцять, п'ятдесят, сто, двісті п'ятдесят і тисячу голландських гульденів. Німеччина грошовою одиницею та розмінною монетою історично мала німецьку марку, яка дорівнювала ста пфенігам. Банкнот було аж вісім і мали вони номінал у п'ять, десять, двадцять, п'ятдесят, сто, двісті, п'ятсот і тисячу марок. Зараз Німеччина не

ла ста пенні. Банкноти мали номінал в одну, п'ять, десять, п'ятдесят, сто, п'ятсот і тисячу марок. Франція, як і Німеччина, — країна-лідер, країна-донор Євросоюзу. Валюта в країні — також євро. А до того країна мала грошову одиницю — французький франк, який дорівнював ста сантимам, банкноти були номіналом у двадцять, п'ятдесят, сто, двісті та п'ятсот французьких франків. Остаточо французький франк було вилучено з обігу 17 лютого 2012 року.

Логічно, що швейцарський франк є грошовою одиницею Швейцарії, дорівнює він ста сантимам, а банкноти мають номінал у десять, двадцять, п'ятдесят, сто, п'ятсот і тисячу швейцарських франків. У Швеції національна грошова одиниця — шведська крона, а розмінна монета, як і у сусідів, норвежців і датчан, має назву ере. Банкнот у шведів — сім і номінал вони мають у п'ять, десять, п'ятдесят, сто, п'ятсот, тисячу і десять тисяч шведських крон. Японія для себе визначила грошовою одиницею японську ієну, яка дорівнює ста сенам. Банкнотами японці та гості країни, де сходить сонце, користуються номіналом у п'ятсот, тисячу, п'ять і десять тисяч ієн. У Піднебесній, тобто Китаї, грошовою одиницею є юань, який дорівнює десяти цзяо або ж ста фіням. У Польщі до недавнього часу грошовою одиницею був злотий, а розмінною монетою — грош. Зараз ця країна вже в Євросоюзі, а замість злотого її громадяни та гості користуються євро. До сучасної Греції необхідно їхати чи легіти не з драхмами, а з євровалютою (країна є членом Євросоюзу) або ж доларами США. Але чи потрібно туди зараз їхати — це питання, який кожен розв'яже сам. У будь-якому разі валюти з собою потрібно брати більше.

Дещо екзотичними, як з нашої точки зору, є назви деяких національних валют. Так, у Монголії в обігу грошова одиниця — тугрик, що дорівнює ста мунгу. В ОАЕ національна валюта — дирхам, що дорівнює ста філсам. На Панамі в обігу така грошова одиниця, як бальбоа, що дорівнює ста сентесімо. У Малайзії — малайзійський ринггіт, і дорівнює він ста сенам. На Бірмі національна грошова одиниця — к'ят, а розмінна монета має назву п'я. В Албанії національна одиниця — лек. Один лек дорівнює ста кіндаркам. І на всякий випадок про Гондурас. Грошова одиниця і розмінна монета там — лемпіра, яка дорівнює ста сентаво.

За оцінкою фахівців-криміналістів, існує більше десяти тисяч різних способів підроблення грошових знаків і цінних паперів. Підроблених грошових знаків, валюти — банкнот і монет визнається тяжким злочином. З 1929 року діє Женевська конвенція з боротьби з підробленням грошових знаків, до якої приєдналася й Україна. Держави — учасниці Женевської конвенції домовилися карати: 1) будь-які обманні дії з виготовлення чи зміни грошових знаків, незалежно від способу; 2) збут підроблених грошових знаків; 3) дії, спрямовані на збут і ввезення у країну чи отримання або добування для себе підроблених знаків; 4) замах (рос. — покушение) на цей злочин та дії з умисної співучасті; 5) обманні дії з виготовлення, отримання або придбання для себе знарядь чи інших предметів, призначених за своєю природою для виготовлення підроблених грошових знаків або для їх зміни.

Найбільш активну та результативну, хоча й не дуже відому загалом, боротьбу з цим злочинним у світовому масштабі веде Інтерпол (Міжнародна кримінальна поліція). У сучасній Україні кримінальна відповідальність за законом передбачена за виготовлення, зберігання, придбання, перевезення, пересилання, ввезення в Україну з метою збуту або збут підроблених грошей (ст. 199 Кримінального кодексу).

Ось так, заочно, галопом по Європах і валютах європейських країн і не тільки. Безпечної та щасливої вам подорожі!

Роман САВОНЮК,
доцент, кандидат юридичних наук, заслужений юрист АР Крим м. Сімферополь

ДЕЩО ПРО ВАЛЮТИ

різного номіналу: два і один євро, а також п'ятдесят, двадцять, десять, п'ять, два і один цент. Усі монети євро мають однаковий малюнок на аверсі (мапа Євросоюзу на тлі поперечних смуг, до яких прикладено зірки прапора об'єднаної Європи). На реверсі малюнок може відрізнятися залежно від того, в якій країні ЄС монету випущено. Монети євровалюти вартістю один, два і п'ять центів виготовлені зі сталі, покритої шаром міді. Монети вартістю десять, двадцять і п'ятдесят центів виготовлені з «нордичного золота» — сплаву міді, цинку, алюмінію та олова. А монети вартістю один і два євро містять невелику кількість нікелю між шарами мідного сплаву. Євромонети виготовляють за французькою технологією двоколірними: жовте кільце навколо сріблястого нікелевого центру — у монет вартістю один євро. У монет вартістю два євро, навпаки, — сріблясте кільце навколо жовтого центру.

Українська грошова одиниця, наша національна валюта — гривня, має давню історію (відома з XII ст.) і свій гідний родовід (походить від злитка срібла доби Київської Русі). На думку фахівців з боністики, грошові купюри сучасної гривні мають непоганий дизайн. Дехто навіть стверджує, що її захист від підроблення в неї один з краших у світі. Але з курсом, особливо останніми роками, гривні явно не везло. Усі ми добре пам'ятаємо, як стрімко падала гривня, як опустили її курс відносно долара США, а разом — і добробут народу.

Тепер щодо інших наших близьких і не дуже сусідів. Якщо ви збираєтесь до Туреччини, в Анталію чи до Мрамурового моря — в Ефес, Мармарис, то необхідно знати, що в Туреччині національною валютою є турецька ліра, яка дорівнює ста курушам. В обігу також долари США та євровалюта. В

національна валюта, — індійська рупія, яка дорівнює ста пайсам. В Австралії валютою є австралійський долар, який містить сто центів. Банкноти в цій країні мають номінал у п'ять, десять, двадцять, п'ятдесят і сто австралійських доларів. Австрія входить до Євросоюзу, а тому холодова валюта — євро. Національною валютою Австрії був австрійський шилінг. Один австрійський шилінг дорівнював ста грошам, а банкноти мали номінал у двадцять, п'ятдесят, сто, п'ятсот, тисячу і п'ять тисяч шилінгів. Бельгія також входить до Євросоюзу, валюта — євро. Раніше національною валютою був бельгійський франк. Один такий франк дорівнював ста сантимам. Бельгія мала всього чотири банкноти номіналом у сто, п'ятсот, тисячу і п'ять тисяч франків. Англійський фунт стерлінгів є грошовою одиницею Великої Британії. Валюта цієї країни вагома та стабільна. Один англійський фунт стерлінгів дорівнює ста пенсам. Банкноти мають номінал всього в один, п'ять, десять, двадцять і п'ятдесят фунтів стерлінгів. Данська крона — грошова одиниця Данії, і дорівнює така крона ста ере. Банкноти мають номінал у десять, п'ятдесят, сто, п'ятсот і тисячу данських крон. Іспанія — теж член Євросоюзу, а тому й валюта — євро. До того грошовою одиницею сонячної Іспанії була іспанська песета. Одна песета дорівнювала ста сентаво. А іспанські банкноти мали номінал у тисячу, дві тисячі, п'ять тисяч і десять тисяч песет. На Кубі національна валюта — кубинське песо, яке містить сто сентаво. Грошова одиниця Італії — італійська ліра, яка дорівнює ста центезімо. Італійські банкноти дивували багатьох іноземців, адже вони випускалися номіналом у тисячу, дві тисячі, п'ять тисяч, десять тисяч, п'ятдесят тисяч і навіть у сто тисяч лір. Після запровадження євро в

тільки входить до Євросоюзу та користується євро, а й є останніми роками в ЄС провідною країною-донором і всіляко підтримує своєю стабільністю та надійністю стабільність євро.

У Норвегії валюта — норвезька крона, яка дорівнює ста ере. Банкнот всього чотири, номіналом у п'ятдесят, сто, п'ятсот і тисячу крон. У наших найближчих сусідів — росіян грошова одиниця відома з радянських часів і має знайому назву — рубль, який дорівнює ста копійкам. А ось банкнот за кількістю найбільше в Європі — вісім, а їхній номінал становить сто, двісті, п'ятсот, тисячу, п'ять тисяч, десять тисяч, п'ятдесят тисяч і сто тисяч рублів. Сполучені Штати Америки грошовою одиницею мають долар США, який без офіційного запровадження, на відміну від євро, став неофіційною світовою валютою. Один долар США дорівнює ста центам. Банкнотами американці, і не тільки вони, користуються номіналом в один, два, п'ять, десять, двадцять, п'ятдесят і сто доларів. Як бачимо, ніяких купюр номіналом у п'ятсот і, тим більше, тисячу доларів у обігу не існує, про що, на жаль, не знають деякі наші громадяни. Долар США є чи не найбільш спокусливим (все-таки світова валюта) для підроблення. За даними Інтерполу, більше всього підробних (фальшивих) доларів циркулює у Франції. Щорічно в цій країні вилучають близько 12 млн. підробної американської валюти, далі за кількістю підробок — ФРН, Великобританія, Бельгія, Ліван, Колумбія (Пономарев В.Т. *Таїни фальшивих денег: вчера, сегодня, завтра.* — Донець: ООО ПКФ «БАО», 2005. — С. 12).

У Фінляндії, як країні, що входить до Євросоюзу, валюта — євро. Національною грошовою одиницею і розмінною монетою до того була фінська марка, що дорівнювала

УВАГА: КОНКУРС!

«МЕНІ ТРИНАДЦЯТИЙ МИНАЛО...»

До 13-річчя кримської дитячої газети «Джерельце» під Шевченковим гаслом «Мені тринадцятий минало...» оголошується **творчий конкурс серед юних читачів** — школярів Криму і всієї України. Надсилайте на адресу редакції (звичайною або електронною поштою) ваші **літературні, поетичні, публіцистичні твори** — на будь-які теми, які могли б бути надрукованими в дитячій газеті. Компетентне журі, яке очолює незмінний шеф-редактор «Джерельця» Данило Андрійович Кононенко, оцінить і відбере кращі творчі доробки, автори яких отримають шанс вибороти суперприз (**розкладний велосипед!**) та інші нагороди.

Крім творчих завдань, будуть й цілком конкретні, за які нараховуватимуться додаткові бали. Ось два з них:

— **КОЛИ ВИЙШОВ ПЕРШИЙ НОМЕР «ДЖЕРЕЛЬЦЯ»?**

— **ХТО, НА ВАШУ ДУМКУ, НАДАВ ДЛЯ ПЕРЕМОЖЦЯ КОНКУРСУ У «ДЖЕРЕЛЬЦІ» ГОЛОВНИЙ ПРИЗ — ВЕЛОСИПЕД?**

Чекаємо на ваші відповіді, вірші, оповідання, репортажі, новели, статті. Творіть! Дерзайте! Перемагайте!

ПРИТЧА ПРО КЕМАЛА І МУДРОГО ПОДОРОЖНЬОГО

У давні часи, коли в Криму ще водилися тигри, леви, мавпи (це потім вони зникли, дуже давно це було), жив-був один чоловік. Звали його Мустафа. Він був дуже відомий тим, що шив кримськотатарські шапки, які носили всі кримські татари: і мурзи, і баї, і селяни, і пастухи — одне слово, всі! Минав час. Мустафа постарів. Ноги вже відмовлялися його слухати, тепер він не міг ходити на ринок, щоб продавати свої шапки. Зажурився він, не знаючи, що робити. Бачачи все це, до нього звернувся його син Кемал:

— Не горюй, батьку, якщо ти дозволиш, я замість тебе можу ходити на ринок торгувати.

Він склав у мішок шапки, закинув за плече і рано-вранці вирушив у дорогу. А дорога до ринку була довгою, через гори, поля, річки... Йшов він, йшов, і дуже втомився, вирішив перепочити. Кемал знайшов тінисте дерево, приліг під ним і не помітив, як задрімав. Але спав він не довго. Прокинувшись, побачив, що його мішок порожній. Він озирнувся і побачив на деревах мавп, що стрибали з гілки на гілку, а у їхніх лапах були його шапки. Вони перекидалися

ними, корчили одне одному гримаси. Він зажурився і не знав, що робити. В цей час по цій же дорозі йшов один старий чоловік. Він побачив Кемала і запитав:

— Чого ти зажурився, юначе?

Кемал розповів про свою пригоду. Вислухавши його, старий сказав:

— Твоєму горю легко зарадити. Роби те, що я тобі зараз скажу. У тебе залишилася хоч одна шапка? Кемал заглянув у мішок і побачив на дні останню шапку. Він її вийняв і показав старому.

— Одягни її на голову і покажи мавпам, — продовжував подорожній, — потім різко жбурни її на землю.

Кемал так і зробив: одягнув на голову шапку і показав мавпам, а потім зняв її з голови і кинув на землю. Мавпи, побачивши це, точнісінько повторили за ним: одягли шапки на голови, а потім кинули на землю. Кемал дуже здриг, швидко зібрав усі шапки в мішок. Подякувавши старому, продовжив свій шлях.

Цю коротеньку, але дуже повчальну історію розповів мені мій дідусь Абдурешит. Послухавши цю притчу, я зрозумів, що людина навіть у найважчу хвилину не повинна розгублюватися, адже з будь-якого скрутного становища можна знайти вихід.

Бекір АБЛАЄВ,
учень 7 класу Нижньогірської загальноосвітньої школи № 2 в Криму

Доброго дня, шановні «світ-дличани»! Вислаю вам вірші моєї учениці Марії Шевчук. Вчиться вона на відмінно в школі с. Куропатники на Бережанщині Тернопільської області. Навчається в художній школі, бере участь у різних конкурсах, має нагороди. Дуже любить природу, пише вірші. Якщо можна, надрукуйте, будь ласка, якусь із її поезій у вашому «Джерельці».

З повагою,
вчителька Марія ОЛІЙНИК

ВЕСНА ПРИЙШЛА!

Зажурилась зима,
Що прийшла вже весна.
Аж пустила сльозу
Льодяну, крижану.

Усмінулась весна,
Бо пройшла вже зима.
Теплим дощиком ліс
І поля полила.

Зацвіли квіточки,
Прилетіли пташки.
Зеленіють сади,
І ліси, і луки.

Все бує навколо,
Дітвора біжить в школу,
І радіє вона,
Бо прийшла вже весна!

Марія ШЕВЧУК

ДЕ ЗНАЙТИ СКАРБ?

Розумний півник. Казки та оповідання для дітей білоруських письменників у перекладі Данила Кононенка. — Сімферополь: «Доля», 2011.

Ще перед тим, як почав читати, конче захотів довідатись: а звідки ж вона, ця несподівано цікава і небуденна книжечка з до чому в серці рідним з дитинства пейзажем, що на барвистій обкладинці? Як творилася і хто пустив її в цей незатишний світ? Бо, щиро кажучи, інколи буває так: ознайомившись з «пашпортом» книжки (анотація, інші дані) і... вона вже не просить до рук. До того ж, відлякував заголовок. Скільки писано-переписано про півників, курочок, лисичок, їжачків (та хіба тільки про них?) — оскомина, що й казати, на зубах!

Тож зазирнув на останні сторінки, до післямови, де перекладач оповідає про початки. А були вони непростими, драматичними і сягають аж вісімдесятих років учорашнього століття. Саме тоді Данило Кононенко «загорівся» перекладами казок та оповідань білоруських письменників. Невдовзі витанцювався рукопис для видання їх окремою книжкою. Однак видати так і не вдалося. Видавництва, до яких звертався, нібито не відмовляли, але чинили, як у тому прислів'ї: «Казав пан: кожух дам, та слово його тепле...» Мовляв, станьте в чергу за тим «кожухом» і чекайте. Довгенько «стояв у черзі» автор чудових перекладів, аж поки не розвалилася радянська імперія, а згодом збідніли-занепали і видавництва.

І тільки минулого року Данило Кононенко видав власним коштом цю книжечку. Мізерним тиражем — три сотні примірників. Їх має намір подарувати шкільним та міським дитячим бібліотекам. Намір, звичайно ж, благородний. От тільки чи вистачить подарунків для кожної шкільної книгозбірні. Адже в автономії більш як півтисячі шкіл? Отака арифметика! Пошастило тим, хто всі одинадцять років передплачував газету «Кримська світлиця». За цей час на сторінках «Джерельця», дитячого додатка до неї, як шеф-редактор перекладач опублікував майже весь рукопис книги «Казки та оповідання білоруських письменників».

Та вернімося до самої книжки. Д. Кононенко, маючи добрий смак і гідний похвали творчий неспокій, майстерно і, звісно, без підрядника, бо ще в молодості вивчив до глибин братню білоруську мову, переклав і вмистив у цій збірці рівно сотню казок і оповідань. Невеликих за розміром, зате прецікавих і повчальних. Щодо казок, то всі вони літературні, окрім кількох народних в обробці письменниці Христини Лялько.

Годі й говорити, що ці казки (і оповідання теж) з виразним дидактичним спрямуванням, яке, як люблять писати деякі критики, так не подобається дітям. Тоді в чому ж секрет їхньої популярності? Мабуть, у тому, що оця дидактика, виявляється, зовсім не нудна. Що її, власне, й не видно, зокрема й у рецензованій книжці, за напруженими подіями, гострими ситуаціями, живими героями. Для прикладу: казка Змитрока Бядулі «Скарб». Малий Савка наслухався від свого дідуся багато різних легенд про незліченні скарби, заховані у землі. В купальську ніч хлопчик узяв з собою лопату і пішов шукати скарб. Він потрапляє у царство гномів, зазнає пригод, бачить, як загадкові істоти і хвилини не сидять склавши руки, трудяться. Логічна розв'язка: «Відтоді Савка більше не шукав скарбів, бо знав, що у матінки-землі їх багато, але вона дає їх тільки тим, хто працює. І Савка вирішив добре працювати».

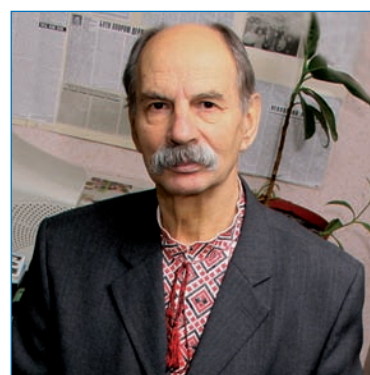
Твори білоруських авторів, уміщених у збірці, в захоплюючих образах навчають дітей, не побоюєсь сказати високих слів, давати відповіді на оті одвічні запитання, що завжди хвилюють людство: що таке добро і зло, як треба жити, ким бути, нарешті — для чого жити. Чи не ті самі ці проблеми, якими мучиться «доросла» література? Авжеж, вони самі. Тільки спроектовані на

дитячий світ. Ось чарівний м'яч з однойменного оповідання Миколи Петровського допомагає Андрійкові забивати голи і його приймають у футбольну секцію. Привітавши юного гравця з неабиякою подією, м'яч попросився з ним, бо «на світі є ще багато хлопчиків, котрим я повинен допомогти».

Інший хлопчина з оповідання Олеса Пальчевського «Пустотлива рибка» ввійману рибину відпускає в річку, позаяк її там зачекалися мама з татом. А голосистий півник з казки Володимира Липського, що дала назву всій книзі, геть чисто не такий забіяка, яким звикли сприймати його малі читачі. Згадаймо бодай вірш В. Бичка «Півники»:

Навіщо посварилися,
Не знаю я того,
А тільки стрілись півники,
Ти чого?

Легітної, веселої вдачі цей казковий півник перехитрив лиса і вовка. Кортить прочитувати хоча б кінцівку казки, створеної, як і решта в збірці, в кращих традиціях фольклору: «А ділусь з того часу став ще більше любити і шанувати

півника. Адже він не лише голосистий, а до того ж ще й розумний».

Коли знайомився сам, а згодом знайомив своїх учнів-семикласників з цією ошатною, з поліграфічною любов'ю зробленою в престижному сімферопольському видавництві «Доля» книжкою (видавець — знаний письменник Валерій Басиров), не покидала думка про спорідненість казок і оповідань з подібними творами Василя Сухомлинського. І за змістом (пізнавальна, дидактична цінність, емоційно наснажений сюжет), і за формою (переважно жанр короткого оповідання, казки, ліричної мініатюри). Промовиста деталь — наш видатний педагог творчо дружив і листувався з майстрами слова з Білорусі, зокрема, з Василем Віткою, друкувався в тамтешніх часописах, його педагогічна і художня проза виходила книгами в перекладах білоруською. Чом не тема для літературознавчих досліджень про взаємовпливи?

Що б там не було, гарний подарунок мають діти, батьки і вчителі від знаного поета, перекладача, публіциста Данила Кононенка. Хай і запізнілий, зате дорогий, духовний скарб! Опромінені майстерністю, внутрішньою культурою душі і авторів, і тлумача, по-народному виважені твори з книжки «Розумний півник» збагачують юних, кличуть у світ доброго і прекрасного.

Василь ЛАТАНСЬКИЙ,
вчитель, письменник
с. Пруды, АР Крим

«ДИВА У КНИЖКОВОМУ ЦАРСТВІ»

У Сімферополі триває Тиждень дитячого читання. У Кримській республіканській дитячій бібліотеці ім. В. Орлова пройшла театралізована вистава «Дива у книжковому царстві», де відбулася цікава зустріч четвертокласників з героями улюблених книжок. Таємничий Казкар запросив дітей у чарівну казкову подорож. Маленькі мандрівники зустріли і Попелюшку, і Червону Шапочку, і царя Салтана, і улюблених казкових принцес. Дітлахи почули музику з балету П. Чайковського «Сплячка красуня», з балету С. Прокоф'єва «Попелюшка», народні пісні і пісні з мультфільмів, побачили східний танець. А неперевершена Шахерезада запросила малят у свої літературні володіння та перевірила їхні знання казок — ставила різноманітні запитання та проводила конкурси. Діти добре відповідали та охоче виконували конкурсні завдання, а переможці отримали призи.

Постійний Представник Президента України в Криму Віктор Плакіда взяв участь у Республіканському телепроекті «Відомі кримчани читають дітям», повідомила прес-служба Представництва. Ініціаторами цього проекту є Кримська республіканська установа «Дитяча бібліотека ім. В. Н. Орлова» і Державна телерадіокомпанія «Крим». Організаторами виступили Національна бібліотека України для дітей і газета «Комсомольська правда в Україні» в рамках національного проекту «Україна читає дітям». Мета цього творчого заходу — стимулювати інтерес дітей до читання, сприяти формуванню позитивного образу читаючої дитини, а також відродити традиції родинних читань. Віктор Плакіда поділився своїми спогадами з дитинства, пов'язаними з першою книжкою, відзначив важливу роль книги у житті кожної людини та зачитав вірші Р. Кіплінга — як звернення до юного покоління.

НЕВМИРУЩЕ ЛЕСИНЕ СЛОВО

«Змагаймося за нове життя», «...в сім'ї вольній, новій» — це відомі рядки із творчості Лесі Українки і Тараса Шевченка, які об'єднують намагаючи зазирнути в майбутнє, «нове», яке неодмінно має стати кращим за нинішнє. Ми теж дивимося в майбутнє з надією, а ще хочемо донести до прийдешніх поколінь любов і шану, що маємо до святих для кожного українця імен. І, судячи з результатів конкурсу «Змагаймося за нове життя!», який вже увосьме проводиться серед шкільної та студентської молоді, все це не порожні фантазії.

Свого часу ідею проведення конкурсу, що народилася в Канаді, підхопила вчителька сімферопольської школи № 29 (нині заслужений учитель України, працівник філії Інституту інноваційних технологій і змісту освіти МОНМС України) Тетяна Захарова. Чи очікувала вона, що цей конкурс, приурочений до дня народження Лесі Українки, стане колись таким популярним і проводитиметься у великій залі Таврійського національного університету? Чи думала, що участь в ньому братиме близько тисячі осіб і практично щоразу ви-

никатиме потреба у появі нових номінацій?

Так, цього року, окрім робіт у номінаціях «Твір», «Малюнок», «Науково-пошукова робота», «Декламація» та «Інсценізація», розглядалися ще й аудіовізуальні твори, а наступного — передбачається поява номінації «Декоративно-прикладне мистецтво». І це — не ідея засновників чи оргкомітету нинішнього конкурсу, до якого належать Інститут інноваційних технологій і змісту освіти, Таврійський національний університет, Ялтинський музей Лесі Українки, товариство «Україна — Світ», сімферопольська школа № 29, а реальні потреби самих конкурсантів. Разом з малюнками діти підготували для оцінки журі вишитий портрет Лесі Українки, її ж зображення прикрасило писанки. Були запропоновані також вітражі, роботи з тіста, квілінг. І те, що таку кількість дітей надихнула на творчість наша українка Леся, а зала ТНУ рясніла національними костюмами, подає надію на реальність того «нового» життя, де втіляться ідеали, омріяні кращими нашими попередниками.

Завершився конкурс 24 березня 2012 року поїздкою переможців до Ялтинського музею Лесі Українки та декламуванням поезії біля фортепіано, до якого торкалася рука геніальної поетеси.

Переможцями в номінації «Малюнок» серед учнів 1-6 класів заочного туру стали: I місце: Ніна Борович, 6 клас, НВК «Школа-гімназія» № 39, м. Сімферополь; II місце: Данило Пожидаєв, 6 клас, ЗОШ № 4, м. Джанкой; III місце: Дар'я Пахль, 6 клас, НВК «Таврійська школа-гімназія» № 20, м. Сімферополь.

Заочний тур серед учнів 8-9 класів: I місце: Олексій Стенковаєнко, 8 клас, НВК «Школа-ліцей», м. Сімферополь; II місце: Катерина Сирнева, 8 клас, НВК «Школа-гімназія» № 10.

Заочний тур серед учнів 10-11 класів та студентів: I місце: Андрій Батуро, КХУ ім. М. С. Самокиша, м. Сімферополь; II місце: Станіслав Манченко, студент Кримського гуманітарного університету, м. Ялта; III місце: Еліна Крилова, 10 клас, Армянська НВК «Школа-ліцей» № 2; III місце: Юлія Хом'як, 10 клас, Армянська НВК «Школа-ліцей» № 2.

Очний тур серед учнів 1-6 класів: I місце: Марія Надточій, 5 клас, НВК «Консоль», м. Сімферополь; II місце: Анастасія Боровська, НВК «Таврійська школа-гімназія» № 20, м. Сімферополь; III місце: Поліна Нудьга, 6 клас, ЗОШ № 8, м. Сімферополь; III місце: Дарина Титаренко, 8 клас, Сімферопольська міжнародна школа.

Очний тур серед учнів 7-9 класів: I місце: Тетяна Редька, ЗОШ № 2, м. Сімферополь; II місце: Катерина Сирнева, 8 клас, НВК «Школа-гімназія» № 10, м. Сімферополь; III місце: Альона Литенко, НВК «Школа-гімназія» № 3, м. Сімферополь.

Очний тур серед учнів 10-11 класів та студентів: I місце: Надія Ковальчук, КХУ ім. М. С. Самокиша, м. Сімферополь; II місце: Яна Демидова, 11 клас, НВК

ЗОШ № 6, Сімферополь; III місце: Софія Белько, ЗОШ № 18, м. Сімферополь.

«Прикладне мистецтво» заочний тур (серед учнів 6-8 класів): I місце: Оксана Ільїна 8 клас, НВК «Школа-сад» № 6, м. Сімферополь; II місце: Софія Алі-Заде, 6 клас, НВК «Школа-сад» № 6, м. Сімферополь; III місце: Нікіта Козиненко, НВК «Українська школа-гімназія», м. Сімферополь.

Переможцями в номінації «Науково-пошукова робота» стали: I місце: Діана Фролікова, 8 клас, НВК «Консоль»; II місце: Олена Коновалова, Луганський національний університет ім. Т. Шевченка; III місце: Катерина Проскуріна, 2 курс, КРВНЗ «Сімферопольський технікум радіоелектроніки».

У номінації «Твір» перемогли: Серед учнів 5-9 класів: I місце: Ганна Чепухіна, 9 клас, Грушівська ЗОШ, м. Судак; II місце: Аліна Герасимова, 7 клас, НВК «Таврійська школа-гімназія» № 20, м. Сімферополь; III місце: Анастасія Стоячко, 7 клас, НВК «Школа-гімназія» № 25, м. Сімферополь.

Серед учнів 10-11 класів та студентів: I місце: Олеся Василенко, 2 курс, Луганський національний університет ім. Т. Шевченка; II місце: Даная Рабаданова, 11 клас, «Сімферопольська міжнародна школа»; III місце: Лілія Катеринюк, 10 клас, Маломаєцька ЗОШ, м. Алушта.

Переможцями в номінації «Аудіовізуальний твір» стали:

Серед учнів 7-9 класів: I місце: Світлана Маркова, 7 клас, Грушівська ЗОШ, м. Судак; II місце: Анастасія Кошельник, Олександр Балкін, 8 клас, Спеціалізований НВК «Школа-садок» № 6, м. Сімферополь.

Серед учнів 10-11 класів та студентів: I місце: група студентів I курсу Севастопольського комерційного технікуму; II місце: Владислав Іванов, 1 курс Кримського агропромислового коледжу, с. Маленьке; II місце: Валерій Солод, ЗОШ № 3 м. Саки; III місце: Катерина Сачик, 11 клас, НВК «Таврійська школа-гімназія» № 20; III місце: Олена Скопень, Заміра Османова, ЗОШ № 3, м. Джанкой.

Переможцями в номінації «Інсценізація» стали:

Серед учнів 9-11 класів та студентів: I місце: театр-студія «Артеміда» ЗОШ с. Ароматне Білогірського району; II місце: театр-студія «Артеміда» ЗОШ с. Ароматне Білогірського району; II місце: ЗОШ № 2; III місце: НВК «Сад-школа» № 6.

У номінації «Декламація» перемогли:

Серед учнів 1-4 класів: I місце: Діана Коровникова, 2 клас, НВК «Школа-гімназія» № 25, м. Сімферополь; II місце: Роман Виноградов, 1 клас, ЗОШ № 23, м. Сімферополь; II місце: Костянтин Меджитов, 3 клас, ЦДЮТ м. Ялта; II

місце: Володимир Польшин, 2 клас, ЗОШ № 2, м. Сімферополь; II місце: Софія Іванець, 3 клас, Молодіжненська ЗОШ; III місце: Дар'я Корабльова, Алім Репієв, 4 клас, НВК № 6, ЦРД «Академія дитинства», м. Сімферополь; III місце: Ганна Мартиченко, 3 клас, НВК «Школа-гімназія» № 3, м. Сімферополь; III місце: Садіє Прилипка, 2 клас, НВК «Школа-гімназія» № 25, м. Сімферополь.

Серед учнів 5 класів: I місце: Мілана Козьменко, Джанкойська ЗОШ № 2; II місце: Катерина Резниченко, Анастасія Руссо, НВК «Школа-ліцей» № 17, м. Сімферополь; III місце: Анастасія Медведєва, НВК «Школа-гімназія» № 10, м. Сімферополь; III місце: Марія Бегма, ЗОШ № 2, м. Сімферополь.

Серед учнів 6 класів: I місце: Еліна Сукач, ЗОШ № 4, м. Сімферополь; II місце: Сабіна Петренко, ЗОШ № 26, м. Сімферополь; III місце: Таїсія Береза, Некрасівська ЗОШ, Красногвардійський р-н; III місце: Данило Гнедін, ЗОШ № 7, м. Ялта.

Серед учнів 7 класів: I місце: Еліна Новохацька, НВК «Школа-гімназія» № 11 ім. Треньова, м. Сімферополь; II місце: Олександр Лихожан, ЗОШ № 2, м. Сімферополь; III місце: Галина Самсоненко, Некрасівська ЗОШ, Красногвардійський р-н.

Серед учнів 8 класів: I місце: Ганна Соседко, ЗОШ № 38, м. Сімферополь; II місце: Діана Чайка, НВК «Українська школа-гімназія»; III місце: Дарина Щириця, НВК «Шко-

ла-гімназія» № 10, м. Сімферополь; III місце: Арлен Юсупов, студія «Світанок» м. Сімферополь.

Серед учнів 9 класів: I місце: Надія Бабак, ЗОШ № 27, м. Сімферополь; II місце: Евеліна Джемліова, Кубанська ЗОШ Сімферопольського району; III місце: Владислав Ткачук, ЦДЮТ м. Ялта.

Серед учнів 10 класів та студентів: I місце: Олександр Поліновський, гімназія № 11 ім. Треньова, м. Сімферополь; II місце: Юлія Харківська, ЗОШ № 26, м. Сімферополь; III місце: Олександра Жилкіна, Красноармійська ЗОШ, Красноперекіпський район; III місце: Артем Жученко, студія «Світанок», м. Сімферополь; III місце: Катерина Федюшина, Маломаєцька ЗОШ, м. Алушта.

Серед учнів 11 класів та студентів: I місце: Олена Ластова, Алуштинський НВК «Школа-колегіум»; II місце: Євген Давиденко, ЗОШ № 12, м. Сімферополь; III місце: Лютфіє Велієва, Чистенське НВК «Школа-гімназія», м. Сімферополь.

Голова оргкомітету конкурсу Тетяна Захарова, підсумовуючи його результати, зазначила: «Рівень змагань з кожним роком зростає, учні і студенти демонструють неабияку майстерність виразного читання поезії Лесі Українки, інсценізацій її драматичних творів, залучаються до науково-пошукової роботи, демонструють свої здібності в художньо-образотворчому та аудіовізуальному мистецтві. А географія проведення конкурсу дедалі шириться». Вона нагадала також, що в III-VII конкурсах брала участь обдарована молодь не тільки з Криму, але й із Києва, Одеси, Тернопільської та Львівської областей, а цього року до них приєднались ще і студенти Луганського національного університету імені Тараса Шевченка.

Переможці отримали дипломи, грошові премії, книги, заохочувальні призи та подарунки. Організатори широким спонсором: Василю Стефанюку, Андрію Литвакову, Володимирі Нікітіну, а також усім, хто посприяв проведенню цього конкурсу.

Фото Олексі НОСАНЕНКА

Олесь
КОЗУЛЯ

СЕВАСТОПОЛЬ – МІСТО УКРАЇНСЬКОЇ СЛАВИ І ТРАГЕДІЇ

(Закінчення.
Початок у № 1-12)

Снайпером 54-го стрілець-

кого полку Приморської армії була Павличенко Людмила. До війни вона працювала на Київському заводі «Арсенал», навчалася на історичному факультеті Київського державного університету. З перших днів війни добровільно пішла на фронт. Протягом двомісячної оборони Одеси Людмила знищила 187 окупантів. Особливо відзначилася у боях під Севастополем, де її бойовий рахунок зріс до 309 вбитих ворогів.

Л. Павличенко

Ще під час війни двадцятичотирирічна Герой Радянського Союзу Людмила Павличенко в складі радянської делегації відвідала США, Канаду й Великобританію. Іноземці з великим подивом і захопленням зустрічали героїню-українку. Особливою популярністю Людмила користувалася серед молоді. На мітингу в Торонто студенти подарували їй гарно оздоблену гвинтівку з оптичним прицілом.

7 травня 1944 року Іван Яценуко встановив червоний прапор на Сапун-горі. Можна назвати ще багато українців, які здійснивали подвиги і проливали свою кров у боях за Севастополь.

У 1975 році наступного дня після жовтневих свят із парадної шеренги військових кораблів у Ризі самовільно вишив великий протичовновий корабель «Сторожовий» і рушив у відкрите море. Замполіт капітан 3 рангу Валерій Михайлович Саблін зарештував командира, зайняв його місце на капітанському міст-

ку й повів корабель у нейтральні води. Ультиматум Валерія Сабліна, який був переданий по радіо головному ВМФ, розпочинався такими словами: «Об'явити територію корабля «Сторожовий» вільною і незалежною від державних і партійних органів...» До керівників СРСР звернувся з революційною відозвою.

У повітря були підняті літаки, які зупинили «Сторожового» попереджувальними залпами. А коли командир корабля вдалося звільнитися, він, піднявшись на місток, тяжко поранив із пістолета свого заступника із політичної частини й повернув корабель.

Капітан 3 рангу Саблін був онуком контр-адмірала Михайла Сабліна, за наказом якого ввірений йому Чорноморський флот 1918 року перейшов на бік Української Народної Республіки, визнав юрисдикцію над собою Центральної Ради й підняв синьо-жовті прапори на кораблях.

Валерій пішов стежкою українських героїв-чорноморців Коваленка, Вакуленчука й Матюшенка, які очолили повстанський панцирник «Потомкін». Він насмілювався підняти голову, піднявши свій протестуючий голос проти брешневщини, яка паразитувала на страхіві

суспільства перед сталінською костоломною державною машиною. Саблін намагався розв'язати цей убивчий страх. Він піднявся на капітанський місток корабля, зійшов на цю трибуну, прекрасно усвідомлюючи, що піднімається разом з тим і на ешафот. Його розстріляли.

У вересні 1991 року незалежна Україна офіційно підтвердила свою рішучість будувати власні збройні сили. Верховна Рада України затвердила міністром оборони Костянтина Морозова. Почали змінювати командувачів, які були проти незалежної України. Можна було призначенням українського командувача замість російського шовініста адмірала Касатонова підпорядкувати Україні й Чорноморський флот. На той час Росія була зайнята своїми внутрішніми політичними справами — їй було не до Києва.

Але цього не сталося... Пізніше довелося ділити флот і здавати Севастополь в оренду, що не відповідає інтересам і законам України. Бо згідно зі статусом без'ядерної позаблокової країни Україна на своїй території не повинна мати іноземних військових баз.

У подальшому поступливість Л. Кучми дала змогу Росії не лише за безцінь отримати потужне військово-формування, дорожчійні кримські землі, майнові комплекси, але й досягти геополітичної мети — залишитися на території України, зберегти дієві вагелі впливу...

СПОГАДИ ПОВСТАНЦЯ

Більше 20 років минуло з того часу, як Україна здобула незалежність. Дивно, але за ці роки надто мало виявлено катів-НКВДистів чи МГБістів, що мордували і розстрілювали повстанців. З кожним роком усе менше стає і самих повстанців. І якщо зараз не записати їхні спогади, то завтра й не буде чого записувати...

Нещодавно отечь-настоятель храму св. Йосафата, капелан Львівського крайового братства вояків УПА о. Михайло Нискогуз відправився в с. Грибовиця, що на Волині, провідати та надати матеріальну і духовну підтримку колишньому повстанцю, тепер інваліду Хасману Мандику. В цій подорожі священника, окрім мене, супроводжували старий козак, повстанець УПА Андрій Сухий та юний джуря Роман Горчаковський.

Хасман Мандик народився на Дрогобиччині в 1929 році. Тато (колишній офіцер австрійської армії) мав власний фіакр і був візником. У сім'ї було семеро дітей.

Але батьки його були євреями і в роки війни були розстріляні німцями. Голод і смертельна небезпека змусили хлопця втекти з рідних країв на Волинь. У 1943 році, коли українські поліцейні відділи пішли в УПА і німці прислали польських поліцаїв, він 14-літнім хлопчиком теж пішов у

сотню Довбуша, а потім у сотню Хоми, де був ординарцем сотенного командира Священник охрестив юного Хасмана у повстанському війську. Був юнак 4 рази поранений. Одна з куль досі в спині. Розповідав про те, як повстанці оберігали населення від польської поліції, здириництва окупантів. «УПА не пускали людей у Німеччину, ні худоба, ні збіжжя, і для цього підривали залізничну колію», — сказав повстанець.

Розповідав про життя і правдиві поведінки вояків УПА, про їхній побут. Ранок вояків починався з молитви. В бій його не посилали через малий вік — 14 років, хоча і карабіна та пістолета він мав, і участь у боях брав. Колишній вояк розповів, що в сотнях повстанців були представники різних народів, навіть італійці й узбеки. Вони разом воювали з німецькими і радянськими окупантами. Згадав повстанець і про терор польських поліцаїв та НКВДистських псевдоповстанців.

Після війни 9 місяців був під слідством у тюрмі, достойно витримав катування і ніколи не зрадив. Спростував вояк і твердження про те, що євреї у повстанців переховувалися лише від німецьких окупантів, бо воював він і з радянськими.

І прикро повстанцю, що

воював він за нашу незалежність, але не за таку Україну, якою вона є тепер. Його донька Катерина показала довідку, яка свідчить, що для огляду за 80-річним батьком отримувала з 2002 до 2008 р. допомогу в розмірі... 4 гривні 80 копійок на місяць. Знушення та й тільки. Повстанці різних національностей були готові віддати своє життя у боротьбі за квітучу незалежну Україну, а не за те, щоб зайди настільки розграбували її, що у пошуках робочого місця наші співвітчизники змушені залишати Батьківщину.

Хасману Мандику теж неодноразово пропонували родичі виїхати в Америку чи Ізраїль. І коли священник почав розпитувати, чи не виникало в нього бажання залишити Україну, Хасман зробив різкий жест рукою і відповів: «Тут моя земля і тут поховано прах моїх батьків».

На прощання священник обняв Хасмана і сказав: «Побільше б було таких справжніх українських патріотів», а старий повстанець з донькою висловили щире подяку гостям за підтримку.

Анатолій ТРОЦЮК,
курінний отаман Західно-Бузького куреня
Прикарпатської Січі

На фото (зліва направо): донька повстанця Катерина із рушником, якого вишивала мама, Андрій Сухий, Хасман Мандик, Анатолій Троцюк, о. Михайло Нискогуз, Роман Горчаковський

УКРАЇНСЬКИЙ КАЛЕНДАР

БЕРЕЗЕНЬ
25

День Служби безпеки України. Свято встановлено в Україні «...ураховуючи заслуги Служби безпеки України у справі захисту державного суверенітету України, конституційного ладу, територіальної цілісності, законних інтересів держави, забезпечення прав і свобод людини і громадянина...» згідно з Указом Президента України «Про День Служби безпеки України» від 22 березня 2001 року № 193/2001.

1651 р. — українське військо полковника Івана Богуна під Вінницею розгромило поляків. Народилися: 1747 р. — Олександр Безбородько, козацький полковник, член Російської академії, почесний член Академії мистецтв, царський сенатор, світліший князь Російської імперії, канцлер уряду Катерини II, мав значний вплив на царя Павла I, добився відновлення Генерального суду і деяких інших установ Гетьманщини, скасованих за Катерини II.

1909 р. — Юрій Бойко-Блохін, український літературознавець, театрознавець, професор Українського Вільного Університету в Мюнхені, громадський і політичний діяч, член Проводу ОУН. Автор численних наукових праць з теорії та історії української літератури, зокрема: «Основи українського націоналізму» (1951, присвячена М. Кулішу), «Шевченко і Москва» (1952), «Творчість Тараса Шевченка на тлі західноєвропейської літератури» (1956).

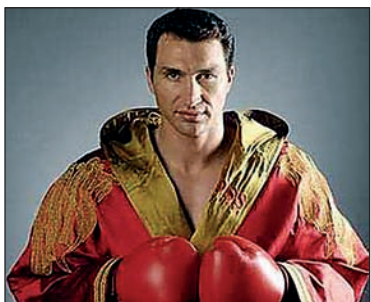
1976 р. — Володимир Кличко,

український боксер у суперважкій ваговій категорії, чемпіон світу за версіями IBF та IBO.

Померли: 1999 р. — в автомобільній аварії загинув В'ячеслав Чорновіл, літературний критик, публіцист, діяч руху опору проти русифікації та національної дискримінації українського народу. Кілька разів був ув'язнений за «антирадянську пропаганду» (1967-1969, 1972-1979, 1980-1988). Перебував у мордовських таборів суворого режиму і на засланні. Один із ініціаторів створення Української гелісинської спілки. Герой України (посмертно).

26 День Внутрішніх військ МВС України. Відзначається щорічно 26 березня у день ухвалення Верховною Радою України 1992 року Закону України «Про внутрішні війська Міністерства внутрішніх справ України».

27 Міжнародний день театру. Відзначається щорічно 27 березня з 1962 року. Він був заснований

Володимир Кличко

у Відні на IX конгресі Міжнародного інституту театру (МІТ) при ЮНЕСКО. Діяльність МІТ згідно з його статутом має бути спрямована на «зміцнення миру і дружби між народами, на розширення творчої співпраці всіх діячів світу».

1793 р. — Катерина II видала маніфест про включення Правобережної України до складу Росії.

1994 р. — в Україні пройшли перші після розпаду СРСР парламентські вибори.

28 Народилися: 1897 р. — Микола Сціборський, діяч УНР 1917-1920 рр., полковник. Діяч ОУН, публіцист і теоретик українського націоналізму, ідеолог українського організованого націоналізму, зокрема так званого солідаризму і корпоративного державного устрою, теоретик офіційних видань ОУН, автор численних статей у націоналістичних журналах «Державна Нація», «Розбудова Нації», «Сурма», тижневика «Українське Слово» (Париж) і в різних альманахах; співавтор проекту конституції Української держави.

1925 р. — Дмитро Гнатюк, український оперний співак (баритон), режисер, педагог. Народний артист України. Перший виконавець хітів 1960-х — пісні «Два кольори» та «Мій Київ».

1991 року з ентузіазмом зустрів незалежність України, у 2004-му брав участь у Помаранчевій революції, зокрема виступав з народними піснями перед учасниками цілодобових мітингів на сцені Майдану Незалежності.

29 Народилися:

1724 р. — Кирило Розумовський, граф, політичний і державний діяч Російської імперії, російський генерал-фельдмаршал, останній гетьман Війська Запорозького (1750-1764), президент Петербурзької академії наук (1746-1767).

1891 р. — Марійка Підгірянка (справжнє ім'я Марія Омелянівна Лернерт-Домбровська), українська поетеса.

Більшість творів поетеса написала для дітей і про дітей. Основні мотиви віршів М. Підгірянки до 1939 р. — мрії про краще майбутнє народу, оспівування краси рідного краю, природи Карпат. Авторка щедро використовує фольклорні мотиви, її вірші ніжні і легкі, часто нагадують українські народні пісні («Співанки», «Вечір», «Що роблю я, що я дію»).

Померли: 1976 р. — Мілена Рудницька, журналістка, письменниця, громадсько-політична діячка, учителька середніх шкіл.

1998 р. — Квітка Цісик, американська співачка українського походження, співачка-сопрано, виконавиця українських народних і популярних пісень: виконувала заголовні пісні у фільмах, виступала на американському телебаченні (у рекламі); співала у Гентській опері (Бельгія), фільм, в якому вона виконувала пісні, одержав нагороду «Оскар» («You Light Up My Life», 1977). З 1982 року і до самої смерті

Митрополит Іларіон

Квітка залишалася єдиним голосом компанії «Ford Motors» — вона була найпопулярнішою виконавицею рекламних джінглів у США.

1972 р. — митрополит Іларіон (Огієнко), український вчений, митрополит (з 1944 р.), політичний, громадський і церковний діяч, мовознавець, історик церкви, педагог, дійсний член Наукового товариства імені Тараса Шевченка (з 1922 р.).

30 1922 р. — у Києві створений театр-студія «Березиль» (нині Харківський український драмтеатр).

Померли: 1973 р. — Дмитро Донцов, український літературний критик, публіцист, політичний діяч, засновник теорії інтегрального націоналізму.

1977 р. — Левко Ревуцький, український композитор.

31 1952 р. — відкрито Львівську філію Академії наук України.

Народився: 1873 р. — Микола Міхновський, ідеолог Самостійної України, творець Українського війська.

Померла: 1947 р. — Уляна Кравченко (Юлія Шнайдер), українська письменниця, активістка українського жіночого руху, перша в Західній Україні жінка-поетеса, чий твори стали популярними. На рахунку поетеси шість збірок поезії.

В УКРАЇНІ ВІДЗНАЧИЛИ 170-РІЧЧЯ
З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ МИКОЛИ ЛИСЕНКА

ТВОРЕЦЬ УКРАЇНСЬКОЇ
КЛАСИЧНОЇ МУЗИКИ

22 березня, в день народження Миколи Лисенка, відбулися урочистості з нагоди вшанування пам'яті видатного композитора, піаніста, одного із основоположників української класичної музики.

На покладанні квітів до пам'ятника Миколі Лисенку біля Національної опери України були присутні заступник міністра культури Тимофій Кохан, заступник голови Київської міської державної адміністрації Леонід Новохатько, ректор Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського Володимир Рожок, представники національних творчих спілок, навчальних закладів України.

Існує гарна традиція — щорічно вручати премію імені М. Лисенка у стінах Меморіального будинку-музею Миколи Лисенка. Саме сюди, після покладання квітів, прийшли заступник міністра культури Тимофій Кохан, ректор Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського Володимир Рожок, лауреат цьогорічної премії імені М. В. Лисенка Юрій Шевченко, представники творчих спілок.

Була присутня професор, видатна українська піаністка, лауреат першої премії імені М. В. Лисенка, народна артистка України Аріадна Лисенко — онука великого композитора.

Заступник міністра культури Тимофій Кохан вручив диплом лауреата Юрію

Шевченку та привітав його з цією визначною подією.

Ректор Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського Володимир Рожок, розповідаючи про видатного композитора, зауважив, що Микола Лисенко зробив усе, щоб у Києві була відкрита консерваторія. «Коли створили консерваторію — розв'язало професійне українське мистецтво. Ми маємо визначні досягнення в усьому світі... Юрій Шевченко вкладає душу і серце для того, щоб піднести українське мистецтво на ще вищий рівень».

Приємно відзначити одностайність журі у присудженні премії саме Юрію Шевченку. Серед композиторів і музикознавців ця премія користується великою повагою — стати лауреатом премії імені М. Лисенка вважається за велику честь.

Голова журі, композитор Ганна Гаврилець привітала Юрія Валентиновича з цією високою нагородою: «Так сталося, що ми одностайно обрали Юрія Шевченка, творчість якого вже не потребує окремої реклами».

Сам же лауреат наголосив на тому, що «такі пости, як Тарас Шевченко, Микола Лисенко, Іван Франко створили той генетичний код, в якому ми живемо, навіть його не помічаючи. Твори Лисенка живуть століттями, вони виконуються, вони серед нас».

У стінах Меморіального музею прозвучала музика

Миколи Лисенка та цьогорічного лауреата премії його імені — Юрія Шевченка.

23 березня міністр культури України Михайло Кулиняк під час робочої поїздки до Львова відвідав Львівську національну академію імені Миколи Лисенка. В рамках ювілейних заходів до 170-річчя від дня народження видатного українського композитора та громадського діяча Миколи Лисенка Львівська національна музична академія зустрічала гостей та учасників Міжнародної наукової конференції «Микола Лисенко і світова музична культура».

Відкриваючи конференцію, Михайло Кулиняк привітав усіх учасників наукового форуму та зазначив, що ювілей засновника української композиторської школи Миколи Лисенка святкується в багатьох містах нашої держави: «Особливо ж урочисто — і це цілком закономірно! — відзначається цей ювілей у Львові, бо ж Лисенко — патрон вашої академії, той символ збереження вікових традицій народу, яким ніколи, ні в які найскрутніші часи не зраджували львівські музиканти».

Також міністр зазначив, що вже проведені акції зі вшанування пам'яті великого українського композитора є лише початком ювілейного Лисенкового року і попереду ще багато цікавих мистецьких акцій та наукових читань. «У нас ще багато планів щодо вшанування засновника нашої класичної композиторської школи і популяризації його музики в найширших колах суспільства. Адже якими б об'єктами не були вже проведені ювілейні акції, в доробку Лисенка все ще залишається багато нового і цікавого і для нас, і для наших нащадків», — додав він.

Міністр культури України Михайло Кулиняк став учасником наукової конференції та виступив із доповіддю: «Роль Миколи Лисенка в становленні української національної музичної культури».

У Міжнародній науковій конференції «Микола Лисенко і світова музична культура» взяли участь майже 30 доповідачів із багатьох міст України та з-за кордону.

«ТЕАТРАЛЬНИЙ СЕВАСТОПОЛЬ-2012»

23 березня у Севастопольському художньому музеї ім. М. П. Крошицького відкрилася виставка «Театральний Севастополь — 2012», присвячена Міжнародному дню театру.

Свято запроваджене ще 1961 року у Відні на IX Конгресі Міжнародного інституту театру. Ця створена ЮНЕСКО міжнародна театральна організація сприяє обміну інформацією через встановлення контактів між театрами різних країн.

В Україні з нагоди Міжнародного дня театру традиційно відкриваються виставки, проводяться театральні фестивалі, нагороджуються найталановитіші актори та художні колективи.

Термін «театр» походить від грецького «theatron», й означає буквально «місце для видовищ». Перші театральні вистави проходили у Єгипті, згадки про них датовані 2500 роком до н. е. Театр як мистецтво, на думку фахівців, виник у Стародавній Греції.

В усі часи художники зверталися до теми театру. На їхніх полотнах знаходились відображення сюжету на відомі твори, портрети акторів чи театральних діячів, інтер'єри храмів мистецтва чи, скажімо, якісь фантазійні театральні образи. В роботах художників сьогодення тема театру — також не виняток.

У виставці «Театральний Севастополь — 2012» взяли участь члени севастопольського відділення Національної спілки художників України Іван Грищенко, Всеволод Сухоруких, Анжела Мойсеєнко, Володимир Болотний, Олександр Євтушок.

Та найголовнішими дійовими особами заходу стали художники-постановники севастопольських театрів Ірина Сайковська (академічний драматичний театр ім. А. Луначарського), Тетяна Карасьова (театр для дітей і молоді) та Ірина Куц (драматичний театр ЧФ РФ).

Ірина Сайковська народилася у Конотопі, закінчила Київський художньо-промисловий технікум, деякий час працювала у Норильському драматич-

ному театрі. З 2000 року — художник-декоратор, а пізніше — художник-постановник Севастопольського академічного драматичного театру ім. А. Луначарського. У театрі проходять оформлені Іриною Миколаївною вистави: «Родина ідилія», О. Данилова, «Ханума» А. Цагареллі, «Як важливо бути серйозним» О. Уайльда тощо. Ірина Сайковська працювала з такими відомими режисерами, як Дмитро Астрахан, Григорій Ліфанов, Віталій Малахов.

За багаторічну працю в галузі культури та високий професіоналізм художник Ірина Сайковська нагороджена Почесною грамотою Міністерства культури України.

Не менш відомою у театральних колах міста є головний художник Севастопольського театру для дітей і молоді, лауреат премії АР Крим Тетяна Карасьова. Вона — се-

У Севастопольському драматичному театрі ім. Б. Лавреньова ЧФ РФ вистави, оформлені Іриною Куц, вважаються одними з найлюбленіших глядачем. Нею оформлено понад 30 вистав (драми, комедії, дитячі вистави), і у кожній майстрині вдалося лаконічно й точно виразити режисерський задум, віднайти яскраві та емкі сценічні образи. На фестивалі «Херсонські ігри — 2001» вистава «Капітанська дочка» за повістю О. Пушкіна, поставлена за участі художника Ірини Куц, визнана найкращою та отримала Спеціальний приз журі.

Начальник управління культури і туризму Севастопольської міської держадміністрації Наталя Дашок, яка була присутня на заході, поздоровила всіх гостей вистав-

вастопольчанка. Спеціальність художника-бутафора одержала в Одеському державному театральному художньому училищі. Має цілу низку художніх постановок у Севастопольському театрі ім. А. Луначарського, театрі для дітей і молоді, Севастопольському театрі танцю, Кримському академічному російському драматичному театрі ім. М. Горького (м. Сімферополь), Харківському українському академічному музично-драматичному театрі ім. Т. Г. Шевченка, Одеському українському академічному музично-драматичному театрі ім. В. Василька.

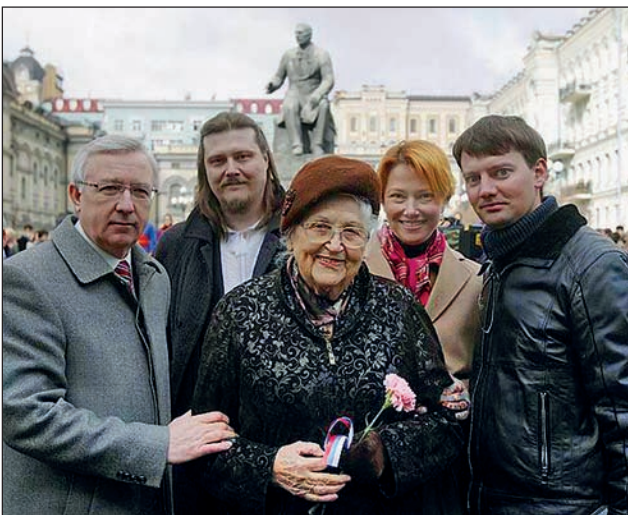
ки з Днем театру. На її думку, нашому місту надзвичайно поталанило:

— Севастопольські дітлахі, ще не навчившись ходити, вже дивляться чудові казки у театрі для дітей і молоді. Підрастаючи, вони опановують мистецтво танцю у місцевому театрі танцю. Вистави класиків і сучасних авторів з незмінним успіхом проходять на сценах академічного драматичного театру ім. А. Луначарського та драматичного театру ім. Б. Лавреньова.

Низький вам уклін, шановні актори, режисери, художники та костюмери, а також технічні працівники сцени. Дякую вам за талант, любов до театру та Севастополя. Зі святом вас! З Міжнародним днем театру!

Лідія СТЕПКО
м. Севастополь

На фото: «Молода актриса», акварель, І. Сайковська; ескіз декорацій до вистави за п'єсою «Малюк та Карлсон, що живе на даху», Т. Карасьова; макет до вистави Н. Птушкіної «Хочете — вірте, хочете — ні», Ірина Куц; «Аншлаг», олія, А. Мойсеєнко

ОФОРМИТИ ПЕРЕДПЛАТУ на всеукраїнську загальнополітичну і літературно-художню газету «Кримська світлиця» та інші культурологічні видання ДП «Національне газетно-журнальне видавництво» (газету «Культура і життя», журнали «Українська культура», «Український театр», «Театральний концертний Київ», «Музика», «Пам'ятки України: історія та культура») можна в будь-якому поштовому відділенні зв'язку України. У країнах далекого зарубіжжя оформити передплату на ці видання можна через сайт www.presa.ua на сторінці «Передплата On-Line». Передплатити та придбати окремі примірники видань в електронній версії можна за адресою — <http://presspoint.ua/>. Така послуга доступна в будь-якій країні світу. Довідки за тел.: (044) 498-23-64; e-mail: nvu.kultura.porhun@gmail.com